

Ponosnih 25 let delovanja Delovne skupine za nenasilje v zdravstveni in babiški negi

Patronažno varstvo danes – priložnost za jutri

Sodobna imobilizacija v predbolnišničnem okolju

**Posvet: Kadrovska kriza v zdravstveni
negi in babištvu – priložnost za
implementacijo sprememb**

**Avstrijske izkušnje v zvezi z
zakonodajo o prostovoljnem
končanju življenja**

Celotno vsebino številke si lahko
ogledate preko QR kode oz. na
spletni strani www.zbornica-zveza.si

Utrip

indeks

December, januar 2025 / 26 XXXII / 6

UVODNIK

- 3 Zahvale in pohvale ob koncu leta 2025

PRAZNOVALI SMO

- 5 Ponosnih 25 let delovanja Delovne skupine za nenasilje v zdravstveni in babetni negi

DELO ZBORNICE – ZVEZE

- 6 »Do kdaj živim?« ni samo vprašanje, je povabilo, da se ustavimo.
10 Razpis za volitve podpredsednika
10 Razpis za volitve Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v operativni dejavnosti
10 Razpis za volitve Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v patronažni dejavnosti
11 Razpis za volitve Sekcije reševalcev v zdravstvu
11 Mnenje Častnega razsodišča I. stopnje Zbornice – Zveze o Zakonu o pomoči pri prostovoljnem končanju življenja
12 Mnenje Zbornice – Zveze o delovnih obveznostih medicinske sestre
13 Mnenje o problematiki neavtoriziranih odpustnih pisem pacientom
13 Pristojnosti diplomirane medicinske sestre v triazi urgentnega centra

NOVICE IZ DRŽAVNEGA SVETA

- 14 Posvet: Kadrovska kriza v zdravstveni negi in babetstvu

NOVICE IZ EFN

- 16 Bo ameriško ministrstvo za izobraževanje izključilo medicinske sestre iz poklicnega izobraževanja?

INTERVJU

- 17 »V skrbi za druge ne pozabite nase!«

AKTUALNO

- 18 Patronažno varstvo danes – priložnost za jutri
20 Nagovor predsednice RS, dr. Nataše Pirc Musar
20 Nova definicija zdravstvene nege
20 Nova definicija medicinske sestre

ETIKA

- 21 Avstrijske izkušnje v zvezi z zakonodajo o prostovoljnem končanju življenja
22 Etično nesprejemljivo – nameščanje moških in žensk v skupne bolniške sobe

MEDNARODNA SREČANJA

- 23 Mednarodna konferenca International Trauma Life Support
23 ERC kongres Resuscitation 2025, Rotterdam
24 53. mednarodna konferenca EDTNA/ERCA
25 Poročilo s 6. slovenskega kongresa paliativne oskrbe
26 3. mednarodna znanstvena konferenca o primarni zdravstveni oskrbi

PRIDOBIVAMO NOVA ZNANJA

- 27 Sodobna imobilizacija v predbolnišničnem okolju
28 Strokovno srečanje s področja ran, stom in kontinence
29 15. simpozij urološke zdravstvene nege
31 Kongres duševnega zdravja 2025
31 Praktična uporaba umetne inteligence v zobozdravstveni oskrbi in preventivi
32 Obravnava ranljivih skupin v patronažnem varstvu

PREDSTAVLJAMO VAM

- 33 Pot pacienta z rakom prostate po slovenskem zdravstvenem sistemu

ŽIVLJENJE MEDICINSKE SESTRE

- 35 Medicinske sestre ne potrebujemo le boljših pogojev

IZ DRUŠTEV

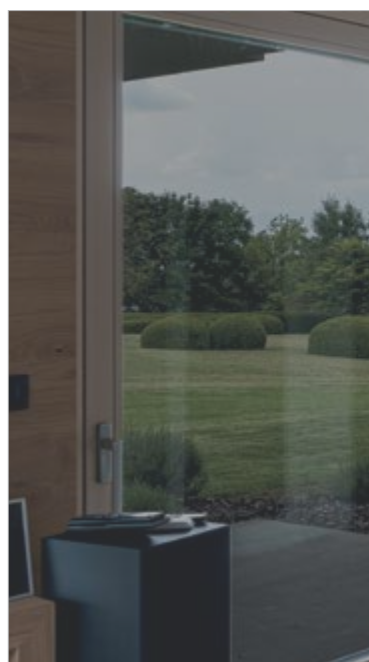
- 36 DMSBZT Ptuj-Ormož: Svečana podelitev srebrnih znakov in priznanj
37 DMSBZT Ptuj-Ormož: Sodobni pristopi pri obravnavi uporabnikov po pridobljeni možganski poškodbi
38 DMSBZT Celje: 1. Celjski dan zdravstvene in babetne nege
39 DMSBZT Maribor: Skupaj nad rane
40 DMSBZT Maribor: Skrb za zdravje – 8. mariborski dnevi zdravja
41 DMSBZT Maribor: Od prepoznavne do intervencije
42 DMSBZT Maribor: V novembru prisluhnili Slovenskemu društvu Hospic
42 DMSBZT Maribor: Smisel življenja je temelj duševnega zdravja
43 DMSBZT Gorenjske: Helsinki in baltski dvojček
44 DMSBZT Nova Gorica: Razpis za podelitev znaka priznanja
44 DMSBZT Nova Gorica: Razpis za volitve za mandatno obdobje 2026-2030
44 SDMSBZT Koper: Obisk ZD Piran in raziskovanje kulturne dediščine Pirana
45 SDMSBZT Koper: Izlet društva na Malto
45 DMSBZT Ljubljana: Utrip v Šibeniku

IZ DELA ZDRAVSTVENIH ŠOL

- 46 Od klinične izkušnje do učilnice
46 Podelitev priznanj »naj mentor« na Fakulteti za zdravstvo Angele Boškin

IZOBRAŽEVANJA

- 47 Napovedi izobraževanja regijskih strokovnih društev, strokovnih sekcij in drugih organizatorjev

Skupaj v prihodnost z Marles okni!

Pridobite posebno ponudbo in nas obiščite v **Marles OKNA salonu na Dunajski 151 v Ljubljani in Limbuški cesti 2 v Limbušu**, kjer so vam za vprašanja in svetovanje na voljo naši strokovnjaki.

Oddajte povpraševanje na: info@marles-okna.com
in dopišite kodo: **Člani ZB**

Akcija velja do 31. 1. 2026.

-13 %

Vsem članom Zbornice zdravstvene in babetne nege nudimo **-13 % na ponudbo les-alu oken linije Supreme.**

Zahvale in pohvale ob koncu leta 2025

ANITA PRELEC

Vsakoletno srečanje ob koncu leta je namenjeno predvsem vsem tistim izjemnim članicam in članom, ki so s svojim delom še posebej izstopali in prispevali k razvoju stroke, prepoznavnosti dveh poklicev in tudi strokovne organizacije Zbornice – Zveze.

Predsednica Zbornice – Zveze Anita Prelec se je v svojem uvodnem nagovoru spomnila mnogih dosežkov in aktivnosti med letom, malih in velikih zmag stanovske organizacije, ki zastopa največjo poklicno skupino v zdravstvu, in se vsem izvajalcem zdravstvene nege in babištva zahvalila za nesebično strokovno in predano delo.

Anita Prelec in podpredsednik mag. Janez Kramar sta najprej izročila zahvale predsednicam in predstnikom strokovnih sekcij, ki so zaključili z vodenjem strokovnih sekcij. To so v tem letu bili: Nataša Vidnar, Damjana Grubar, Adrijana Debelak, Aljoša Lapanja, izr. prof. dr. Boris Miha Kaučič in Patrik Berginc.

Za vodenje Statutarne komisije in konstruktivno sodelovanje s pravno službo smo se zahvalili tudi Suzani Majcen Dvoršak, Renati Batas in Ireni Potočar pa za dva polna mandata ter odgovorno delo v Upravnem odboru Zbornice – Zveze.

Letos sta predsedovanje regijskih strokovnih društev prepustili drugim predsednicam Društva medicinskih sester, zdravstvenih tehnikov in babic Koper Doroteja Dobrinja in predsednica Društva medicinskih sester, zdravstvenih tehnikov in babic Gorenjske Alenka Bijol. Obe sta bili dolgoletni predsednici društev, gospa Doroteja od leta 2013, gospa Alenka pa od 2014. Obe zelo angažirani na vseh društvenih področjih, kjer sta skrbeli za strokovni razvoj članov in članic z organizacijo številnih izobraževanj, za njihovo dobro počutje pa z zanimivimi izleti ter pristočnimi dejavnostmi – športnimi in kulturnimi.

Posebne zahvale Zbornice – Zveze si je letos prislužilo kar nekaj izjemnih posameznikov za različne

dosežke. Zbornica – Zveza ni spregledala **nevidne junakinje slovenskega zdravstva**, kot so jo poimenovali v časniku Delo, Saše Mohar. Stanovska organizacija se je Saši Mohar zahvalila **za prepoznavnost in promocijo poklica medicinske sestre z izjemnim intervjujem v podkastu Voznik**.

Zahvalili smo se še eni pomembni **»junakinji s terena«**, in sicer gospe Staši Rojten. Patronažna medicinska sestra, predsednica strokovne Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v patronažni dejavnosti je prejela zahvalo za laskavi naziv **ime tedna na Valu 2025** v aprilu. **»Hvaležnost pacientov je to, kar bogati naš poklic, in zaradi česar pravim, da je to naše poslanstvo,«** je kolegica Staša povedala ob razglasitvi.

Še en, ki je poskrbel za prepoznavnost zdravstvene nege, je **Uroš Zafošnik**. Gospod Uroš Zafošnik je postal **ime tedna na Valu 202** meseca avgusta 2025. Na spletni strani Vala 202 so zapisali: Uroš Zafošnik je vodja Simulacijskega izobraževalnega centra Zdravstvenega doma Ljubljana, kjer so prejeli prestižno mednarodno akreditacijo SESAM. Prejeto priznanje, ki potrjuje najvišje standarde kakovosti izobraževanja s simulacijami v zdravstvu na primarni ravni, dokazuje, da tudi manjše države zmorejo razviti vrhunske centre, ki so zgled širši evropski skupnosti.

Vodstvo Zbornice – Zveze je **Zdenki Kramar** in **Dragici Štromajer**, zdaj že upokojenima nekdanjima strokovnima sodelavkama, podelilo zahvalo za vzpostavitev in vodenje prve »petletke« sistema kakovosti naše organizacije, ki je edina med zbornicami v zdravstvu s pridobljenim certifikatom kakovosti ISO 9001:2015. Zato da se na Zbornici – Zvezi kakovost izvaja in živi, sta obe opravili veliko in zahtevno delo. Organizirali vse notranje presoje, obvladovali tveganja, se opredeljevali do vseh zapisanih in nezapisanih odklonov. Vodstvo se je obema zahvalilo predvsem za neizmerno motivacijo in dobro voljo.

Zahvalo za **organizacijo in gostovanje pomembnega mednarodnega delovnega srečanja predstavnikov organizacije Evropskih združenj za zgodovino v zdravstveni negi** sta si prislužili **Irena Keršič** in **Darinka Klemenc**, ki sta predstavnikom iz vse Evrope predstavili dosedanje delo na področju raziskovanja naše preteklosti, katerih izsledki so strnjeni v dveh izjemnih publikacijah, ki bosta poseben navdih za vse aktivnosti ob praznovanju 100-letnice naše organizacije leta 2027.

Tudi gospod **Bor Zavrl** se je zapisal zgodovini zdravstvene nege in je prvi diplomirani zdravstvenik, ki je tej temi namenil svoje magistrsko delo. Kot član **Delovne skupine za ohranjanje zgodovine zdravstvene in babiške nege** se posveča raziskovanju zgodovine zdravstvene nege v času med obema vojnama in še posebno delovanju v času druge svetovne vojne. V Sloveniji so mladi, ki jih zanima raziskovalno delo na področju zgodovine, prava redkost, zato smo še toliko bolj veseli, da imamo med seboj mladega raziskovalca, ki ga to področje zanima.

Posebno zahvalo smo podelili gospe **Juliji Potrč Šavli**. Gospa Julija je prevajalka iz finščine, estonsščine in angleščine. Prevaja prozna dela, poezijo, otroška in mladinska dela ter dramska besedila.

In kar je najbolj pomembno, je za strokovno področje zdravstvene in babiške nege prevedla več izdaj publikacij **NANDA Negovalne diagnoze in klasifikacija, Klasifikacija intervencij zdravstvene nege (NIC) in NOC - Klasifikacija izidov zdravstvene nege**. Z njenimi prevodi strokovne literature v slovenski jezik sta se slovenska zdravstvena nega in babištvo umestila na mednarodni zemljevid razviti in urejenih sistemov.

Prvič smo se na prednovoletnem srečanju zahvalili svojim zaposlenima, predanima sodelavkama v strokovnih službah Zbornice – Zveze. **Karmen Ozvaldič** in **Katarina Pečuh** sta letos dopolnili svojih prvih **10 let delovne dobe, in to ne kjerkoli, temveč prav v »najboljši pisarni v mestu«**. Karmen skrbi za članstvo, Katarina pa za sprotne objave na naši spletni strani. Zapisati velja, da sta nepogrešljivi in nezamenljivi sodelavki.

Doc. dr. Bojani Filej, mag. Petru Požunu, Petri Kersnič in **Bojani Bučar** pa gre zahvala, da je bila julija 2005 v Uradnem listu Republike Slovenije objavljena **Odločba o podelitvi javnega pooblastila in oddaji storitev iz javnega pooblastila** Zbornici – Zvezi. Od zapisa in podelitve javnih pooblastil je minilo 20 let, danes so javna pooblastila in urejena regulacija na področju zdravstvene nege in babištva temelj vsakega urejenega zdravstvenega sistema in v Sloveniji to imamo. Hvala vpletenim za pogumne in smeje začetke na tem področju!

Dobitnica zahvale je bila tudi gospa **Vera Ovsenek, inšpektorica, zaposlena na Sektorju za strategijo in planiranje Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije (ZIRS)**. S svojim strokovnim znanjem, odprtim pristopom in konstruktivno komunikacijo pomembno prispeva k učinkovitemu sodelovanju med Zdravstvenim inšpektoratom in Zbornico – Zvezo ter s tem k skupnemu cilju – zagotavljanju visoke kakovosti in varnosti zdravstvene obravnave, zato iskrena hvala za njeno odlično sodelovanje, odzivnost pri reševanju prekrškovnih postopkov in strokovnih vprašanj in podporo pri razvoju strokovnih standardov.

Letos so dobile zahvale kar štiri ekipe reševalcev, ki so se izkazali na mednarodnih tekmovanjih v Evropi in v ZDA. Ekipa Nujne medicinske pomoči Zdravstvenega doma dr. Adolfa Drolca Maribor, v kateri so **Aleks Šuštar, Timotej Možič, Mitja Rajšp** in **Alen Kramberger**, je maja na enem izmed najprestižnejših mednarodnih tekmovanj v nujni medicinski pomoči – **Rallye Rejviz na Češkem dosegla odlično tretje mesto med 86 ekipami** iz številnih držav. To zagotovo ni naključje, saj je ta ekipa lani zmagala na državnem tekmovanju ekip NMP Rogla 2024, kar dodatno potrjuje njihovo dosledno odličnost in vrhunsko usposobljenost.

Ekipe ABCDE Slovenija s Tadejem Begušem, Davidom Galetom, Andrejem Šubicem in Simonom Jurjevcem je sinonim in pojem za izjemno strokovno usposobljenost ter ima med ekipami reševalcev v mednarodnem prostoru izjemen ugled in vzbuja strahospoštovanje. Tudi ta ekipa reševalcev, zaposlenih v **Zdravstvenem domu Škofja Loka**, je sodelovala na najprestižnejšem mednarodnem tekmovanju **Rallye Rejviz 2025** in v kategoriji Paramedic

Freestyle (ekipe brez zdravnika) zasedla nepremagljivo 1. mesto! Iskrene čestitke naj jim bodo spodbuda za vse njihove nadaljnje izzive in uspehe.

Še ena izjemna ekipa pripadnikov **Vojaške zdravstvene enote Slovenske vojske** si je zaslužila posebno zahvalo. To so **Zlatko Kvržič, Damjan Remškar, Danijel Andoljšek in Jernej Košak**. Zdravstveniki vojaki so sodelovali na Mednarodni konferenci v mestu Charlotte v Severni Karolini, konferenci **International Trauma Life Support (ITLS)**, namenjeni zdravnikom in reševalcem, ki delujejo v vojaškem ali civilnem predhospitalnem okolju. V tekmovalnem delu so v konkurenci izjemnih ekip iz Evrope, Kanade in Amerike osvojili **odlično 3. mesto**. Med posamezniki pa je glavni zdravstvenik Vojaške zdravstvene enote, **naš strokovni kolega Zlatko Kvržič** prejel prestižno nagrado **Trauma Care Competition Individual Excellence**, namenjene tekmovalcu z najvišjo stopnjo profesionalizma, sposobnosti vodenja in kakovosti oskrbe v travmatskem okolju. Gospod Kvržič, velik priklon vašemu delu in osvojenemu priznanju, sicer pa iskrene čestitke vsem za izjemen skupinski uspeh.

Kot pravijo, na mladih svet stoji, zato iskrene čestitke in posebna zahvala **študentom Jakubu Prazniku, Žanu Verbiču, Pii Račič in Mihiu Tratniku, ki so sestavljali ekipo Triglav Slovenija** na mednarodnem tekmovanju ekip nujne medicinske pomoči **EMS Cyprus Aphrodite Rally** oktobra na Cipru. Med 34 ekipami nujne medicinske pomoči iz vse Evrope so dosegli izjemen uspeh, saj so v kategoriji študentov dosegli **izjemno 1. mesto**. Hvala vsem štirim za navdih in zagon, ki naj bo spodbuda mladim. Iskrene čestitke in se veselimo vaših uspehov na dolgi karierni poti.

Povsem za konec teh izjemnih zahval in čestitk smo na simbolični način obeležili še en pomemben mejnik strokovne organizacije Zbornice – Zveze, in sicer **25 let delovanja Delovne skupine za nasilje v zdravstveni in babiški negi**, ki so jo s svojim delom najbolj zaznamovale predsednica delovne skupine **Irena Špela Cvetežar, Darinka Klemenc, Dora Lešnik Mugnaioni in Monika Ažman**.

Nemogoče je na kratko zajeti vse **aktivnosti Delovne skupine za nasilje v zdravstveni in babiški negi**, ki že četrto stoletje opozarja, izobražuje, raziskuje, tudi »razburja« in dreza v različne vidike in pojavnosti nasilja – tako medosebnega kot sistemskega.

Zahvalo je prejela tudi **dr. Sonja Robnik**, častna članica Zbornice – Zveze in dolgoletna sodelavka Delovne skupine za nasilje. Dr. Sonja Robnik, sociologinja, pozna marsikdo, ki prebira glasilo Utrip, saj je večkrat v svojih prispevkih opozarjala na problematiko spolnega in drugega nadlegovanja ter trpinčenja na delovnem mestu, spletnega nasilja in drugih oblik psihosocialnih tveganj v delovnih okoljih. S Sonjo Robnik sodelujemo že od leta 2005 – **torej 20 let zelo plodnega in visoko strokovnega sodelovanja**.

Na koncu smo zahvalo izročili še **predsednici Društva SOS telefon Maji Plaz**, saj Delovna skupina za nasilje ne bi bila to, kar je, če se ne bi že takoj na začetku povezala s to prvo nevladno organizacijo v Sloveniji na področju dela proti nasilju nad ženskami in nasilja nad otroki. Najprej v medijsko zelo odmevni kampanji »**Kaj ti je, deklica?**«. Za dolgoletno sodelovanje in podporo ter za vse ideje in znanje, ki ste jih izvrstne strokovne sodelavke SOS telefona delile z Delovno skupino za nasilje ter za vse, kar ste nas naučile, se vam iskreno zahvaljujemo in vam želimo še naprej uspešno delovanje v zaščiti najbolj ranljivih – žensk in otrok. Iskrena hvala.

Verjamemo, da je to le peščica zahval, ki smo jih podelili izjemnim in predanim strokovnjakom, ki so s svojim delom na različnih področjih pustili neizbrisen pečat! Še veliko, veliko več vas je, ki s svojim znanjem, delom, zgledom, etičnim odnosom in sočutjem prispevate največ, kar lahko in zmorete za dobro pacientov, ki so vam zaupani na različnih področjih – od bolnišnic, socialnovarstvenih zavodov do zdravstvenih domov. Hvala vsem, za vse! Naj bo tukaj zapisana zahvala odraz tega, da vam zaupamo in vas neizmerno cenimo.

Ponosnih 25 let delovanja Delovne skupine za nenasilje v zdravstveni in babiški negi

Delovna skupina za
nenasilje v zdravstveni
in babiški negi

MONIKA AŽMAN

S ponosom in zanosom smo obeležili 25 let delovanja Delovne skupine za nenasilje v zdravstveni in babiški negi in se poklonili mednarodnim dnevom boja proti nasilju nad ženskami, ki potekajo vsako leto med 25. novembrom in 10. decembrom v več kot 100 državah po svetu.

Obe pomembni obeležitvi smo združili v strokovni posvet v Kristalni palači BTC Cityja v Ljubljani 28. novembra 2025. Posvet se je slavnostno začel s kratkim filmskim pregledom ¼ stoletja aktivnosti, ki so jih sooblikovali članice in člani Delovne skupine za nenasilje v zdravstveni in babiški negi (DS), ustanovljene pri Zbornici – Zvezi leta 2000. Film je zajel različna področja delovanja, ki jih je ta izvajala v 25 let svojega obstoja in jih še izvaja. Področje ozaveščanja, izobraževanja, opogumljanja, razbijanja tabujev, praktičnega usposabljanja, nudenja psihosocialne podpore in pomoči, raziskovanja, pripravljanja in izdajanja informacijskih gradiv, priprava in izdaja protokolov obravnave nasilja na različnih področjih izvajanja zdravstvenega in socialnega varstva, vključevanja v različne kampanje in akcije ob mednarodnih dnevih proti nasilju nad ženskami in še in še. Priročnik NASILJE, NE! je edinstven priročnik, namenjen zdravstvenim delavcem v evropskem in mednarodnem prostoru. Preveden je v angleški jezik in prosto dostopen vsem, ki se želijo izobraziti in opolnomočiti na področju prepoznave, zaznave in obravnave nasilja v zdravstvenem in socialnem varstvu. Tisto, kar še prav posebej šteje, je to, da so ga napisale slovenske medicinske sestre in babice ob sodelovanju s priznanimi strokovnjaki drugih strok. Posebej opozarjamo tudi na sodelovanje z nevladnimi organizacijami, še prav posebej z Društvom SOS telefon in sodelovanje v mednarodnih projektih, kjer so članice in člani širili svoja znanja na eni strani ter na drugi strani svoje izkušnje in znanje predajali v mednarodni prostor.

Kratka slovesnost je združila nekdanje in sedanje članice. Vsem zbranim se je za svoj prispevek k ustvarjanju bolj prijaznega delovnega okolja, k ničelni toleranci do nasilja na delovnih mestih in družbi nasploh zahvalila predsednica Zbornice – Zveze Anita Prelec. Svojo izjemno čestitko z videonagovorom pa je poslala tudi predsednica republike Slovenije dr. Nataša Pirc Musar.

Članice in člani DS za nenasilje v zdravstveni in babiški negi od 2000 do 2025: Flory Banovac, Veronika Pretnar Kunstek, Nika Škrabl, Stanka Košir, Vesna Šlajpah, Magda Brložnik (pokojna) Nataša Kopač, Zdenka Senčar, Saša Šolc, Urban Bole, Sonja Kovač, Aljoša Lapanja, Vesna Sekelj Rangus, Mojca Trček ter še Darinka Klemenc, Irena Špela Cvetežar in Monika Ažman, ki delujejo v DS vseh 25 let, skupaj z izjemno zunanjo sodelavko Doro Lešnik Mugnaioni.

Iskrene čestitke ob tem lepem jubileju.

Vsebinski del posveta je otvorila dr. Sonja Robnik, ki je skupaj z dr. Majo Šikič Pogačar izvedla že tretjo raziskavo o pojavnosti nasilja na delovnih mestih zaposlenih v zdravstveni in babiški negi. Predstavila je rezultate raziskave Odnosi na delovnem mestu 2025, katere namen sta bila pridobitev vpogleda v izbrane vidike odnosov v delovnih okoljih ter priprava predloga ukrepov za delodajalce za izboljšanje stanja na področjih, kjer stanje ni dobro. V delovnih okoljih, kjer delodajalci vlagajo v dobre odnose, preprečujejo ali učinkovito ukrepajo, če do nasilja pride, zaposleni redkeje razmišljajo o menjava poklica ali delodajalca, so bolj zadovoljni z delom, ki ga opravljajo in se počutijo bolj psihološko varne. V času, ko na področju zdravstvene nege vlada veliko pomanjkanje kadra, je vložek v varno in prijetno delovno okolje pomembna konkurenčna prednost in sporočilo zaposlenim, da je delodajalcu mar za njihovo dobro počutje, je poudarila dr. Robnik.

Raziskava je pokazala še, da je v marsikaterem delovnem okolju nasilje del vsakdana: v času anketiranja je 9 odstotkov sodelujočih doživljalo nasilje pacientov/svojcev, 16 odstotkov trpinčenje (angl. mobbing/bullying), 1 odstotek spolno nadlegovanje in 5 odstotkov nadlegovanje. Čeprav bi morali biti delodajalci ničelno strpnosti do nasilja, le dobra polovica sodelujočih meni, da to drži. Dobra polovica jih tudi pritrjuje, da jih delodajalec spodbuja, da prijavljajo incidente nasilja na delovnem mestu, delodajalci pa so si na področju preprečevanja in ukrepanja pri različnih vrstah nasilja v povprečju prislužili oceno 3 od možnih 5.

Kako se odzvati na nasilje in kako ukrepati, je bila osrednja tema okrogle mize z naslovom; **Preprečevanje nasilja nad medicinskimi sestrami in patronažnem varstvu**, ki jo je moderirala Monika Ažman, na njej pa so sodelovali dr. Martina Horvat iz Nacionalnega inštituta za javno zdravje, Gorazd Jesenko iz Uprave kriminalistične policije, prim. doc. dr. Nena Kopčavar Guček iz Zdravniške zbornice Slovenije, Tatjana Milavec iz Skupnosti centrov za socialno delo, Lucija Rojko z Ministrstva za zdravje, Staša Rojten in Mojca Trček iz Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v patronažni dejavnosti pri Zbornici – Zvezi, ter Vladimira Tomšič iz Zdravstvenega doma Sevnica.

V zadnjih letih se opazno povečuje nasilje nad medicinskimi sestrami v patronažnem varstvu, vse več je nasilnega vedenja pacientov in svojcev, hkrati pa varnost in zdravje medicinskih sester ogrožajo slabi bivalni, higienski in socialni pogoji pacientov. Patronažna medicinska sestra je na obisku pri pacientu vedno sama, brez neposredne podpore patronažne

službe, izbranega osebnega zdravnika in vodstva zavoda. Ta vidik pomanjkanja neposredne institucionalne zaščite jo dela posebej ranljivo, še posebej v odnosu do pacientov odvisnikov, s težavami v duševnem zdravju, z zgodovino nasilnega vedenja, obravnave zaradi storitve kaznivih dejanj v družini ipd.

Na okrogli mizi so bila poudarjena pričakovanja delovne skupine in Zbornice – Zveze glede konkretnih predlogov rešitev ter sistemskih in zakonodajnih sprememb s strani predstavnic in predstavnikov pristojnih institucij. **Nujna je sistemska sprememba tako zakonodaje na področju zdravstva kot tudi financiranja storitev patronažnega varstva. Delovnopravna zakonodaja namreč ni usklajena z Zakonom o pacientovih pravicah in Zakonom o zdravstveni dejavnosti, kar v praksi pomeni, da zdravstveni delavec ne sme odkloniti obravnave, čeprav je pacient do njega nasilen oziroma ga ogroža. Kljub vsemu ga mora patronažna medicinska sestra pacienta obiskati.** Delovnopravna zaščita in varnost patronažne medicinske sestre je v praksi zato skorajda izničena. ZZS ne omogoča financiranja dveh patronažnih medicinskih sester, ki bi skupaj obiskali pacienta, in tako zagotovil višjo stopnjo varnosti.

Poleg tega je bilo na okrogli mizi izpostavljeno, da morajo v okviru patronažne službe in zdravstvenih domov delodajalci bolj aktivno iskati ustrezne rešitve v primerih nasilja nad patronažnimi medicinskimi sestrami in jih učinkovito zaščititi. Delodajalec mora vse zaposlene spodbujati, da nasilne dogodke prijavljajo, in prijave takoj obravnavati. **Prijavo na policijo naj vedno poda delodajalec, saj s tem jasno pokaže, da zavod nasilja ne tolerira in nemudoma ukrepa. Poleg tega se na ta način zaščiti žrtev, da ni izpostavljena morebitnemu maščevanju oziroma nadaljnjemu nasilju pacienta ali svojcev.** Če je treba z obiski pri nasilnem pacientu nadaljevati, naj delodajalec pisno opozori pacienta na nesprejemljivost njegovega ali svojčevega vedenja, da bo vsako nasilno vedenje prijavil ter da bo ob nadaljevanju nasilja nad patronažno medicinsko sestro terapija pacienta potekala v ambulantni. Za večjo varnost patronažne medicinske sestre na pacientovem domu so udeleženci okrogle mize med drugim predlagali, da na obisku pri pacientu patronažno medicinsko sestro spremlja osebni zdravnik ali drugi zaposleni.

Delovna skupina za nenasilje v zdravstveni in babiški negi pri Zbornici – Zvezi bo tudi v prihodnje napore vlagala v širjenje dobrih praks in dvig kulture ničelne strpnosti do vsakega nasilja, saj so **dobri odnosi in delovna okolja brez nasilja in nadlegovanja pomemben dejavnik zadržanja kadra v zdravstveni negi.**

»Do kdaj živim?« ni samo vprašanje, je povabilo, da se ustavimo. Pogledamo vase in drug v drugega.

MONIKA AŽMAN, SANJA ARNAUTOVIČ,
ANITA PRELEC

OKTOBER IN NOVEMBER 2025

Zmeraj bližje je konec leta, zelo hitro se bomo v datumu morali navaditi na novo letnico 2026. Nam bo prihajajoče leto prineslo več zadovoljstva, zdravja, več miru in manj stresa? Si bomo kljub vsem obremenitvam v službi, doma, vsem delovnim obveznostim navkljub znali vzeti več časa za druženje s prijatelji, za drobne radosti v krogu družine? Mogoče je čas, da se vsaj za trenutek ustavimo in prepoznamo, kaj v življenju res šteje ... Na Zbornici – Zvezi pa nekako ni časa za počitek, v nadaljevanju lahko izveste, čemu vsemu smo se posvečali in kaj vse smo počeli oktobra in novembra.

OKTOBER 2025

1. 10. 2025

3. nacionalna konferenca NIJZ z mednarodno udeležbo »Most do boljšega zdravja in odpornosti v skupnosti« je poudarila ključni pomen povezovanja strok, institucij in skupnosti za krepitev javnega zdravja in družbene odpornosti. Predstavljenih je bilo 163 prispevkov v devetih sekcijah, ki so obravnavale promocijo zdravja, okoljska tveganja, nalezljive in nenalezljive bolezni, duševno zdravje, zdravo staranje, rabo zdravstvenih podatkov ter komuniciranje v javnem zdravju. Razpravljavci so poudarili potrebo po večji zdravstveni pismenosti, zmanjševanju neenakosti in proaktivnem razvoju podpornih okolij. Konferenca je okrepila zavezo k nadaljnjemu sodelovanju in razvoju javnozdravstvenega sistema v Sloveniji. Konference sta se udeležili predsednica Anita Prelec in Monika Ažman.

2. 10. 2025

V pripravah na mednarodne dneve boja proti nasilju nad ženskami in načrtovanega posveta se je sestala Delovna skupina za nasilje v zdravstveni in babiški negi.

Anita Prelec se je udeležila odprtja 3. mednarodne znanstvene konference o primarni zdravstveni oskrbi. Dogodek je potekal ob podpori organizacij EQUIP, EFPC, SESAM ter Združenja zdravnikov družinske medicine JV Evrope ter bil usmerjen na medpoklicno timsko delo in izboljšanje kakovosti v zdravstvu.

6. 10. 2025

Druga konferenca Digitalna preobrazba zdravstvene nege Sekcije za informatiko v zdravstveni negi je bila posvečena dr. Vesni Prijatelj, prvi predsednici SIZN, ki se je od nas poslovila 29. 9. 2025.

Osrednja tema letošnjih razprav je bila namenjena vlogi umetne inteligence in digitalnih rešitev pri oblikovanju prihodnosti zdravstvene nege. Plenarno predavanje je predstavil svetovno priznani strokovnjak s področja uporabe umetne inteligence v zdravstveni negi dr. Martin Michalowski. Zbrane je najprej pozdravila Anita Prelec.

7. 10. 2025

Ta dan je potekala 6. seja Upravnega odbora Zbornice – Zveze. V nadaljevanju vam posredujemo nekaj najpomembnejših sklepov.

Sklep UO 54/6/2025

Upravni odbor Zbornice – Zveze se je seznanil in potrdil finančno poročilo Zbornice – Zveze za obdobje januar-avgust 2025. Presežek prihodkov nad odhodki je 52.037,25 evra.

Ministrica za zdravje dr. Valentina Prevolnik Rupel je podala soglasje k programu rednih strokovnih nadzorov s sklepom št. 014-1/2025-2711-10 z dne 1. 10. 2025. Redni strokovni nadzor s svetovanjem v dejavnosti zdravstvene in babiške nege se v obdobju od 10. 9. 2025 do 31. 12. 2025 izvede pri naslednjih izvajalcih zdravstvene dejavnosti: Interni oddelek Splošne bolnišnice Murska Sobota, Splošna bolnišnica Brežice, Mavida Ribnica d.o.o., Zdravstveno reševalni center Koroške, Dom starejših občanov Ljubljana Vič-Rudnik, Enota Bokalce in pri 30 zdravstvenih delavcih.

Sklep UO 55/6/2025

Člani Upravnega odbora se seznanijo in potrdijo predlog novih članic v stalni Delovni skupini za paliativno zdravstveno nego in oskrbo, novi članici sta Majda Oštir in Marjana Bernot. Sklep stopi v veljavo takoj.

Sklep UO 56/6/2025

Člani Upravnega odbora se seznanijo in podprejo prošnjo Fakultete za zdravstvene vede Univerze v Novem mestu za častno pokroviteljstvo 15. mednarodne znanstvene konference z naslovom Celostna obravnava pacienta. V ta namen Zbornica – Zveza donira 300 evrov. Poleg tega se vabilo na dogodek objavi v e-novicah Zbornice – Zveze. Sklep stopi v veljavo takoj.

Člani Upravnega odbora se seznanijo s pozivom Ministrstva za zdravje k imenovanju predstavnika Zbornice – Zveze v Odbor za načrtovanje specializacij v dejavnosti zdravstvene in babiške nege. Zbornica – Zveza je imenovala Moniko Ažman za sodelovanje pri specializacijah s področja zdravstvene nege in Sanjo Arnautovič pri specializacijah s področja babiške nege.

Sklep UO 58/6/2025

Člani Upravnega odbora se seznanijo s ponudbo za nakup dodatnih poslovnih prostorov in treh parkirnih prostorov ter potrdijo najbolj ugodno ponudbo banke za kreditiranje plačila

8. 10. 2025

Ta dan je potekala 10. seja Nadzornega odbora Zbornice – Zveze, kjer je bila glavna točka finančno poročilo o poslovanju Zbornice – Zveze za prvih osem mesecev. Nadzorni odbor je bil zelo zadovoljen nad vsebinskim in finančnim poročilom.

8.-9. 10. 2025

V Portorožu so se že odvili 31. dnevi Socialne zbornice Slovenije, ki so združili tako domače kot tuje strokovnjake z različnih področij socialnega varstva. Povabilu k sodelovanju se je odzvala tudi Zbornica – Zveza. Monika Ažman, članica delovne skupine za nasilje v ZBN, je sodelovala v delovnem otočku: Zaščita zaposlenih v socialnem varstvu pred vsakovrstnim nasiljem (nestrpnost, grožnje s strani uporabnikov in njihovih svojcev, mobing ...) in izkoriščanjem.

9. 10. 2025

Potekala je ustanovna seja Strateškega sveta za zdravje, ki ga je Upravni odbor Gospodarske zbornice Slovenije ustanovil z namenom okrepitve sodelovanja med gospodarstvom in ključnimi zdravstvenimi institucijami. Člani so razpravljali o problematiki absentizma, izboljšani preventivi ter nujni pospešeni digitalizaciji zdravstva. Za predsednika sveta so izvolili mag. Aleša Bizjaka, za članico strateškega sveta pa je bila imenovana Monika Ažman, ki bo v okviru Zbornice – Zveze zastopala interese zdravstvene nege in babištva.

Na srečanju dekanov vseh visokošolskih zavodov so bile predstavljene aktualne specializacije s področja zdravstvene nege in aktivnosti delovnih skupin znotraj Zbornice – Zveze glede glavnih in kliničnih mentorjev. Zbornica – Zveza je pri tem poudarila nadaljnji razvoj specialnih znanj in razvoj novih specializacij za področja, ki so ključna za krepitev dostopa pacientov do zdravstvenih storitev. Dekani so opozorili na obremenjenost študentov študijskih programov zdravstvene nege in znova začeli pogovor o podaljšanju študija. Študij babištva že prehaja na 4-letni visokošolski program.

10. 10. 2025

Kongres duševnega zdravja v organizaciji Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v psihiatriji je bil namenjen strokovni razpravi o aktualnih izzivih duševnega zdravja ter predstavitvi dobrih praks na različnih ravneh psihiatrične obravnave. Dogodek je združil strokovnjake s področja zdravstvene nege, psihiatrije, preventive in dela v skupnosti ter znova potrdil pomembno vlogo zdravstvenih delavcev pri ohranjanju in krepitevi

duševnega zdravja. Priznanje Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v psihiatriji za dosežke na ožjem strokovnem področju je podelila Sanja Arnautović in ga je prejela Mojca Tavčar, ki ji ob tej priložnosti še enkrat iskreno čestitamo.

Mojca Tavčar (Fotografija: arhiv sekcije)

11. 10. 2025

Anita Prelec je predsednici Slovenskega društva Hospic Renati Jakob Roban na slovesnosti ob 30. obletnici društva podelila zahvalo za dolgoletno sodelovanje na področju paliativne zdravstvene nege in oskrbe. 30 let sočutja, povezanosti in sprejemanja minljivosti. Družbena kampanja ob 30-letnici delovanja društva odpira prostor za razmislek o času, minljivosti in lepoti življenja. »Do kdaj živim?« ni samo vprašanje, je povabilo, da se ustavimo. Pogledamo vase in drug v drugega. Dogodka so se udeležili tudi ambasadorji društva Irena Joveva, Andraž Hribar in Boštjan Nipič - Nipke.

Podelitev zahvale predsednice Slovenskega društva Hospic (Fotografija: arhiv Zbornica – Zveza)

15. in 16. 10. 2025

Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v patronaži je na strokovnem izobraževanju v Zrečah Miri Peroša podelila priznanje za dosežke na ožjem strokovnem področju. S priznanjem so se ji zahvalili za izjemno strokovnost, predanost ter dolgoletno delo na področju patronažne zdravstvene nege. Njeni prispevki pri razvoju strokovne prakse, kakovostni skrbi za paciente na terenu ter prenosu znanja med sodelavce so bili prepoznani kot pomemben zgled tako za sedanje kot za prihodnje generacije patronažnih delavcev. Priznanje ji je podelila Sanja Arnautović. Iskrene čestitke ob prejemu priznanja, ki potrjuje vaše izjemno delo in predanost.

Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v urgenci je v Čatežu organizirala strokovno izobraževanje z naslovom Urgentni pacient –

30 let v srcu urgence. Zbornica – Zveza je strokovni sekciji ob 30-letnici delovanja podelila zahvalo za kakovostno izobraževanje na ožjem strokovnem področju. Priznanje je podelila Barbara Luštek, članica Upravnega odbora.

16. in 17. 10. 2025

Na Bledu je potekal kongres Sekcije medicinskih sester v managementu z naslovom **DNK vodenja**.

V dveh intenzivnih dnevih predavanj in delavnic je kongres združil izjemne domače in tuje predavatelje in prav tako izjemne vodje slovenske zdravstvene nege in babištva, ki so želeli nadgraditi svoje znanje. V svečanem delu kongresa sta bili podeljeni tudi priznanji na ožjem strokovnem področju, ki sta ga za leto 2025 prejeli Jožica Murnik, vodja zdravstvene nege Centra za hemodializo in CAPD Splošne bolnišnice Jesenice ter Iris Živko, strokovna vodja zdravstvene nege oddelka za intenzivno interno medicino UKC Maribor.

(Fotografija: arhiv sekcije)

16.–17. 10. 2025

Predsednica Zbornice – Zveze Anita Prelec in svetovalka za strateške zadeve Monika Ažman sta sodelovali na 121. generalni skupščini EFN v Dublinu. Na skupščini so predstavniki evropskih združenj medicinskih sester razpravljali o zdravstveni delovni sili kot ključni za zagotavljanje zdravstvenega varstva v Evropi in širše, o prednostnih nalogah Evropske komisije, ki vplivajo na delovno silo v zdravstveni negi, ter o pomenu razvoja naprednih znanj (APN) v zdravstveni negi. Sprejeta so bila tudi uradna stališča EFN, in sicer o »Izobraževanju medicinskih sester«, »Ključni vlogi medicinskih sester za pripravljenost«, »Izzivih delovne sile v dolgotrajni oskrbi«, »Naslednjem večletnem finančnem okviru EU« in »Strategiji podatkov«. Poleg tega so se člani EFN seznanili s tekočim delom EFN v okviru projektov, ki jih financira EU, vključno s projektom BeWell, ki se konča leta 2026 in se osredotoča na izpopolnjevanje in prekvalifikacijo zdravstvene delovne sile na področju digitalnih in zelenih veščin; projektom Nursing Action, ki ga vodi WHO Europe in se osredotoča na zaposlovanje in ohranjanje medicinskih sester; projektom KEEPCARING, katerega cilj je (znova) omogočiti dobro počutje in odpornost zdravstvenih delavcev v bolnišnicah EU s soustvarjanjem večplastnega ne digitalnega, digitalnega in z umetno inteligenco podprtega paketa rešitev za preprečevanje izgorelosti med zdravstvenimi delavci na individualni, timski in organizacijski ravni ter projektom ICUDData4EU, ki se osredotoča na razvoj združene platforme za izmenjavo podatkov, povezane z EHDS, za oddelke za intenzivno nego.

Poleg tega so člani sprejeli tudi izjavo EFN z naslovom »Obnova Gaze – Poziv k okrepanju pod vodstvom medicinskih sester in trajnostnim zdravstvenim sistemom«, s katero želimo pokazati solidarnost evropske skupnosti medicinskih sester z medicinskimi sestrami in vsemi zdravstvenimi delavci, ki so s pogumom, sočutjem in človečnostjo delali v nepredstavljenih vojnih razmerah.

Izjava EFN poziva, naj se medicinske sestre v Gazi v celoti podprejo in priznajo kot ključne partnerice v procesu obnove. Njihovo sodelovanje je treba zagotoviti na vseh ravneh – od načrtovanja politik do izvajanja. Ob zaključku so člani zaploskali izvršnemu odboru v novi sestavi. **Blagajničarka je postala naša predsednica Anita Prelec.** Zaupamo njenim sposobnostim in verjamemo v njeno predano delo.

(Fotografija: arhiv EFN)

20. 10. 2025

Vodstvo Zbornice – Zveze se je sestalo s predstavnicami Onkološkega inštituta ter vodjo Delovne skupine za paliativno zdravstveno nego in oskrbo Judito Slak. Sestanek je bil namenjen pripravi pobude za pripravo 5. specializacije s področja zdravstvene nege, in sicer paliativne zdravstvene nege.

Vodja Delovne skupine za nenasilje v zdravstveni in babiški negi se je na Ministrstvu za zdravje udeležila mednarodnega sestanka na temo ukrepanja proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini. Sestanek je potekal v okviru projekta GREVIO, katerega partnerica je tudi Zbornica – Zveza. Projekt opredeljuje izpolnjevanje zavez Konvencije Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima (Istanbulska konvencija) v Sloveniji.

21. 10. 2025

Na Ministrstvu za zdravje se je sestala multidisciplinarna skupina za področje cepljenja. Iz Zbornice – Zveze sta se sestanka udeležili Anita Prelec in Monika Ažman. Namen sestanke je bil prepoznava ovir pri izvajanju cepljenja odraslih (kroničnih bolnikov, starejših od 65 let, nosečnic, zdravstvenih delavcev) proti gripi in drugim boleznim v Sloveniji in iskanje ustreznih rešitev. Na sestanku so se izmenjavala mnenja in stališča različnih deležnikov. Predstavnici Zbornice – Zveze sta bili kritični do priprav na obširno akcijo cepljenja, ki poteka vsako jesen v sodelovanju z Nacionalnim inštitutom za javno zdravje. Opozorili sta, da so medicinske sestre aktivno vpete v celoten »paket« – cepljenja od vabljenja, organizacije cepilnih mest in ambulant do same izvedbe. Prav zaradi tega bi vsako leto moralo potekati dodatno izobraževanje medicinskih sester z natančnimi pojasnili. Ponudili sta možnost izvedbe izobraževanja preko spletne platforme. Žal je pri tem tudi ostalo.

22. 10. 2025

V Državnem svetu je potekala **57. seja Komisije DS za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide, kjer so se svetniki seznanili s 30. rednim letnim poročilom Varuha človekovih pravic Republike Slovenije o izvajanju nalog državnega preventivnega mehanizma po Opcijskem protokolu h Konvenciji OZN proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim in poniževalnim kaznim ali ravnanju za leto 2024, EPA 2296-IX.** Del poročila se nanaša tudi na področje zdravstva, kjer je v uvodu zapisano: »V letu 2024 je Varuh na področju zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja

obravnaval skupaj **425 zadev**. Nekaj več kot tri četrtine (320) obravnavanih zadev sodi na področje zdravstvenega varstva, preostanek (105) pa na področje zdravstvenega zavarovanja. Ne glede na to, da je število pobud malenkost manjše kot v letu 2023, **številčnost tovrstnih pobud še vedno kaže na dejstvo, da se področje sooča z resnimi in ponekod tudi kroničnimi težavami, saj se stvari že več let ne premaknejo z mrtve točke. Dodatno skrb vzbujajoče je, da je izmed pobud, ki se obravnavajo v okviru področja zdravstva in so bile v letu 2024 tudi rešene, več kot 27 % utemeljenih, kar pomeni, da je že pri več kot vsaki četrti pobudi ugotovljena kršitev človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Nad zapisanim v tem delu poročila bi se moral zamisliti sleherni zdravstveni delavec.** Poročilo je v celoti dostopno na spletni strani Varuha človekovih pravic RS.

Zbornica – Zveza in Državni svet Republike Slovenije sta v preddverju dvorane **Državnega sveta RS pripravila obeležitev 13. evropskega in 8. svetovnega dneva oživljanja v okviru akcije Slovenija oživlja!** Aktivnostim v zvezi z največjo promocijo oživljanja na svetovni ravni se že tretje leto zapored pridružujeta tudi Državni svet RS in Sekcija reševalcev v zdravstvu, ki deluje pod okriljem strokovne organizacije Zbornice – Zveze. Hitro in pravilno ukrepanje v primeru srčnega zastoja rešuje življenje, zato je zelo pomembno, da znamo k oživljanju odraslih in otrok pristopiti na pravilen način. Inštruktorja reševalca iz Sekcije reševalcev v zdravstvu sta izvedla teoretični in praktični prikaz temeljnih postopkov oživljanja odraslega in otroka ter uporabe defibrilatorja AED. Svoje znanje oživljanja so lahko ta dan obnovili in praktično preizkusili tudi državne svetnice in državni svetniki, poslanke in poslanci, zaposleni v Državnem svetu RS in Državnem zboru RS ter drugi obiskovalci.

Udeleženci temeljnih postopkov oživljanja z uporabo AED (Fotografija: arhiv Državnega sveta)

23. 10. 2025

Vodstvo Zbornice – Zveze se je sestalo s predstavnicami Centra za upravljanje programov preventive in krepitve zdravja Nacionalnega inštituta za javno zdravje gospo Sanjo Vrbovšek in predsednico Sekcije medicinskih sester v promociji zdravja in zdravstveni vzgoji Ksenijo Noč. Na sestanku so se dogovorili o medsebojnem sodelovanju in načrtu izvedbe specialnih znanj z omenjenega področja.

Komisija za dodeljevanje sredstev iz sklada za izobraževanje je oktobra našim članicam in članom povrnila 13.406 evrov in 950 avstralskih dolarjev.

NOVEMBER 2025

4.–5. 11. 2025

V Sarajevu je potekala tridnevna konferenca z naslovom »Od ordinacije do skupnosti: Primarna zdravstvena obravnava med izzivi in rešitvami«, ki jo je organizirala Fondacija FAMI, s katero Zbornica – Zveza sodeluje že več kot deset let. Konference se je v imenu Zbornice – Zveze udeležila Monika Ažman, ki je predstavila primere dobrih praks umeščanja naprednih znanj medicinskih sester v ambulate družinske medicine na primarni ravni zdravstvenega varstva.

Udeleženci v okrogli mizi (Fotografija: arhiv Fondacija Fami)

Na 4. seji Odbora regijskih strokovnih društev so bila predstavljena poročila s sej UO in o aktualnih dogodkih na Zbornici – Zvezi. Predstavljen je bil plan izobraževanj za leto 2026, ki so ga posredovali predsedniki strokovnih sekcij. Ob tem jih je predsednica spodbudila k čimprejšnji oddaji plana izobraževanj, da bodo lahko organizacije načrtovale udeležbo na seminarjih. Poleg tega so povedali, da bo leta 2026 organizirano specialno znanje o superviziji in da se pripravlja širša delovna skupina za organizacijo obeležja 100-let organiziranega delovanja zdravstvene nege. Člani OSS so predlagali, naj se jih seznani s časovnico sej UO, da bodo lahko pravočasno oddali svoje morebitne pobude, vprašanja, potne naloge za tujino ipd.

5. 11. 2025

Anita Prelec se je v Cankarjevem domu udeležila slavnostne akademije ob jubilejnem letu UKC Ljubljana. Ob 50. obletnici odprtja osrednje bolnišnične stavbe in 240-letnici ustanovitve prve civilne bolnišnice v Ljubljani je Zbornica – Zveza podelila zahvalo za skrb za paciente in razvoj obeh strokovnih področij.

6. 11. 2025

Na današnjem posvetu o patronažnem zdravstvenem varstvu z naslovom **Patronažno varstvo danes – priložnost za jutri**, ki smo ga organizirali skupaj z NIJZ, smo opozorili, da se je zaradi naraščanja potreb po zdravljenju in zdravstveni negi v domačem okolju, ki so posledica staranja prebivalstva, novih medicinskih doktrin in hitrejšega odpusčanja pacientov iz bolnišnic, breme izvajanja zdravstvenih obravnav v celoti preneslo na mrežo izvajalcev patronažnega zdravstvenega varstva. Ti posledično skoraj ne utegnejo več izvajati preventive, ki je izjemno pomembna zlasti pri skrbi za najbolj ranljive. Na

posvetu smo skupaj s sodelujočimi iskali rešitve za ohranitev preventivne vloge patronažnega varstva.

V okviru posveta je potekala tudi okrogla miza **Partnerstvo in razvoj: pogovor o prihodnosti patronažnega zdravstvenega varstva** s predstavniki Zbornice – Zveze (predsednica Anita Prelec in Staša Rojten, predsednica Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v patronažni dejavnosti), Ministrstva za zdravje (Lucija Rojko, sekretarka v Sektorju za kadre v zdravstvu), Združenja zdravstvenih zavodov Slovenije (Alenka Kolar) in NIJZ (Martina Horvat), nacionalna koordinatorica področja patronažnega zdravstvenega varstva, in Centra za upravljanje programov preventive in krepitve zdravja (Rade Pribaković Brinovec, predstojnik).

7. 11. 2025

Na prvi državni praznik v Sloveniji, posvečen znanosti, je Inštitut za novejšo zgodovino organiziral posebno konferenco z naslovom **Mesec znanosti; Družbeni učinki znanosti – med ambicijo in realnostjo**. Razprave, ki so se zvrstile, so bile namenjene vprašanju družbenih učinkov znanosti, njihovega pomena, izzivom in merjenju. Vabilu na dogodek se je v imenu Zbornice – Zveze in v svojem imenu kot državne svetnice odzvala tudi Monika Ažman. V razpravi je odstrla pomen povezovanja in ustrezne komunikacije med znanstvenicami in uporabniki znanstvenih dognanj na primeru (ne)zaupanja v znanost pri pojavu upada cepljenja po obdobju epidemije covid-19. Poudarila je tudi pomen povezovanja med znanostjo in politiko ter izpostavila Državni svet kot primerno mesto, kjer bi se takšne teme morale pogostejše obravnavati. Izjemna gostiteljica dogodka je bila dr. Jana Javornik, univerzitetna profesorica iz Združenega kraljestva ter gostujoča raziskovalka na Inštitutu za novejšo zgodovino.

Sodelujoči v okrogli mizi (Fotografija: arhiv Zbornica – Zveza)

Anita Prelec se je v Ankaranu udeležila Zdravstvenega kampa in okrogle mize na temo Prihodnost stroke – aktivni mladi, ki jo je organizirala Sekcija študentov zdravstvene nege in babištva.

(Fotografija: arhiv sekcije)

11. 11. 2025

Ta dan je potekla 7. seja Upravnega odbora Zbornice – Zveze, v nadaljevanju pa vam prenašamo ključna sporočila in sklepe.

Sklep UO 64/7/2025

Člani Upravnega odbora sprejmejo sklep o začetku volilnih postopkov za volitve podpredsednika Zbornice – Zveze za mandatno obdobje 2026–2030. Sklep stopi v veljavo takoj.

Sklep UO 65/7/2025

Člani Upravnega odbora se seznani in podprejo prošnjo študentov medicine, dentalne medicine in zdravstvene nege pod okriljem Sekcije za tropsko medicino Slovenskega zdravniškega društva, Univerze v Ljubljani, Medicinske fakultete za pomoč humanitarni medicinski odpravi Kenija 2026. V ta namen Zbornica – Zveza donira 300 evrov. Sklep stopi v veljavo takoj.

Sklep UO 67/7/2025

Člani Upravnega odbora se seznani in podprejo prošnjo Študentske organizacije in Študentskega sveta Zdravstvene fakultete Univerze v Ljubljani za sponzorstvo Zdravstvenega vikenda 2025. V ta namen Zbornica – Zveza donira 300 evrov in prispeva promocijski material. Sklep stopi v veljavo takoj.

Sklep UO 69/7/2025

Člani Upravnega odbora se seznani in podprejo prošnjo Šolskega centra Novo mesto, Srednje zdravstvene in kemijske šole za podporo pri sodelovanju v mednarodnem projektu E-medica 2024/2025 – Snaga tišine – mindfulness. V ta namen Zbornica – Zveza donira 750 evrov in prispeva promocijski material. Sklep stopi v veljavo takoj.

Sklad solidarnosti z reševalci

Predsednica seznani člane UO s skladom za finančno pomoč reševalcema, udeleženi v tragični prometni nesreči. Zaradi izraženih želja številnih posameznikov po finančni pomoči reševalcema oziroma njunima družinama sta Zbornica – Zveza in Sekcija reševalcev v zdravstvu pri nevladni organizaciji Zveza Anita Ogulin & ZPM odprli poseben sklad, kamor lahko zainteresirani nakažejo sredstva.

Podatki za nakazilo: Zveza Anita Ogulin in ZPM, Proletarska cesta 1, 1000 Ljubljana, IBAN: SI56 3300 0000 1303 865 (Addiko Bank), SWIFT: HAABSI22, Referenca/sklic: SI00 741 (obvezno navesti), Namen: Sklad solidarnosti z reševalci, Koda namena: CHAR

Sklep UO 70/7/2025

Člani Upravnega odbora sprejmejo sklep, da se z namenom uskladitve mandатов odgovorne urednice Obzornika zdravstvene nege doc. dr. Mateje Lorber in izvršnega urednika doc. dr. Mirka Prosen zadnjemu podaljša mandat do julija 2026. Sklep stopi v veljavo takoj.

12. 11. 2025

V Državnem svetu je potekala 23. izredna seja Komisije za državno ureditev, 23. izredna seja Komisije za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide in 15. izredna seja Komisije za lokalno samoupravo in regionalni razvoj – Skupna seja, kjer so svetniki in svetnice obravnavali **Predlog zakona o nujnih ukrepih za zagotavljanje javne varnosti (ZNUZJV) – nujni postopek, EPA 2510-IX**. Več o seji tako imenovanega »Šutarjevega zakona« si lahko preberete na povezavi:

13. 11. 2025

Na povabilo direktorice Združenja zdravstvenih zavodov Slovenije gospe Tatjane Jelševar sta se vsakoletnega sestanka med obema organizacijama udeležili predsednica Anita Prelec in Monika Ažman. V izmenjavi mnenj in iskanju skupnih točk delovanja so se pogovarjale o možnih nadaljnjih poteh zlasti na področju izobraževanja in se že dogovorile za naslednji sestanek na začetku prihodnjega leta.

Na 53. seji Strateškega sveta za zdravstvo so članice in člani kot osrednjo točko dnevnega reda obravnavali problematiko in možne rešitve hiše Hospic. Seje se je udeležila tudi predstavica Zbornice – Zveze Monika Ažman.

20. 11. 2025

Na Zbornici – Zvezi smo v spletni obliki izvedli Akademijo za funkcionarje Zbornice – Zveze, namenjeno predsednikom strokovnih sekcij in društev, članom Izvršnega odbora ter drugim funkcionarjem Zbornice – Zveze. Udeležencem smo predstavili poglobljen vpogled v delovanje strokovne organizacije, vlogo posameznih organov ter ključne postopke, ki zagotavljajo učinkovito in strokovno vodenje.

Akademija za funkcionarje tudi letos predstavlja temeljno podporo pri opravljanju funkcij, krepitvi enotnega razumevanja delovanja Zbornice – Zveze ter pomembno prispeva h kakovostnemu, usklajenemu in učinkovitemu vodenju strokovnih sekcij in celotne organizacije.

Slavnostni dogodek ob 70. obletnici Zavoda za transfuzijsko medicino je bil namenjen počastitvi generacij, ki so gradile sistem kakovostne in varne preskrbe s krvjo v Sloveniji, podpiri nadaljnjemu razvoju sodobnih transfuzijskih in celičnih terapij ter iskreni zahvali krvodajalcem in krvodajalcem, ki že desetletja pacientom omogočajo zdravljenje in življenje. Anita Prelec je ob tej priložnosti zavodu izročila zahvalo za 70 let predanega dela na področju krvodajalstva.

21. 11. 2025

Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v nevrologiji je v Murski Soboti izvedla strokovno izobraževanje z naslovom Kaj pa je pri vas novega? – Pregled sodobnih pristopov v nevrologiji. Dogodek se je začel s podelitvijo priznanja za dosežke na ožjem strokovnem področju, ki ga je prejela mag. Maja Medvešček Smrekar. Njen prispevek k razvoju zdravstvene nege na nevrološkem področju je vsekakor izjemen. Prav tako so se za pionijsko delo zahvalili Heleni Tušar, ustanoviteljici sekcije. Priznanji je podelila predsednica Anita Prelec. Maja, vaša strokovna nagrada je zasluženo priznanje za odličnost, ki jo nenehno izkazuje. Čestitamo!

(Fotografija: arhiv sekcije)

25. 11. 2025

Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov na internistično-infektološkem področju je izvedla strokovno izobraževanje z naslovom Izzivi pri obravnavi bolnikov z okužbo. Dogodek se je najprej začel s podelitvijo priznanja za dosežke na ožjem strokovnem področju, ki ga je prejela Veronika Jagodic Bašič. S priznanjem je bila izpostavljena njena predanost stroki ter pomemben prispevek k razvoju zdravstvene nege na internistično-infektološkem področju. Ob tej priložnosti ji še enkrat iskreno čestitamo.

Po podelitvi so potekale tudi volitve za predsednico in Izvršni odbor strokovne sekcije za mandatno obdobje 2025–2029. Iskrene čestitke novoizvoljeni predsednici Renati Janeš in članom IO, dosednji predsednici Mateji Tramte in članom IO pa se zahvaljujemo za dosedanje vodenje strokovne sekcije ter se veselimo nadaljnjega sodelovanja.

Novembra so na Zbornici – Zvezi potekale redne notranje presoje, v okviru katerih smo sistematično pregledali vse delovne in druge procese. Cilj notranjih presoj je preveriti skladnost delovanja z notranjimi pravili, postopki in standardi, oceniti učinkovitost procesov, pravočasno zaznati priložnosti za izboljšave, obvladovanje tveganj in priprava na zunanjo presojo. Na presojah so bili vključeni vsi zaposleni v strokovnih službah Zbornice – Zveze. Z izvedbo notranjih presoj znova sledimo standardu kakovosti, kar nam omogoča pregledno in učinkovito delovanje organizacije.

27. 11. 2025

Akademija ob 50. obletnici Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v operativni dejavnosti, ki je potekala 27. novembra 2025 na Ptuj, je bila svečani poklon dolgoletnemu delovanju, strokovnemu napredku in izjemni predanosti vseh, ki soustvarjajo strokovno sekcijo. Poseben poudarek akademije je bil namenjen podelitvi priznanj za dosežke na ožjem strokovnem področju, ki jih je Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v operativni dejavnosti letos podelila štirim izjemnim prejemnicam: Ingrid Jernejc, Nataši Kravcar, Ani Trampuš in Marjeti Berkopec. Njihove dolgoletne izkušnje in pomemben prispevek k razvoju perioperativne zdravstvene nege si zaslužijo najmanj priznanje. Naj vam priznanje služi kot navdih za nadaljnje uspehe in dosežke. Iskrene čestitke.

V dvorani Kulturnega Centra Rog v Ljubljani je potekala slovesnost ob praznovanju 30-letnice Katedre za družinsko medicino. Razvoj družinske medicine v Sloveniji je rezultat večdesetletnega napora številnih generacij zdravnikov. Že v 70. in 80. letih prejšnjega stoletja se je v slovenskem prostoru začela oblikovati ideja sodobne splošne – kasneje družinske – medicine, pod vplivom evropskih trendov, zlasti britanskega modela, ter vse večjega akademskega uveljavljanja stroke v mednarodnem prostoru. Leta 1995 je bila na Medicinski fakulteti v Ljubljani ustanovljena samostojna Katedra za družinsko medicino. S tem je družinska medicina postala enakovreden del univerzitetnega kurikula, z lastnim pedagoškim programom, učnimi bazami in akademskim kadrom. Zdravstvena nega je svoj zanos in napredek na omenjenem področju zagotovo doživela v prejšnjem desetletju tega stoletja, ko so se začele najprej projektno, nato pa povsem sistemsko vzpostavljati t. i. »referenčne ambulate«, kar pomeni ambulantno družinske medicine z razširjenim timom, kjer se poleg zdravnika družinske medicine in tehnika zdravstvene nege v pacientovo obravnavo vključijo tudi diplomirana medicinska sestra s specialnimi znanji. Zagotovo lahko pričakujemo še dodaten razvoj, še boljšo obravnavo in večjo dostopnost do primarnega zdravstvenega varstva, ko se bodo zaposlile prve specialiste zdravstvene nege z omenjenega področja. Ena izmed prvih štirih specializacij v zdravstveni negi je prav specializacija s področja integrirane obravnave pacienta na primarni ravni. Monika Ažman, ki se je slovesnosti udeležila v imenu predsednice Zbornice – Zveze, je čestitala ob pomembnem jubileju ter predala zahvalo vsem, ki razvijajo področje in se priporočila za mentorstvo prvim specializantkam.

V skladu z 18. členom Statuta Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveze strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije (v nadaljnjem besedilu Zbornica – Zveza) ter 4., 9. in 10. členom Pravilnika o volitvah in imenovanjih

Upravni odbor Zbornice – Zveze
objavlja

**RAZPIS ZA VOLITVE
PODPRESEDNIKA/
PODPRESEDNICE ZBORNICE –
ZVEZE
ZA MANDATNO OBDOBJE OD
MARCA 2026 DO MARCA 2030**

Za funkcijo podpredsednika/podpredsednice lahko v skladu z določili 9. člena Pravilnika o volitvah in imenovanjih kandidira član/članica Zbornice – Zveze, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

- je zaposlena diplomirana medicinska sestra/diplomirani zdravstvenik, diplomirana babica/diplomirani babičar ali tehnica zdravstvene nege/tehnik zdravstvene nege,
- je član/članica Zbornice – Zveze najmanj zadnjih pet let,
- ima ugled v strokovni javnosti.

Kandidat/kandidatka k vlogi priloži:

- življenjepis s poudarkom na dosedanjih društvenih ali strokovnih aktivnostih na *Europass obrazcu* (dostopen na <http://www.europass.si/>) na največ petih straneh formata A4 z osebnimi kontaktnimi podatki (elektronska pošta, telefonska številka).

Način in rok za oddajo kandidatur

Kandidat/kandidatka naslovi kandidatur v zaprti ovojnici na kandidacijsko komisijo Zbornice – Zveze, Ob železnici 30a, 1000 Ljubljana s pripisom »Kandidatura za podpredsednika/podpredsednico – Ne odpiraj!«

Rok za oddajo kandidatur je do petka, **30. 1. 2026**. Kandidaturo pošljete priporočeno po pošti na zgoraj navedeni naslov, lahko pa jo oddate osebno v tajništvu Zbornice – Zveze. Če kandidatur pošljete priporočeno po pošti, se za dan, ko je Zbornica – Zveza prejela kandidatur, šteje dan priporočene oddaje na pošti.

Vlogo je mogoče oddati osebno le v poslovnem času Zbornice – Zveze in v petek, 30. 1. 2026, do 12. ure.

Anita Prelec,
predsednica Zbornice – Zveze

**OBVESTILO O RAZPISU ZA
VOLITVE PREDSEDNIKA/
PREDSEDNICE IN ČLANOV/
ČLANIC IZVRŠNEGA ODBORA
SEKCIJE MEDICINSKIH SESTER
IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV V
OPERATIVNI DEJAVNOSTI**

Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v operativni dejavnosti na podlagi 15. člena Pravilnika o delu strokovnih sekcij Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveze strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije in sklepa izvršnega odbora sekcije razpisuje volitve za štiriletno mandatno obdobje 2025 – 2029 za:

- **predsednika/co sekcije in**
- **člane/ice izvršnega odbora (8 mest).**

Kandidati pošljejo kandidaturu na sedež volilne komisije do vključno **9. 3. 2026** v zaprti ovojnici s pripisom: »**Volitve Sekcija MS in ZT v operativni dejavnosti – Ne odpiraj!**« na naslov Zbornica – Zveza, Ob železnici 30a, 1000 Ljubljana. Če kandidatur pošljete priporočeno po pošti, se za dan, ko Zbornica – Zveze prejme vlogo, šteje dan oddaje na pošto.

Volitve bodo izvedene na strokovnem srečanju, ki bo potekalo 20. 3. 2026.

Volilna komisija bo pregledala vse prispele kandidature in upoštevala samo tiste, ki bodo ustrezale razpisnim pogojem ter bodo prispele v razpisanem roku.

Celotno besedilo razpisa je objavljeno na spletni strani Zbornice – Zveze v rubriki aktualni razpisi.

Barbara Luštek,
predsednica Sekcije medicinskih sester
in zdravstvenih tehnikov v operativni
dejavnosti

**OBVESTILO O RAZPISU ZA
VOLITVE PREDSEDNIKA/
PREDSEDNICE IN ČLANE/ČLANICE
SEKCIJE MEDICINSKIH SESTER
IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV V
PATRONAŽNI DEJAVNOSTI**

na podlagi 15. člena Pravilnika o delu strokovnih sekcij Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveze strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije in sklepa Izvršnega odbora sekcije št. 4/16-2025 razpisuje volitve za štiriletno mandatno obdobje 2026–2030 za:

- predsednika/predsednico sekcije in
- člane/članice izvršnega odbora (8 mest).

Pri izbiri članov Izvršnega odbora sekcije se upoštevata regijski in strokovni princip. Posamezni kandidat/kandidatka lahko hkrati vloži kandidaturu za predsednika/predsednico in za člana/članico Izvršnega odbora strokovne sekcije.

Kandidati pošljejo kandidaturu na sedež volilne komisije do vključno 20. 3. 2026 v zaprti ovojnici s pripisom: »Volitve Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v patronažni dejavnosti – Ne odpiraj!« na naslov Zbornica – Zveza, Ob železnici 30a, 1000 Ljubljana.

Če kandidatur pošljete priporočeno po pošti, se za dan, ko Zbornica – Zveze prejme vlogo, šteje dan oddaje na pošto.

Volitve bodo izvedene na strokovnem srečanju 14. 4. 2025 v Termah Zreče.

Celotno besedilo razpisa je objavljeno na spletni strani Zbornice – Zveze v rubriki aktualni razpisi.

Staša Rojten,
predsednica Sekcije medicinskih sester
in zdravstvenih tehnikov v patronažni
dejavnosti

OBVESTILO

Spoštovani,
naslednja številka Utripa februar / marec izide v prvih dneh februarja 2026.
Prispevke sprejemamodo 20 januarja.

Uredništvo

**RAZPIS ZA VOLITVE
PRESEDNIKA IN ČLANOV
IZVRŠILNEGA ODBORA
STROKOVNE SEKCIJE
REŠEVALCEV V ZDRAVSTVU ZA
MANDATNO OBDOBJE 2026–2030**

Strokovna sekcija reševalcev v zdravstvu, ki deluje v okviru Zbornice – Zveze, je na svoji 7. seji Izvršilnega odbora sekcije 8. 10. 2025 sprejela sklep o razpisu za volitve predsednika/predsednice strokovne sekcije in članov/članic Izvršilnega odbora strokovne sekcije za mandatno obdobje 2026–2030 za:

- **predsednika/predsednico sekcije (1 mesto) in**
- **člane/članice izvršilnega odbora (8 mest).**

Posamezni kandidat/kandidatka lahko hkrati vloži kandidaturu za predsednika/predsednico in za člana/članico Izvršilnega odbora strokovne sekcije. V omenjenem primeru se na volilni seji najprej izvedejo volitve predsednika/predsednice ter nato volitve članov/članic Izvršilnega odbora strokovne sekcije, pri katerih sodeluje tudi tisti kandidat/kandidatka za člana/članico izvršilnega odbora, ki ni bil/bila izvoljen/izvoljena za predsednika/predsednico.

Kandidati pošljejo kandidate na sedež volilne komisije do vključno **25. februarja 2026** v zaprti ovojnici s pripisom: »**Volitve Sekcija reševalcev v zdravstvu**« – **Ne odpiraj!**« na naslov: Zbornica – Zveza, Ob železnici 30a, 1000 Ljubljana. Če se kandidatura pošlje priporočeno po pošti, se za dan, ko Zbornica – Zveze prejme vlogo, šteje dan oddaje na pošto.

Volitve bodo izvedene na strokovnem srečanju **20. marca 2026 v Termah Zreče**.

Volilna komisija bo pregledala vse prispele kandidate in upoštevala samo tiste, ki bodo ustrezale razpisnim pogojem ter bodo prispele v razpisnem roku.

Celotno besedilo razpisa je objavljeno na spletni strani Zbornice – Zveze v rubriki aktualni razpisi.

Thomas Germ,
predsednik strokovne Sekcije reševalcev
v zdravstvu

Mnenje Častnega razsodišča I. stopnje Zbornice – Zveze o Zakonu o pomoči pri prostovoljnem končanju življenja

Št.: 0340-1/25-2 / Datum: 29. 10. 2025

Častno razsodišče I. stopnje pri Zbornici zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zvezi strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije (v nadaljnjem besedilu Zbornica – Zveza) je ob razpravi o Zakonu o pomoči pri prostovoljnem končanju življenja (ZPPKŽ) in v luči napovedanega zakonodajnega referendumu pripravilo naslednje mnenje.

I. Izhodišča

Zbornica – Zveza je že v letu 2023 posredovala svoje stališče o prvi verziji ZPPKŽ, sprejeto na podlagi številnih strokovnih razprav organov in članov Zbornice – Zveze. V njem je bilo poudarjeno, da so stališča v zdravstveni stroki raznolika, vendar prevladuje mnenje, da je o tako občutljivem vprašanju potrebna širša javna in strokovna razprava, ki mora obravnavati etične, pravne, zdravstvene in socialne vidike ter težiti k družbenemu soglasju.

Zbornica – Zveza je opozorila tudi na pomanjkljivo dostopnost in kakovost paliativne oskrbe v Sloveniji, kar bi moralo predstavljati prednostno področje izboljšav pred uveljavitvijo pomoči pri prostovoljnem končanju življenja. Prav tako je izrazila pomisleke glede vloge diplomiranih medicinskih sester pri neposredni izvedbi postopka, potrebo po spoštovanju ugovora vesti.

II. Zakonodajni okvir

Državni zbor je leta 2025 sprejel spremenjeno in dopolnjeno verzijo ZPPKŽ, ki vključuje dodatne varovalke, predvsem v postopkih preverjanja odločitve posameznika ter pri vključevanju različnih strokovnjakov. Ključni del izvrševanja pomoči pri prostovoljnem končanju življenja je po novem v veliki meri v pristojnosti posameznika – **trpečega pacienta, ob omejeni vlogi zdravstvenih delavcev**.

III. Stališče Častnega razsodišča I. stopnje o ZPPKŽ

Vsak zdravstveni delavec, tudi medicinska sestra, ima pravico do ugovora vesti brez kakršnihkoli posledic. Medicinske sestre pri postopku pomoči pri prostovoljnem končanju življenja sodelujejo le v omejenem obsegu – predvsem v podpornih fazah (npr. prevzem oziroma prenos učinkovine iz lekarne), pri čemer lahko to dejanje opravi tudi druga pooblaščen oseba, in nato neposredno edino v primeru, če postopek poteka drugače kot z zaužitjem tekočine.

Častno razsodišče I. stopnje meni, da Zakon o pomoči pri prostovoljnem končanju življenja (ZPPKŽ) ni v nasprotju s Kodeksom etike v zdravstveni negi Slovenije.

Kodeks etike v zdravstveni negi Slovenije (Uradni list RS, št. 98/24) poudarja spoštovanje enakosti, dostojanstva in avtonomije pacienta (Načelo I), njegovo pravico do informiranja, izbire in odločanja (Načelo II), varovanje dostojanstva in zasebnosti v vseh obdobjih življenja in ob umiranju (Načelo III), kompetentno in odgovorno izvajanje zdravstvene nege ter pravico do ugovora vesti (Načelo IV) ter delovanje v največjo korist pacienta, z lajšanjem trpljenja in spoštovanjem njegove volje (Načelo V).

Kodeks etike v zdravstveni negi Slovenije predstavlja vodilo pri oblikovanju strokovnih in moralnih stališč ter je temelj za etično odločanje in spodbudo za razmislek o profesionalnem ravnanju. Etični kodeksi dopolnjujejo pravni red in krepijo etično in strokovno odgovornost, vendar ne morejo prevladati nad pravicami pacientov.

Častno razsodišče I. stopnje se, tako kot ob prvi javni razpravi o ZPPKŽ, tudi tokrat **ne opredeljuje za ali proti zakonu**, saj glede na raznolikost strokovnih, etičnih, filozofskih in osebnih prepričanj članstva Zbornice – Zveze enotnega mnenja ni mogoče, niti ni treba oblikovati.

Častno razsodišče I. stopnje
Zbornice – Zveze

Mnenje Zbornice – Zveze o delovnih obveznostih medicinske sestre

Št.: 740-1/25-13 / Datum: 5. 11. 2025

Spoštovani,

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije (v nadaljnjem besedilu Zbornica – Zveza) je prejela vprašanje, ki se nanaša na obseg odgovornosti in pristojnosti medicinskih sester v primerih, ko zdravnik pričakuje, da mu medicinska sestra v papirni obliki posreduje izvide preiskav, čeprav so ti dostopni v elektronskem sistemu, ter ga opomni, kadar pacientu ne predpiše oziroma ne podaljša potrebne terapije.

Zbornica – Zveza pojasnjuje, da so poklicne kompetence in aktivnosti izvajalcev zdravstvene nege opredeljene v dokumentu Poklicne kompetence in aktivnosti izvajalcev v dejavnosti zdravstvene nege z razlago (2021), ki je bil sprejet na podlagi četrtega odstavka 38. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstveni dejavnosti (Uradni list RS, št. 64/17, v nadaljnjem besedilu ZZDej-K). Poklicne kompetence in aktivnosti izvajalcev v dejavnosti zdravstvene nege so strokovni dokument, ki opredeljuje kompetence in poklicne aktivnosti poklicnih skupin izvajalcev zdravstvene nege pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti v Republiki Sloveniji. Dokument pri opredeljevanju kompetenc diplomirane medicinske sestre in tehnika zdravstvene nege temelji na kompetencah, ki jih izvajalci pridobijo v okviru srednješolskih izobraževalnih in študijskih programov.

Delavec in delodajalec v pogodbi o zaposlitvi med drugim opredelita naziv delovnega mesta oziroma vrsto del, s kratkim opisom dela v skladu z 31. členom Zakona o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 21/13, 78/13 – popr., 47/15 – ZZSDT, 33/16 – PZ-F, 52/16, 15/17 – odl. US, 22/19 – ZPosS, 81/19, 203/20 – ZIUPOPdve, 119/21 – ZČmIS-A, 202/21 – odl. US, 15/22, 54/22 – ZUPŠ-1, 114/23, 136/23 – ZIUZDS in 70/25 – ZUTD-I), ki pa že po naravi stvari ne more obsegiati vseh opravil, ki jih je delavec dolžan opravljati v delovnem procesu. Zato je v pogodbi o zaposlitvi v zvezi z vsebino nalog delovnega mesta poleg bistvenih opravil tudi ustrezno določiti, da bo delavec delal tudi druga potrebna dela po nalogu vodje oziroma nadrejenega. Gre za dela in naloge, ki vsebinsko spadajo k bistvenim opravilom določenega delovnega mesta, upoštevajoč tudi obseg dela in organizacijo delovnega procesa pri delodajalcu. Konkretna opravila, ki se v okviru organiziranosti delovnega procesa zahtevajo in jih je dolžan delavec opravljati na določenem delovnem mestu, so v praksi tudi stvar določitve ob sklepanju pogodbe o zaposlitvi oziroma uvajanju delavca v delo, potem ko je takšno pogodbo sklenil.

O vprašanju glede obveznosti medicinskih sester v primerih, ko zdravnik pričakuje, da mu medicinska sestra v papirni obliki posreduje izvide preiskav, čeprav so ti dostopni v elektronskem sistemu, Zbornica – Zveza meni, da je treba izhajati **iz organizacije dela** oziroma **internih navodil posameznega zavoda**. Običajno so procesi obravnav pacientov opisani v internih opisih procesov, kjer je določen celoten potek obravnave. Opis procesa je tako obvezujoč za vse zaposlene, ki so vključeni v zdravstveno obravnavo pacienta. V primeru, da je

organizacija dela taka, da je treba vedno natisniti izvide pacientov iz informacijskega sistema, potem so to dokumenti, ki morajo biti shranjeni v pacientovi dokumentaciji.

Zbornica – Zveza pa ob tem opozarja, da izvajalci zdravstvene dejavnosti s samo organizacijo dela lahko **povečujejo delovne obremenitve medicinskih sester**, kar vpliva na strokovnost in kakovost zdravstvene nege. Priporočamo, da vodstvo zavoda in vodje posameznih procesov **ugotovijo, katere so tiste aktivnosti**, ki so nujno potrebne za kakovostno, strokovno in varno obravnavo pacientov in določijo, kdo posamezno aktivnost izvede. Pri tem pa je treba upoštevati poklicne kompetence zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev. Naj se jih ne obremenjujejo z aktivnostmi, ki niso neposredno vezane na zahtevano kvalifikacijo, znanje in strokovno usposobljenost izvajalcev zdravstvene nege. Vsekakor priporočamo, da se podatki o pacientih vodijo na enem mestu in za vse paciente na enak način. Priporočamo, da vodstvo zavoda in vodje posameznih procesov ugotovijo, katere so tiste aktivnosti, ki niso neposredno vezane na zahtevano kvalifikacijo, znanje in strokovno usposobljenost izvajalcev zdravstvene in babiške nege, in bi jih lahko izvedli drugi zaposleni (nezdravstveni delavci). S tem bi razbremenili izvajalce zdravstvene in babiške nege in jim omogočili primeren čas in pogoje za kakovostno in varno opravljanje zdravstvene dejavnosti. V primeru, da ima zavod vzpostavljeno elektronsko vodeno dokumentacijo ali elektronsko vodijo le posamezne podatke, priporočamo, da se ti podatki vodijo samo v elektronski obliki. Na ta način se natančno ve, kje se dostopa do podatkov in ne prihaja do dvojnega vodenja dokumentacije in posledično povečanega tveganja za napake in odstopanja.

O vprašanju, ali je dolžnost, da medicinska sestra zdravnika opomni, kadar pacientu ne predpiše oziroma ne podaljša potrebne terapije, menimo, da zdravnik **ne more prenesti na medicinsko sestro dolžnosti in odgovornosti**, da spremlja in ga obvešča, kdaj pacientu ne predpiše oziroma ne podaljša potrebne terapije. Medicinska sestra **ni pristojna in odgovorna za odločanje o predpisovanju ali podaljševanju terapije** – to je v izključni pristojnosti zdravnika, saj je zdravnik v skladu s 4. členom Zakona o zdravniški službi (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 58/08, 107/10 – ZPPKZ, 40/12 – ZUJF, 88/16 – ZdZPZD, 40/17, 64/17 – ZZDej-K, 49/18, 66/19, 199/21, 136/23 – ZIUZDS, 35/24, 32/25 – ZZDej-N in 40/25 – ZPPKZD) pristojen za predpisovanje zdravil in zdravstvenih pripomočkov.

Vendar pa ima medicinska sestra poklicno dolžnost, da v okviru svojih poklicnih kompetenc opozori zdravnika na morebitne pomanjkljivosti oziroma odstopanja, ki jih pri svojem delu zazna, kadar bi ta lahko vplivala na kakovost, strokovnost ali varnost zdravstvene obravnave pacienta. Takšno opozorilo je sestavni del strokovne odgovornosti medicinske sestre za varno in strokovno izvajanje zdravstvene dejavnosti oziroma zdravstvene nege ter izraz medpoklicnega sodelovanja v zdravstvenem timu, ne pa prenos ali prevzemanje zdravnikove odgovornosti.

Anita Prelec,
predsednica Zbornice – Zveze

Mnenje o problematiki priprave in izročanja neavtoriziranih odpustnih pisem pacientom

Št.: 163-386/2025-2711-2 / Datum: 27.11.2025

Spoštovani,

Ministrstvo za zdravje (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo) je dne 11. 11. 2025 prejelo vaš dopis št. 941-1/25-30, v katerem opisujete problematiko priprave in izročanja neavtoriziranih odpustnih pisem pacientom v primerih, ko zdravnik ni prisoten. V dopisu ministrstvo zaprošate za podajo mnenja glede zakonitosti in strokovne ustreznosti navedene prakse.

Ministrstvo za zdravje ugotavlja, da je priprava in izročitev odpustnega pisma pacientu zakonsko in strokovno tesno povezana z odgovornostjo zdravnika, ki zavarovano osebo odpusti iz bolnišnične ali druge zdravstvene obravnave. Na podlagi tretjega odstavka 24. člena Zakona o pacientovih pravicah¹ ima pacient ob odpustu pravico do pisnega poročila, ki vsebuje diagnozo, opravljene zdravstvene storitve, klinični status ob odpustu ter navodila za nadaljnje zdravljenje, vključno z zdravili in medicinskimi pripomočki.

Po določbah 195. člena Pravil obveznega zdravstvenega zavarovanja² napotni zdravnik ob odpustu predpiše zavarovani osebi na novo uvedene medicinske pripomočke in medicinske pripomočke, ki jih potrebuje v redni terapiji, na novo uvedena zdravila in živila na recept ter zdravila in živila na recept, ki jih potrebuje v redni terapiji.

8. točka drugega odstavka 4. člena Zakona o zdravniški službi³ določa, da zdravniška služba obsega izdajanje zdravniških spričeval in zdravniških potrdil. Tudi prej omenjeni 195. člen Pravil OZZ določa, da zavarovano osebo iz bolnišničnega zdravljenja "odpusti napotni zdravnik", ki pisno poroči o diagnozi, kliničnem statusu ter navodilih za nadaljnje zdravljenje posreduje tudi osebnemu zdravniku. Ker gre pri teh elementih za strokovno-zdravniške odločitve, ki jih lahko sprejme le zdravnik, iz tega logično izhaja, da tudi odpustno pismo kot celovit medicinski dokument lahko pripravi in avtorizira izključno zdravnik. A contrario izdaja odpustnih pisem ni v pristojnosti medicinskih sester ali drugega bolnišničnega osebja.

Praksa, po kateri medicinske sestre pripravljajo in pacientu izročajo odpustno pismo pred avtorizacijo zdravnika, tako po oceni ministrstva ni skladna z veljavnimi predpisi. Tak dokument ne omogoča formalne odgovornosti zdravnika, zaradi česar lahko pride do napačnih navodil in ogrozi celovitost in varnost nadaljnje zdravstvene obravnave.

Ministrstvo poudarja, da je vloga medicinskih sester pri pripravi odpustnih pisem omejena na strokovno podporo in organizacijsko pomoč. V njihovi pristojnosti pa ni prevzemanje odgovornosti za vsebino dokumenta in izročanje le-tega pacientu pred avtorizacijo odpustnega zdravnika.

Ministrstvo priporoča, da zdravstveni zavodi implementirajo ustrezne organizacijske in tehnološke mehanizme, ki zagotavljajo, da so odpustna pisma pacientom posredovana izključno po avtorizaciji odgovornega zdravnika. Priporoča se implementacija internih protokolov ali digitalnih rešitev, kot je elektronsko podpisovanje, s katerimi se zagotovi skladnost z veljavno zakonodajo tudi ob odsotnosti zdravnika. Hkrati je nujno jasno definirati odgovornosti vseh članov zdravstvenega osebja pri pripravi, validaciji in distribuciji odpustnih dokumentov, s čimer se ohranja profesionalna odgovornost ter pravna veljavnost odpustne dokumentacije. Tak pristop omogoča optimizacijo procesov obenem pa zagotavlja pacientovo varnost in krepi integriteto klinične prakse.

Skladna izvedba teh ukrepov zagotavlja varnost pacientov, strokovno in pravno odgovornost ter kakovost nadaljnje zdravstvene obravnave.

Pri odgovoru na dopis prosimo, da se obvezno sklicujete na številko tega dopisa.

Priprava:
Samira Ališič Kovač
sekretarka

Jasna Humar
generalna direktorica

Pristojnosti diplomirane medicinske sestre v triaži urgentnega centra

Št.: 740-5/25-2 / Datum: 8. 8. 2025

Spoštovani,

Zbornica zdravstvene in babske nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Zbornica – Zveza) je prejela vprašanje o triaži medicinske sestre v triaži urgentnega centra.

Navajate, da ste se v zavodu odločili za opolnomočenje triažne medicinske sestre, ki v triaži nenujnemu pacientu svetuje ter ga pošlje domov brez pregleda pri zdravniku ali pa ga po potrebi preusmeri k izbranemu osebnemu zdravniku. To so pacienti, za katere se med postopkom triažiranja ugotovi, da njegovo zdravstveno stanje ni nujno in da ne potrebuje obravnave v urgentnem centru. Gre za paciente z zdravstvenimi težavami, kot so preveze, manjši abscesi, stare poškodbe, predpis terapije, boleče koleno ...

Prosimo za mnenje, ali triažna medicinska sestra presega svoje kompetence, če pacienta že v triaži preusmeri k njegovemu izbranemu zdravniku.

Mnenje Zbornice – Zveze.

Obveznost triažiranja urgentnih pacientov v Republiki Sloveniji je opredeljena v Pravilniku o službi nujne medicinske pomoči (Uradni list RS, št. 81/15, 93/15 – popr. in 32/25 – ZZDej-N), ki v prvem odstavku 15. člena določa, da se ob prihodu pacienta v satelitski urgentni center (v nadaljnjem besedilu: SUC) in urgentni center (v nadaljnjem besedilu: UC) oceni njegovo zdravstveno stanje in razvrsti glede na oceno ogroženosti (v nadaljnjem besedilu: triaža). Triažo izvaja diplomirani zdravstvenik oziroma diplomirana medicinska sestra z dodatnimi znanji s področja triaže v skladu s priložo 3 tega pravilnika.

Pravilnik v 18. točki 3. člena določa, da je triaža postopek, s katerim se oceni nujnost zdravstvenega stanja pacienta in razvrsti glede na potrebo po začetku zdravstvene oskrbe. Triaža v UC in SUC se izvaja na osnovi odločitvenega modela manchestrskega triažnega sistema.

Menimo, da je svetovanje triažne medicinske sestre pacientom oziroma preusmerjanje iz urgentne enote k izbranemu zdravniku dopustno le, kadar se to izvaja **za točno določene primere in po vnaprej opredeljenih pisnih protokolih posameznih urgentnih enot**, vsak tak postopek pa mora biti tudi ustrezno zabeležen.

Anita Prelec,
predsednica Zbornice – Zveze

Nada Macura Višič,
predsednica Sekcije medicinskih sester
in zdravstvenih tehnikov v urgenci

Posvet: KADROVSKA KRIZA V ZDRAVSTVENI NEGI IN BABIŠTVU – PRILOŽNOST ZA IMPLEMENTACIJO SPREMEMB

Zbornica – Zveza je skupaj s Komisijo Državnega sveta za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide organizirala posvet, s katerim je želela opozoriti na aktualne izzive, ki se vsakodnevno izkazujejo pri zagotavljanju zdravstvenega varstva v RS in so posledica pomanjkanja kadra v zdravstveni in babiški negi. Dvorana Državnega sveta v parlamentarni stavbi je prostor, kjer se na dnevni ravni kroji zakonodaja na vseh ključnih področjih. Med drugim tudi v zdravstvu. Prav zato smo na posvetu združili tiste strokovnjake, ki področje zdravstvene nege in babištva raziskujejo, proučujejo, načrtujejo in sleherni dan v neposrednih kliničnih okoljih tudi sooblikujejo.

V uvodnih predstavitvah smo se seznanili z dokazi podprtimi podatki, ki so jih predstavili prof. dr. Brigita Skela Savič, znanstvena svetnica s Fakultete Angele Boškin, doc. dr. Tit Albreht in Sabina Arnault z Nacionalnega inštituta za javno zdravje ter gospa Anka Rode z Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje.

Kaj nam povedo izsledki mednarodnih in domačih raziskav

Prof. dr. Brigita Skela Savič nam je predstavila dejavnike zapuščanja poklica v zdravstveni negi in babištvu na podlagi spoznanj mednarodnih in domačih raziskav. Globalno pomanjkanje zdravstvenih delavcev, zlasti medicinskih sester, porast kroničnih bolezni, dolgoživa družba, povečana intenzivnost in krajše zdravstvene obravnave ter nedostopnost do zdravstvenih obravnav na eni strani ter večja potreba po avtonomiji, kariernem razvoju in novih naprednih znanjih ter upad zanimanja za študij zdravstvene nege na drugi strani posledično vodijo v stiske in frustracije zdravstvenih delavcev, ki se lahko odražajo tudi na zapuščanju poklica še zlasti pri medicinskih sestrah in babicah.

Naraščajoče prekomerne delovne obremenitve, napeti delovni odnosi v zdravstvenem timu, nasilje na delovnih mestih, nezmožnost kariernega razvoja in nezadostno prepoznavanje pomena poklicne skupine na ravni zdravstvenega sistema ogroža medicinske sestre in babice. Podatki kažejo, da se prav v tej skupini zdravstvenih delavcev slednje izraža z visoko stopnjo čustvene izčrpanosti, izgorelosti in pojavljanjem težav v duševnem zdravju.

Medicinske sestre potrebujejo delovno okolje, ki jim zagotavlja varnost, delovne pogoje, ki jim omogočajo ravnesje med poklicnim in zasebnim življenjem. Bistvenega pomena so odnosi v poklicni skupini in medpoklicnem sodelovanju ter možnost samostojnosti pri delu oz. avtonomija in možnost napredovanja. Pomembno vlogo vse raziskave pripisujejo kakovosti vodenja. Vodje so tisti, ki neposredno vplivajo tako na organizacijo dela, delovne obremenitve in medosebne odnose. Brez vodstvene podpore in ustreznega nagajevanja

oziroma plače, ki ustreza prizadevanjem pri delu, tega gordijskega vozla ne bo mogoče rešiti.

Gibanje podatkov o maturantih in diplomantih zdravstvene nege in diplomantih babištva ter potrebah zdravstvenega sistema

Doc. dr. Tit Albreht in Sabina Arnault z Inštituta za javno zdravje sta v izhodišču predstavila trend gibanja dijakov in študentov zaključnih letnikov v obdobju od leta 2018 do 2024 za poklice: bolničar-negovalca, tehnik zdravstvene nege, diplomirana medicinska sestra in diplomirana babica. Prikazani podatki niso bili spodbudni, saj so več kot nazorno prikazali upad maturantov na srednjem poklicnem in srednjem strokovnem izobraževanju. Velik upad diplomantov je tudi na smeri babištva, kjer imamo še vedno le en oddelek babištva v državi nasploh! Če je leta 2018 diplomiralo 37 babic, jih je leta 2024 diplomiralo le še 18. Pozitiven trend je zaznati pri diplomantih zdravstvene nege, saj jih je leta 2018 diplomiralo 610, leta 2024 pa že 782. Kljub temu velja omeniti, da raziskava v okviru OECD pri mladih, starih 15 let, zaznava znižanje interesa za delo v zdravstveni negi v povprečju za 10 %. Prav zato velja omeniti register izvajalcev zdravstvene dejavnosti in zdravstvenih delavcev (RIZDDZ), ki je v slovenskem prostoru natančen in obsežen in je v mednarodnem prostoru eden izmed le osmih (8) registrov, ki sploh obstajajo v evropskem prostoru. Register omogoča podroben pogled v razporeditev in gibanje zdravstvenega kadra. Register s področja zaposlenih v zdravstveni in babiški negi opredeljuje tudi starostno strukturo zaposlenih, ki odhajajo iz poklica. Diplomirane babice se odločajo za zapuščanje poklica na začetku poklicne poti v 73 % do starosti 35 let, medtem ko tehniki zdravstvene nege in diplomirane medicinske sestre v največjem deležu v starosti nad 55 let (v 50 %), kar nakazuje visok trend upokojevanja v sedanjem obdobju in prihajajočih letih.

Potrebe na trgu dela v RS na področju zdravstvene nege in babištva

Zavod za zaposlovanje je zastopala gospa Anka Rode, višja področna svetovalka, ki je predstavila zanimive statistične podatke o gibanju na trgu

delovne sile. Med skoraj 2,2 mio prebivalcev Slovenije je delovno aktivnih 941.000, od tega 148.400 tujih državljanov, kar predstavlja 15,8 % oz. to pomeni, da je vsaka 6. delovno aktivna oseba tuji državljan. Na letni ravni je zaznati dvig delovno aktivnih v socialnem in zdravstvenem varstvu za 3,3 %. Registriranih brezposelnih oseb po zadnjih podatkih iz leta 2025 je le 45.670.

Kompleksne družbene, demografske, socialnoekonomske in druge spremembe globalnih razsežnosti so v zadnjih letih močno spremenile način in kakovost življenja posameznika, družin, družbenih skupin in skupnosti pri zagotavljanju in ohranjanju ustrezne socialne varnosti. Trg dela se spreminja zaradi vpliva globalnih trendov (hiter tehnološki razvoj, digitalizacija, demografske spremembe, migracije, zeleni prehod itn.).

Rezultati raziskave **Poklicni barometer za leto 2026** (pripravljeno septembra 2025) tudi v prihodnjem letu napoveduje primanjkljaj kadra za vrsto poklicev na področjih zdravstvene oskrbe, šolstva in gradbeništva. Zadnja izvedba Poklicnega barometra kaže, da **primanjkuje delovne sile predvsem pri zdravstvenih poklicih (zdravniki, strokovnjaki za zdravstveno nego, zobozdravniki, bolničarji).**

Zavod za zaposlovanje po zadnjih podatkih beleži v letu 2024 največji porast prostih delovnih mest na področju zdravstvene in babiške nege, in sicer 7.723! V absolutnih številkah ostaja to najbolj deficitarna skupina nasploh.

V nadaljevanju posveta sta potekali dve okrogli mizi s predstavniki iz neposrednih kliničnih okolij, odločevalcev ter sindikatov in izobraževalnih institucij. Sodelovali so **Robertina Benkovič**, članica Razširjenega strokovnega kolegija za zdravstveno in babiško nego in članica Stalne delovne skupine za primarni nivo, **mag. Zdenka Mrak**, UKC Ljubljana, **doc. dr. Mojca Dobnik**, predsednica Razširjenega strokovnega kolegija za zdravstveno in babiško nego, **Slavko Bolčević** iz Sekcije izvajalcev zdravstvene nege in oskrbe v socialnem varstvu pri Zbornici – Zvezi, **Mojca Strgar Ravnik**, članica Razširjenega strokovnega kolegija za zdravstveno in babiško nego ter članica Stalne delovne skupine za bolnišnični nivo in **Saša Matko** iz Sekcije babic pri Zbornici – Zvezi v prvi okrogli mizi, ki je skušala

opredeliti razmere med kadrovskim pomanjkanjem na eni strani in potrebami zdravstvenega in socialnega varstva po zdravstveni in babiški negi na drugi strani v neposrednih kliničnih okoljih. Okroglo mizo je povezovala Metka Plesničar. Na drugi okrogli mizi, ki jo je vodila predsednica Zbornice – Zveze **Anita Prelec**, se je razprava dotikala strategije razvoja in izobraževanja v zdravstveni negi in babištvu. Sodelovali so **Denis Kordež**, državni sekretar na Ministrstvu za zdravje, **Adelija Perne** iz Skupnosti zdravstva, farmacije, kemije in kozmetike, **izr. prof. dr. Mateja Lorber** s Fakultete za zdravstvene vede Univerze v Mariboru, **Slavica Mencinger** iz Sindikata delavcev v zdravstveni negi Slovenije ter **Irena Ilesič Čujovič** iz Sindikata zdravstva in socialnega varstva Slovenije.

Razpravo je ob zaključku posveta, ki ga je vodila državna svetnica, podpredsednica Komisije Državnega sveta za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide **Monika Ažman** strnila z naslednjimi zaključki posveta:

- Izobraževanje iz zdravstvene nege in babištva mora slediti Direktivi EU in vsem njenim dopolnitvam (2005/36/EC, 2013/55/EU, 2024/55/EU), pri čemer je potrebno sodelovanje resorne politike v Sloveniji pri sprejemanju odločitev za financiranje **podaljšanja študija iz šest na sedem ali osem semestrov**. Študenti zdravstvene nege in babištva so v Sloveniji najbolj obremenjena skupina študentov z neposredno pedagoško obveznostjo in mankom ur individualnega dela študenta na ravni študijskega leta.
- Posvet je po podatkih Zavoda za zaposlovanje potrdil veliko pomanjkanje kadra zdravstvene nege v kliničnih okoljih. Za povečanje vpisnih mest na dodiplomski študij zdravstvene nege in babištva je poleg podaljšanja študija, potrebno **del kliničnega usposabljanja nadomesti z urami v simulacijskem okolju**, saj je zaradi pomanjkanja kadrov zdravstvene nege in babištva v kliničnih okoljih vse težje zagotavljati mentorstvo študentom, kar predstavlja oviro pri povečanju vpisnih mest.
- Slovenija naj kot država članica EU **aktivno pristopi k predlogu, da se spremeni Direktive EU na način, da se zmanjša obseg kliničnega usposabljanja in se del tega izvede v simuliranem okolju**. Zdravniki nimajo definiranih praktičnih ur dodiplomskega študija, imajo pa jasno opredeljene specializacije po zaključenem študiju. Tudi za medicinske sestre je potrebno na ravni EU urediti specializacije po zaključenem izobraževanju za splošno zdravstveno nego.
- Slovenija naj za privabljanje v poklic zdravstvene nege in ohranitev obstoječega kadra ter vzpostavitev kariernega razvoja **implementira pristop preplet znanj in veščin (Skill-mix) s katerim bo ustrezno nagovorila potrebe po zdravstvenih storitvah in dala medicinskim sestram in babicam možnosti podiplomskega izobraževanja in poklicne avtonomije**.
- Sprejem že mednarodno uveljavljenih minimalnih standardov za varno obremenitev pri delu na različnih področjih delovanja medicinskih sester in babic.
- Sprejem kadrovskih standardov in normativov na podlagi potreb pacientov in spremljanju obremenitev posameznika z ustreznimi orodji (TISS – 28, NANDA, NIC, NOC).
- Za neposredno delo s pacientom je potrebno del delovnih mest v zdravstveni negi sistematizirati na ravni izobrazbe 2. stopnje iz kliničnih področij zdravstvene nege, kar bo zadržalo

kadre v poklicu. Mednarodna priporočila so, da naj ima 20% kadra v zdravstveni negi v zdravstvenem sistemu za neposredno delo s pacientom pridobljeno klinično specializacijo (zaključni študij 2. stopnje kliničnega področja).

- Strategija izobraževanja mora biti skladna s strategijo načrtovanja kadra, zato je nujna tudi priprava **Strategije razvoja zdravstvene nege in babištva za obdobje 2026 – 2036**, ki bo upoštevala trende izobraževanja, potrebe po kadru, demografske podatke in sledila podatkom mednarodnih raziskav, kot so pomen kariernega razvoja, delovna avtonomija, spodbudni delovni odnosi in urejeno delovno okolje. Zadnja strategija za omenjeno področje je bila zapisana za obdobje 2011 – 2020.
- Okrepiti je potrebno politiko štipendiranja dijakov in študentov zdravstvene nege in babištva.
- Vlada Republike Slovenije mora zagotoviti sredstva za vzpostavitev dodatnega študijskega programa babištva, ki je pripravljen v okviru Fakultete za zdravstvene vede Univerze v Mariboru.
- Okrepiti je potrebno digitalizacijo in uporabo umetne inteligence na podpornih področjih zdravstvene nege in babištva, ki bodo razbremenile medicinske sestre in babice zlasti administrativnih del in podvajanja dokumentacijskih postopkov s čimer bo pacient postavljen v središče pozornosti in obravnave.
- Zagotoviti je potrebno pretočnost dela, se osredotočiti na organizacijo delovnih procesov tako v zdravstvenem kot socialnem varstvu ter vzpostaviti na dokazih temelječi zdravstveni management. V ta namen je potrebno izobraziti vodje na vseh nivojih zdravstvenega sistema.
- Mentorstvo, kot ena od pomembnih spodbud pri zaposlovanju mladih, mora postati obvezna in odgovorna oblika delovnega procesa na vseh ravneh zdravstvenega in socialnega varstva in mora biti ustrezno financirana iz sredstev ZZS, saj gre za dodatno obremenitev zaposlenih. Prav tako mora biti mentorstvo priznано v standardih za varno obremenitev pri delu.
- V obeh poklicnih skupinah je potrebno jasno začrtati karierno pot z vključitvijo specialnih znanj, specializacij in naprednih znanj v obliki kliničnih specializacij ter možnostjo napredovanja v nazive v okviru zdravstvenega varstva.
- Jasno je potrebno **razmejiti med kompetencami specializacij v zdravstveni negi, ki so trenutno v pripravi na Ministrstvu za zdravje in kompetencami po zaključenem strokovnem magistriju kliničnih področij**. Kompetence, kot so odgovornosti za prepoznavanje simptomov akutnih in kroničnih stanj, napotitve v okviru diagnostike, branje izvidov, postavitev diagnoze, načrt zdravljenja, predpisovanje zdravil, so kompetence osme ravni SOK ali sedme ravni EQF.
- Izhodiščna neto plača v zdravstveni negi in babištvu mora odražati pomembnost in zahtevnost poklica.
- Za zadržanje in pridobivanje kadra je pomembno vzpostaviti avtonomijo obeh strok – zdravstvene nege in babištva z neposredno vključenostjo v vse ravni odločanja, tudi politične.
- Zaposlovanje tujcev kot del strateškega dopolnjevanja domače delovne sile mora biti načrtovano in zagotavljati podporo slovenskega jezika že v državi izvora kandidata/kandidatke za zaposlitev v zdravstveni in babiški negi ter oskrbi, obvezno mora biti uvajanje v delo in novo socialno okolje kot del »on-boarding« procesa, potrebna je vzpostavitev koordinatorjev

zaposlovanja tujcev, priprava transparentnih informacij na enem mestu.

- Potrebno je pripraviti usmeritve za študentsko delo, ki ne sme prekomerno posegati v že tako preveč natrpane študijske programe zdravstvene nege in babištva, posebno pozornost je potrebno nameniti tudi starejšim delavkam in delavcem po 55 letu starosti zlasti na delovnih mestih s triizmenskim turnusom, nemudoma je potrebno pristopiti k fleksibilnejšim oblikam delovnega časa z uporabo orodij umetne inteligence.
- Več pozornosti je potrebno nameniti medpoklicnemu povezovanju in sodelovanju z namenom boljše organizacije dela in boljših medpoklicnih odnosov in sodelovanja.
- Ustrezni delovni pogoji vključujejo poleg varnega, urejenega in spodbudnega delovnega okolja tudi stanovanjsko politiko, zagotovljena parkirna mesta, organizacijo varstva otrok v vseh delovnih izmenah, razmisliti velja o vzpostavitvi beneficirane delovne dobe za najzahtevnejša delovna mesta v zdravstvenem in socialnem varstvu.
- Prav tako je potrebno zagotoviti pogoje dela, ki bodo spodbudili vračanje medicinskih sester in babic, ki so zapustile Slovenijo in so del dnevnih migracij.
- Kadrovske službe se morajo preoblikovati v službe za upravljanje s človeškimi viri, ki bodo skrbele za dobro počutje in karierni razvoj zaposlenih.
- Sistemske je potrebno uvesti skrb za zdravje vseh zaposlenih v zdravstvenem in socialnem varstvu, razviti oblike psihosocialne podpore in supervizije kot del rednega delovnega procesa.
- Promocija poklicev v zdravstveni negi in babištvu je del skupne odgovornosti več ministrstev (Ministrstvo za zdravje, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Ministrstvo za solidarno prihodnost).
- Nemudoma pristopiti k preoblikovanju definicije deficitarnosti poklica, ki je trenutno definirana glede na vpis v posamezen izobraževalni program in ne na zasedenost delovnih mest.
- Ponovna vzpostavitev Direktorata za zdravstveno in babiško nego na Ministrstvu za zdravje.
- Sprejem Zakona o zdravstveni negi in babištvu.

Besede predsednice Zbornice – Zveze Anite Prelec, izrečene v uvodu posveta, so več kot povedno lahko tudi zaključek posveta, kjer je poudarila, da kadrovska kriza ni posledica trenutnih razmer, ampak dolgoletnega zanemarjanja razvojnih potreb, pomanjkljivega vlaganja v izobraževanje ter preobremenjenosti in neustreznih pogojev dela. Spremembe se zagotovo ne bodo dogodile čez noč, zaživele bodo lahko le ob tesnem dialogu med stroko, odločevalci, izobraževalnimi institucijami in delodajalci.

Zaključke posvete bo obravnavala pristojna komisija DS, nato pa še plenum Državnega sveta Republike Slovenije. Na podlagi zaključkov bo na Vlado Republike Slovenije naslovljena pobuda za izboljšanje pogojev dela in privabljanje ter zadržanje kadra na ključnih področjih zdravstvene oskrbe.

Posnetek posveta je dostopen na: <https://www.youtube.com/watch?v=W9M8hM-PEBGg>. Vabljeni k ogledu.

Bo ameriško ministrstvo za izobraževanje izključilo medicinske sestre iz poklicnega izobraževanja?

V trenutku, ko so medicinske sestre po vsem svetu na meji svojih zmogljivosti in številne obupajo ter zapustijo poklic, Trumpova administracija za izobraževanje načrtuje, da bo izobraževanje medicinskih sester umaknila iz kategorije strokovnih diplom, kar bo študentom zdravstvene nege v ZDA onemogočilo dostopno izobraževanje. Nasprotno pa, kot trdijo naši ameriški kolegi, »vključitev izobraževanja medicinskih sester po diplomi kot poklicnega izobraževanja bistveno prispeva k okreelitvi zdravstvenega osebja v državi, podpora naslednje generacije medicinskih sester in končno podpora zdravstvenega varstva pacientov v skupnostih v družbi«.

Medtem ko se institucije EU trudijo okrepiti izobraževanje medicinskih sester v EU z aktualno politično razpravo v Evropskem parlamentu in poročilom o delovni sili v zdravstvu v EU ter s sporočilom poslancev Evropskega parlamenta, da je treba poklic medicinske sestre okrepiti, se naši kolegi v ZDA srečujejo z velikim izzivom zmanjševanja pomena poklica medicinske sestre v ZDA. Omejevanje dostopa medicinskih sester do financiranja poddiplomskega izobraževanja ogroža poklic medicinske sestre, in to v času, ko se zdravstveno varstvo po vsem svetu srečuje z zgodovinskim pomanjkanjem medicinskih sester in naraščajočimi družbenimi zahtevami.

V nasprotju s Trumpovo administracijo Evropska komisija podpira države članice pri izobraževanju medicinskih sester z naprednimi znanji, da bi državljanom EU zagotovili boljše zdravstvene izide. Oblikovalci politik EU že desetletja uporabljajo rezultate ameriških raziskav, ki kažejo, da zniževanje ravni izobraževanja medicinskih sester vodi do slabših zdravstvenih izidov in celo več smrtnih primerov. Zato EFN ne razume, zakaj ZDA zdaj spreminjajo smer politike: diplomanti študija zdravstvene nege izgubljajo dostop do državnih posojil, ki so jim prej bila na voljo.

Medtem ko institucije EU, vključno s Svetom EU in državami članicami, vlagajo v kadre v zdravstveni negi z vidika obrambe, varnosti in pripravljenosti, oblikovalci politik v ZDA pod vodstvom Donalda Trumpa pozabljajo, da so zdravstveni sistemi in pripravljenost na kakršno koli krizo neločljivo povezani, kar je pokazala tudi pandemija covid-19: zdravstveni sistemi so odvisni od visoko usposobljenih medicinskih sester.

EFN zato poziva ameriško ministrstvo za izobraževanje, naj v svojo nedavno prenovljeno opredelitev programov »strokovnih študijev« znova vključi zdravstveno nego. Zdravstvena nega izpolnjuje vsa merila strokovne discipline.

Za več podrobnosti se obrnite na dr. Paula De Raeveja, generalnega sekretarja Evropskega združenja federacij medicinskih sester.

E-pošta: efn@efn.eu ali tel.: +32 (0)2 512 74 19

Iz domžalske Tosame bralcem Utripa voščijo srečno, zdravo in uspešno novo leto. Hkrati pa vas prijazno vabijo v svoje specializirane trgovine in spletno prodajalno, v katerih najdete vse za zdravje in dobro počutje vseh generacij. Za še ugodnejši nakup pa vam poklanjajo kupon s popusti.

KUPON UGODNOSTI

10 % POPUSTA NA CELOTEN NAKUP

15 % POPUSTA NA VSE TOSAMINE BLAGOVNE ZNAMKE

Kupon ugodnosti velja do 31. 12. 2026 ob predložitvi ID kartice Zbornice - Zveze. Popusti se ne seštevajo in ne veljajo na izdelke na naročnico, ki jo predpiše zdravnik, na izdelke v akciji, darilne bone in izdelke z zaklenjeno ceno.

KUPON 10%

KUPON 15%

TOSAMA
Specializirana prodajalna z medicinskimi pripomočki

POSLOVALNICE

VIR
Šenarovičeva cesta 36, Domžale, ob tovari
LJUBLJANA
Ameriška ulica 13, BTC City, Dvorana A - visoko prtljage
MARIBOR
Jezdarska ulica 4, 2000 Maribor, na Taboru
KOPER
Pristaniška ulica 19, 6000 Koper, nasproti tržnice
IZOLA
Ljubljanska ulica 1, 6310 Izola, na tržnici

Pomoč po telefonu: **01 77 77 380**
www.tosamashop.si

»V skrbi za druge ne pozabite nase!«

V IMENU UREDNIŠKEGA ODBORA, KSENIJA PIRŠ

Septembra 2025 je bila na mesto izvršne direktorice Zbornice – Zveze imenovana Sanja Arnautović, dolgoletna članica, ki je v okviru organizacije predhodno aktivno delovala na mnogih področjih. Predstavljamo njeno poklicno pot in izkušnje ter Sanjo izven delovnega mesta.

Sanja Arnautović (Fotografija: osebni arhiv)

Kakšna je bila Sanja v otroštvu?

Odraščala sem v majhnem kraju na Štajerskem, v naselju Vila v Zidanem Mostu. Kot navihano in razposajeno dekletce sem si »pridelala« marsikatero poškodbo in tako pogosto srečevala zdravstvene delavce. Pri večini dogodivščin, na igrišču, v blatu ali ob bližnjem potoku sva bila z bratom praviloma udeležena skupaj.

Uspešna poklicna pot je nadaljevanje izobraževanja in želje po razvoju, osebni in poklicni rasti skozi življenje. Kakšna je bila vaša pot, preden ste sprejeli izziv, delovati na strateški ravni organizacije?

Po končani osnovni šoli me je pot vodila na Srednjo zdravstveno šolo v Celje. Ob zaključku šolanja sem se znašla pred pomembno odločitvijo: izbrati študij zdravstvene nege ali zdravstvene nege ginekološko-porodniške smeri. Leta 1999 sem postala del četrte generacije študentk ginekološko-porodniške smeri na takratni Visoki šoli za zdravstvo v Ljubljani. Leta 2004 sem študij zaključila in pridobila naziv diplomirana babica.

Že med študijem sem prve delovne izkušnje pridobivala v UKC Ljubljana na Kliniki za infektivne bolezni in vročinska stanja, kasneje pa v Operacijskem bloku Kirurške klinike UKC Ljubljana, kjer sem kot

študentka delala kot operacijska medicinska sestra. Ko sem leta 2004 zaključila študij, diplomirane babice še niso bile pogosto zaposljive, zato sem poklicno pot nadaljevala v operacijskem bloku.

Podiplomsko izobraževanje sem nadaljevala na Fakulteti za management v Kopru in 2007 zaključila specialistični študij managementa. V tem času je perioperativna zdravstvena nega povsem prevzela mojo poklicno pozornost, zato sem leta 2009 kandidirala in bila izvoljena za predsednico Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v operativni dejavnosti. Delo v strokovni sekciji je močno razširilo moj pogled na poklic operacijske medicinske sestre ter mi omogočilo globlje razumevanje njegovega pomena in odgovornosti. Ob tem sem bila imenovana za predstavnico Slovenije v EORNA (European Operating Room Nurses Association), kar mi je omogočilo vpogled v mednarodne standarde, izmenjavo dobrih praks in sodelovanje z evropskimi kolegi pri razvoju perioperativne zdravstvene nege.

V operacijskem bloku sem poleg dela operacijske medicinske sestre opravljala tudi različne vodstvene in strokovne vloge – med drugim delo koordinatorice operacijskega bloka, medicinske sestre za področje izobraževanja ter kasneje namestnice glavne medicinske sestre. Preplet teh delovnih mest mi je omogočil pomembne izkušnje, ki so bistveno prispevale k mojemu osebnemu in poklicnemu razvoju.

Poklicno ste v organizacijo vstopili na področju javnih pooblastil Zbornice – Zveze. Kakšne naloge ste opravljali in kakšne izkušnje ste pridobili v tem času, kako bi opisali svoje takratno delo?

Nepričakovano, skoraj kot strela z jasnega, se je leta 2022 »pojaval« razpis za delovno mesto strokovne sodelavke za področje javnih pooblastil, strokovnih nadzorov in kakovosti na Zbornici – Zvezi. Priložnost sem videla kot izziv in se leta 2023 pridružila krovni organizaciji, saj sem želela nadaljevati pot strokovne rasti in nadgrajevati svoje znanje na širšem področju zdravstvene nege in babištva. Moje ključno področje je obsegalo sodelovanje in organizacijo, izvedbo in poročanje s strokovnih nadzorov s svetovanjem ter spremljanje izdanih priporočil izvajalcem zdravstvene dejavnosti. Ko sem se 2023 zaposlila na Zbornici – Zvezi kot strokovna sodelavka za področje javnih pooblastil, strokovnih nadzorov in kakovosti, sem spoznala vso razsežnost in kompleksnost delovanja krovne organizacije. Ponovno pa sem postala študentka, in sicer dodiplomskega študijskega programa zdravstvena nega.

Nenehno izboljševanje ter razvoj kakovosti in varnosti v sistemu zdravstvenega varstva je neločljivo povezano s spremembami, ki od nas zahtevajo predvsem strokovnost, odgovornost, osebno predanost in zavezanost poslanstvu skrbi. Ali so bile

pretekle izkušnje iz kliničnega okolja in delovnega mesta s področja sistema vodenja kakovosti tiste, ki so vas odločilno podprle za naslednji korak?

Novo delovno mesto izvršne direktorice Zbornice – Zveze sem nastopila septembra 2025. Prehod je zagotovo lažji zdaj, ko bolje poznam sodelavce in delovanje organizacije, vendar to ne pomeni, da ni vsakodnevnih izzivov. Prehod na novo delovno mesto vedno prinaša pričakovanja, nekaj treme ter odgovornost do vseh, s katerimi skupaj krmarim na tej novi poti. Izzivov pa se ne bojim, v njih vidim priložnost za rast in izboljšave. Hvaležna sem, da lahko sodelujem z ekipo, kjer je spoštovanje, zaupanje in skupno prizadevanje za kakovostno delo vedno na prvem mestu.

Kakšne so vaše naloge na odgovornem delovnem mestu izvršne direktorice Zbornice – Zveze?

Naloge izvršne direktorice so določene s Statutom Zbornice – Zveze in so z vodenjem strokovnih služb predvsem izvršilne narave. Odgovorna sem za izvajanje strokovnih, organizacijskih, administrativnih in tehničnih nalog. Vodim in usklajujem delo strokovnih služb Zbornice – Zveze, skrbim za realizacijo sklepov upravnega odbora, pripravljam gradiva za seje organov in letna poročila organov in delovnih teles, skrbim za finančno in materialno poslovanje in druge naloge, za katere me pooblasti predsednica Zbornice – Zveze. Trudila se bom, da bodo moje naloge izvedene natančno in pravočasno.

Moja profesionalna pot je tako postala preplet kliničnega dela, strokovnega in organizacijskega razvoja ter predanega dela v Zbornici – Zvezi. Vsa poklicna leta me vodi ista želja: strokovna rast, kakovostno delo in krepitev poklica, ki ga z globokim spoštovanjem nosim v srcu.

Od kod črpate moč, kaj vas osebno osrečuje?

Najlepši trenutki so zame v krogu domačih, zato se jih trudim doživeti polno, s prisotnostjo in vsemi norčijami, ki v nas še vedno ohranjajo otroka 😊 Gibanje je moja velika strast, tudi takrat, ko bi najraje ostala doma.

Kaj bi želeli sporočiti vsem v poklicih zdravstvene nege in babištva, bralcem Utripa?

Vsem v poklicih zdravstvene nege in babištva, kolegicam in kolegom, bralcem Utripa, želim sporočiti, da v skrbi za druge ne pozabite nase. Naj vas na vaši poklicni poti vedno spremljata medsebojno sodelovanje in podpora, saj nas prav skupna moč in razumevanje povezujeta. Ta predpraznični čas, ki je pred nami, pa izkoriščam za voščilo. V novem letu, ki prihaja, vam želim obilico zdravja, veselja, notranje moči in trenutkov, ki bodo napolnili vaše srce.

Patronažno varstvo danes – priložnost za jutri

DR. MARTINA HORVAT, JANJA JANC JAGRIČ,
MAG. ANDREJA KRAJNC, STAŠA ROJTEN

NACIONALNI INŠTITUT ZA JAVNO ZDRAVJE IN
ZBORNICA – ZVEZA

NIJZ je v sodelovanju z Zbornico zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zvezo strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov (Zbornico – Zvezo) 6. novembra 2025 organiziral posvet z naslovom »Patronažno varstvo danes – priložnost za jutri« in v sodelovanju z vpletenimi iskal možne rešitve za ohranitev njegove temeljne, torej preventivne vloge.

NIJZ je v sodelovanju z Zbornico zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zvezo strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov (Zbornico – Zvezo) 6. novembra 2025 organiziral posvet z naslovom »Patronažno varstvo danes – priložnost za jutri« in v sodelovanju z vpletenimi iskal možne rešitve za ohranitev njegove temeljne, torej preventivne vloge. Zaradi naraščanja potreb po zdravljenju in zdravstveni negi v domačem okolju, ki so posledica staranja prebivalstva, novih medicinskih doktrin ter s tem hitrejšega odpuščanja iz bolnišnic, se je breme izvajanja teh obravnav v celoti preneslo na mrežo izvajalcev patronažnega zdravstvenega varstva. Ti posledično skoraj ne utegnejo več izvajati preventive, sicer izjemno pomembne zlasti pri skrbi za najbolj ranljive. Delovanje patronažnega zdravstvenega varstva v dobro

posameznika, družine in skupnosti mora ostati pomemben element zagotavljanja enakosti pri dostopu do zdravstvenih storitev.

Več kot 100 udeležencev posveta so nagovorili Biserka Marolt Meden, Svetovalka predsednice Republike Slovenije za družbene dejavnosti, Rade Pribaković Brinovec, dr. med., spec. javnega zdravja, predstojnik Centra za upravljanje programov preventive in krepitev zdravja na NIJZ in Anita Prelec, predsednica Zbornice – Zveze.

Že od svojih začetkov je pomemben del zdravstvenega varstva v Sloveniji patronažno zdravstveno varstvo (PZV), katerega temeljni namen je **preven-tiva** – tako pri posamezniku in družini kot tudi v lokalni skupnosti. Skozi desetletja sta njegov razvoj in izvajanje pomembno zaznamovala demografske, družbene in spremembe na drugih ravneh zdravstvenega varstva.

Udeleženci posveta, Ljubljana, november 2025
(Fotografije: Janja Janc Jagrič)

Ne bo odveč ponoviti: služba je bila ustanovljena za svetovanje družini in posameznikom o zdravem načinu življenja in zdravstvenih problemih, za zgodnje odkrivanje bolezni in zdravstveno nego novorojenčkov in porodnic ter starejših, bolnih in invalidov, za zdravstveno in socialno obravnavo posameznika, družine in skupnosti – a poslanstvu navkljub je lani odstotek preventivnih obravnav dosegel najnižjo vrednost v sedemdesetletni zgodovini.

Za namen posveta se je skupina strokovnjakov poglobila v različne vire podatkov o patronažnem zdravstvenem varstvu, jih analizirala in prvič predstavila javnosti. Namen njihovega večmesečnega dela je bil prikazati pozitivne stvari in z dokazi opozoriti na nevarnosti in izzive.

Dr. Martina Horvat je navzočim predstavila pogled na patronažno zdravstveno varstvo: od moči in priložnosti do slabosti in groženj. Analizo kadrovskih razmer v patronažnem zdravstvenem varstvu in vpliv širitve timov je predstavila Sabina Arnault. Vsebinsko z naslovom Med preventivo in kurativo: podatki kot ogledalo patronažnega varstva je predstavila Janja Janc Jagrič. Demografske in sistemske vplive na razvoj patronažnega zdravstvenega varstva je predstavila Petra Nadrag. Mag. Andreja Krajnc, izvajalka patronažnega zdravstvenega varstva, je prisotnim predstavila, kako poteka običajen dan patronažne medicinske sestre in kako v danih sistemskih okvirih usklajevati potrebe in pričakovanja.

Nekaj ključnih poudarkov:

- V zadnjih desetih letih so bile v patronažnem varstvu uvedene številne novosti in nadgradnje na področju preventivnih obravnav, ki so bile razvite in pilotirane v vnaprej dogovorjenih projektih. Od 1. januarja 2021 te nadgrajene preventivne obravnave izvajajo na vseh terenskih območjih, financira jih ZZSZ.

Udeleženci okrogle mize (od leve proti desni: dr. Martina Horvat, Rade Pribaković Brinovec, Lucija Rojko, Anita Prelec, Staša Rojten in Alenka Kolar), Ljubljana, november 2025

- Na podlagi leta 2024 opravljenih izračunih potreb po diplomiranih medicinskih sestrah v patronažnem zdravstvenem varstvu bi jih poleg 869, kolikor jih je danes, potrebovali še približno 200 oziroma 19,2 % več kot zdaj. Predlagani normativ za tehnike zdravstvene nege v PZV je 0,2 tehnika zdravstvene nege na eno diplomirano medicinsko sestro; to pomeni, da bi glede na zdajšnje število diplomiranih medicinskih sester potrebovali 169 tehnikov zdravstvene nege oziroma 51,5 % več kot zdaj. Leta 2024 je bila povprečna starost zaposlenih 46,1 leta, največ jih je v starostni skupini od 45 do 49 let. Glede na starostno strukturo je v naslednjih 10 do 15 letih pričakovati upokožitev 39 % trenutno zaposlenih v PZV, kar odpira vprašanja zagotavljanja kadrovske vzdržnosti. Zato ni dvoma – za dolgoročno zagotavljanje kakovostnega in dostopnega patronažnega zdravstvenega varstva je nujno sistemsko reševanje kadrovskih izzivov – zlasti s povečanjem števila diplomiranih medicinskih sester in tehnikov zdravstvene nege, prilagajanjem mreže izvajalcev ter upoštevanjem raznolikosti posameznih terenskih območij glede na gostoto poseljenosti, demografske trende in rastoče potrebe prebivalstva. Le tako bo mogoče ohraniti funkcionalnost in dostopnost PZV kot enega od stebrov primarnega zdravstvenega sistema v Sloveniji.
- Zaradi izvajanja nadgrajenih preventivnih obravnav in aktivnosti, opredeljenih v Resoluciji o nacionalnem programu duševnega zdravja 2018–2028, je patronažno zdravstveno varstvo v zadnjih 10 letih dobilo 125 dodatnih timov. Vendar pa zaradi povečanja števila prebivalcev ter naraščajočih potreb po kurativnih obravnavah učinek kadrovske okrepitve na izvajanje preventivnih obravnav ni viden.
- Aktualno število timov je opravilo toliko programa, kot bi bilo 70 dodatnih timov. Indeks realizacije preseženega programa iz leta v leto narašča. Več kot tri četrtine preventive v patronaži je vezane na otročnico, novorojenčka in dojenčka. Med letoma 2010 in 2024 se je število prebivalcev Slovenije povečalo za 76.973 oseb (+3,8 %), kar pomeni 0,27-% povprečno letno rast. Pri kadrovskem normativu 2.200 prebivalcev/dipl. m. s. to pomeni za 34,98 tima v 15 letih.
- Leta 2024 so kurativne obravnave predstavljale že 88 % vseh obravnav. Preventivne obravnave so z 38,8 % v letu 1995 padle na zgolj 12 % vseh obravnav. Več kot ¾ preventivnih obravnav je vezanih na otročnico, novorojenčka in dojenčka, kar potrjuje tradicionalno dobro pokrito perinatalno preventivo na domu, ne odraža pa potreb populacije.
- Demografske in družbene spremembe v zadnjih letih pomembno zaznamujejo delo medicinskih sester v patronažnem zdravstvenem varstvu. Narašča delež starejših pacientov s pridruženimi bolezenskimi stanji, katerih zdravstvena nega je bolj zahtevna, predvsem pa dolgotrajnejša, kar potrjuje tudi porast ponovnih kurativnih obiskov v zadnjih desetih letih. Veča se število izdanih delovnih nalogov in zahtevnost obravnav, večja je tudi obremenitev patronažnih timov. Zaradi sprememb na primarni in drugih ravneh zdravstvenega varstva ter kratkih ležalnih dob se intenzivnost in zahtevnost obravnave

pacientov v domačem okolju povečujeta. Udeleženci posveta so iskali odgovor na vprašanje, kje je meja med številom izvedenih obravnav ter kakovostjo in varnostjo. Od leta 2022 se delež visoko obremenjenih dni še naprej zvišuje, narašča pa tudi število paliativnih obravnav, saj vpeljava mobilnih paliativnih timov izvajalcev patronažnega zdravstvenega varstva ni razbremenila.

Razlike v podatkih o izvajanju patronažnega zdravstvenega varstva med regijami, neenakosti v zdravju ter kompleksni problemi patronažnih obravnav na pacientovem domu in v skupnosti zahtevajo sistematičen razvoj, enotno koordinacijo in vodenje, poenotenje pristopov ter kontinuirano spremljanje in evalvacijo programa preventivnega patronažnega varstva. Nujna je poenotena, kakovostna obravnava posameznikov in družin v vseh okoljih, kar bo prispevalo k zmanjševanju neenakosti do zdravja.

Na okrogli mizi, ki jo je vodila dr. Martina Horvat in smo jo naslovili Partnerstvo in razvoj: pogovor o prihodnosti patronažnega zdravstvenega varstva, so sodelovali Lucija Rojko z Ministrstva za zdravje, Alenka Kolar iz Združenja zdravstvenih zavodov, Anita Prelec predsednica Zbornice – Zveze, Staša Rojten, predsednica Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v patronažni dejavnosti in Rade Pribaković Brinovec z NIJZ (predstavniki ZZS so se opravičili). Razpravljali smo o možnih rešitvah za ohranitev in krepitev patronažnega zdravstvenega varstva. Ob vprašanju, zakaj dopuščamo, da se patronažnemu varstvu nalagajo nove in nove obravnave, smo ugotavljali, da tako velikega števila obravnav na dan, kot ga imajo že danes, ne zmoremo več izvajati varno. Zaradi zagotavljanja kakovosti in varnosti tako za paciente kot izvajalce razmišljamo tudi o skrajnem ukrepu – vzpostavitvi čakalnih vrst. Patronažno zdravstveno varstvo je namreč edino v sistemu zdravstvenega (in socialnega) varstva, ki jih še nima. Kdo in kdaj bo pacientom in njihovim svojcem sporočil, da storitve patronažne zdravstvene nege v obsegu, kakršnega pričakujejo in potrebujejo, ne bodo več dosegljive, ker je zdravstveni sistem patronažno službo preobremenil?

Udeleženci posveta in okrogle mize se strinjamo, da mora biti delovanje patronažnega zdravstvenega varstva v dobro posameznika, družine in skupnosti, še posebej ranljivih skupin, ter ostati pomemben element zagotavljanja enakosti v dostopnosti do zdravstvenih storitev. Zato je nujno sprejeti sistemske ukrepe, ki bodo omogočali nadaljnji razvoj patronažnega zdravstvenega varstva in krepitev njegove vloge v javnem zdravju. Ukrepe smo razdelili v tri skupine – na tiste, ki jih lahko izvedemo takoj, v prihodnjem letu in v prihodnjih treh letih, ko se bomo znova sestali in preverili uspešnost.

Viri:

Arnault, S., Horvat, M., Albrecht, T., & Pribaković Brinovec, R. (2025). *Analiza stanja kadra v patronažnem zdravstvenem varstvu na podlagi podatkov iz Registra izvajalcev zdravstvene dejavnosti in delavcev v zdravstvu (RIZDDZ), januar 2024*. Nacionalni inštitut za javno zdravje. <https://nijz.si/wp-content/uploads/2025/07/Analiza-stanja-kadra-v-PZV-2024-4.8.2025.pdf>

Horvat, M., Mihevc Ponikvar B., eds. (2020). *Zaključno raziskovalno poročilo o izvedenih nadgrajenih obravnavah v patronažnem varstvu v projektu Nadgradnja in razvoj preventivnih programov ter njihovo izvajanje v primarnem zdravstvenem varstvu in lokalnih skupnostih* – „Krepitev zdravja za vse“. Nacionalni inštitut za javno zdravje [Interno gradivo].

Kramar, Z., & Bregar, B. (2021). *Kadrovske standardi in normativi v zdravstveni in babiški negi*. Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije. https://www.zbornica-zveza.si/wp-content/uploads/2025/03/Z_Z_Kadrovske-standardi_2021_splet.pdf

Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije. *Podatki o planu in realizaciji zdravstvenih storitev*. <https://partner.zzs.si/zdravstvene-storitve/plan-in-realizacija/>

Prestor, J., Ažman, M., Prelec, A., Buček Hajdarevič, I., Babič, D., Benkovič, R., Bregar, B., Kadivec, S., Karadžić, D., Kobal Straus, K., Kramar, Z., Langerholc, B., Možgan, B., Pirš, K., Stjepanović Vračar, A., Šumak, I., Valenčič, G. & Vrankar, K. (2021). *Poklicne kompetence in aktivnosti izvajalcev v dejavnosti zdravstvene nege*. Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije. https://www.zbornica-zveza.si/wp-content/uploads/2021/07/Z-Z_PoklicneKompetence_2021_splet.pdf

Nacionalni inštitut za javno zdravje. *Zdravstveni statistični letopisi Slovenije 2001 – 2023*. <https://nijz.si/podatki/zdravstveni-statisticki-letopis-slovenije/>

Železnik, D., Horvat, M., Panikvar Žlahtič, K., Filej, B. & Vidmar, I. (2011). *Aktivnosti zdravstvene nege v patronažnem varstvu*. Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije.

Mag. Andreja Krajnc, Ljubljana, november 2025

Posvet Patronažno varstvo danes – priložnost za jutri

Nagovor predsednice Republike Slovenije, dr. Nataše Pirc Musar

Spoštovane patronažne medicinske sestre, spoštovani sodelavci iz zdravstvenih domov, predstavniki zdravstvene politike, raziskovalnih ustanov, dragi gostje in vsi, ki vam je mar za zdravje ljudi v skupnosti – lepo pozdravljeni na današnjem posvetu o patronažni dejavnosti. V veliko čast mi je, da vas lahko nagovorim. Že dolga leta čutim z zdravstveno nego in vas nosim v srcu.

Zahvaljujem se dr. Martini Horvat za povabilo in ji obenem čestitam za pridobitev doktorskega naziva.

Današnji čas še posebej jasno kaže, kako dragocena in nepogrešljiva je patronažna dejavnost v našem zdravstvenem sistemu.

Soočamo se z demografskimi spremembami, starajočo se populacijo in – žal – z vse več ljudmi brez osebnega družinskega zdravnika in tistih, ki so izgubili osebni pristni stik z zdravnikom. Prav patronažne medicinske sestre pa so tiste, ki pogosto prve stopijo v stik z bolnikom – s človekom, ki potrebuje pomoč, nasvet ali podporo, a nima jasne vstopne točke v sistem zdravstvene oskrbe.

Ležalne dobe v bolnišnicah so vse krajše, primanjkuje zdravstvenega osebja – zlasti s področja zdravstvene nege. Bolniki se zato hitreje odpuščajo iz bolnišnične oskrbe v domače okolje, kar pomeni večjo potrebo po nadaljevanju zdravljenja in zdravstvene nege na domu. Vse to pa vpliva tudi na izvajanje **preventivne dejavnosti v patronažnem varstvu**, ki postaja vse bolj ogrožena.

Zato se danes upravičeno sprašujemo: **Kako ohraniti in okrepiti njegovo preventivno vlogo?**

Ob tem se poraja še eno pomembno vprašanje: kdo bo poskrbel za tiste, ki nimajo svojega zdravnika? Kdo jim bo izdal napotitev za patronažni obisk?

V praksi se tu srečujemo s številnimi izzivi, kako do preventivnega patronažnega zdravstvenega varstva, če je patronaža preobremenjena s kurativo. Je rešitev v povečanju števila timov ali razširitvi tima?

Patronažna dejavnost je v svojem bistvu **most** – med zdravstveno ustanovo in domom človeka, med zdravstveno stroko in vsakdanjim življenjem.

Pred tridesetimi leti je bila patronažna medicinska sestra pogosto ena redkih zdravstvenih delavk, ki je obiskovala ljudi na terenu, jih osebno poznala in jim pomagala pri osnovnih zdravstvenih potrebah. Danes, kljub tehnološkemu napredku in digitalizaciji, ta osebni stik ostaja neprecenljiv – morda celo bolj kot kdaj koli prej.

Dostopnost patronažnega varstva se danes med regijami razlikuje. Nekje je mreža dobro vzpostavljena, drugje se soočamo s pomanjkanjem kadra, velikimi tereni in starajočo se populacijo, ki potrebuje vedno več obravnav. Zato je prav, da se na današnjem posvetu poglobimo tudi v **sistemske rešitve** – kako patronažno dejavnost ohraniti, razvijati in jo utrditi kot temelj primarnega zdravstvenega varstva.

In končno – lahko patronažna dejavnost postane del **dolgotrajne oskrbe**? Odgovor je jassen: ne samo, da je lahko – vključitev patronažne dejavnosti v sistem dolgotrajne oskrbe je **nujna**.

Patronažne medicinske sestre najbolje poznajo potrebe ljudi na domu, razumejo njihove zdravstvene in socialne okoliščine ter lahko zagotovijo prav tisto **kontinuiteto oskrbe**, ki jo dolgotrajna oskrba zahteva – povezovanje zdravstvenih, socialnih in preventivnih storitev v celovito podporo posamezniku.

Današnji posvet tako ni le strokovno srečanje, ampak tudi **razmislek o prihodnosti našega zdravstvenega sistema**.

Če želimo, da ostane človek v središču zdravstvene obravnave, mora imeti v svoji skupnosti dostop do patronažne dejavnosti – blizu, dosegljivo in prilagojeno njegovim potrebam.

Spoštovane in spoštovani, hvala vsem, ki vsak dan s svojim delom dokazujete, da je skrb za zdravje v skupnosti več kot le poklic – je poslanstvo.

Želim vam uspešen posvet, veliko izmenjave znanja, dobrih praks in novih idej – ter pogum, da skupaj ohranimo in okrepimo to izjemno pomembno dejavnost, ki povezuje ljudi in krepi zdravje celotne družbe.

Hvala lepa.

NOVA DEFINICIJA ZDRAVSTVENE NEGE

Zdravstvena nega je stroka, ki si prizadeva za uveljavljanje pravice vsakega posameznika za doseganje najvišje možne ravni zdravja, z zavezanostjo k sodelovalni, kulturno varni ter na posameznika ali v skupnost osredotočeni zdravstveni negi. Zdravstvena nega deluje in se zavzema za zagotavljanje pravičnega dostopa do zdravja, zdravstvene obravnave ter varnega in trajnostnega okolja.

Zdravstvena nega temelji na filozofiji in vrednotah stroke ter zagotavlja zdravstveno obravnavo v najbolj osebnih vidikih življenja ljudi, povezanih z zdravjem.

Zdravstvena nega spodbuja zdravje, zagotavlja varnost in kontinuiteto zdravstvene obravnave ter sodeluje pri upravljanju in vodenju organizacij zdravstvenega varstva. Zdravstvena nega temelji na integraciji znanstveno utemeljenega strokovnega znanja, tehničnih zmožnosti, etičnih standardov in terapevtskega odnosa. Zdravstvena nega je zavezana sočutju, socialni pravičnosti ter svetlejši prihodnosti za človeštvo.

NOVA DEFINICIJA MEDICINSKE SESTRE

Medicinska sestra je strokovnjakinja z izobrazbo, temelječo na znanstvenih spoznanjih in filozofiji zdravstvene nege, ter strokovno usposobljena za izvajanje zdravstvene nege v skladu s strokovnimi standardi, protokoli in kodeksom etike. Medicinske sestre spodbujajo k ohranjanju in krepitvi zdravja, zdravstvene pismenosti in preprečevanju bolezni, zagotavljajo varnost pacientov, lajšajo trpljenje, omogočajo optimalno okrevanje in prilagajanje ter ohranjajo njihovo dostojanstvo skozi celotno življenje kakor tudi ob koncu življenja. Medicinske sestre delujejo samostojno in sodelujejo v različnih kliničnih okoljih s ciljem izboljšanja zdravja z zagovorništvom, odločanjem na podlagi dokazov in vzpostavljanjem kulturno varnih in terapevtskih odnosov. Medicinske sestre zagotavljajo na posameznika ali skupnost osredotočeno, sočutno in celostno zdravstveno obravnavo, vodijo in upravljajo službo zdravstvene nege, krepijo zdravstvene sisteme, spodbujajo javno zdravje in zdravje prebivalstva ter si prizadevajo za ustvarjanje varnega in trajnostnega okolja. Medicinske sestre prispevajo k izboljšanju zdravstvenih izidov z vodenjem, izobraževanjem, raziskovanjem, ozaveščanjem, zagovorništvom, inovacijami in oblikovanjem ustreznih politik.

Poleg tega imajo medicinske sestre edinstveno vlogo pri skrbi za zdravje in zdravstveni obravnavi prebivalstva vseh starosti in okolij, pri čemer gradijo na zaupanju posameznikov, družin in skupnosti ter pridobivajo dragoceni vpogled v izkušnje posameznikov z zdravjem in boleznijo. Medicinske sestre nenehno nadgrajujejo svoje znanje z izobraževanjem, raziskovanjem in preučevanjem najboljših praks za individualizirano neposredno zdravstveno in socialno obravnavo.

Področje delovanja medicinskih sester je določeno s stopnjo izobrazbe, izkušnjami, strokovno usposobljenostjo, strokovnimi standardi in zakonskimi pooblastili. Medicinske sestre imajo ključno vlogo pri usklajevanju, nadzoru in prenosu pooblastil na drugo osebje, vključeno v proces zdravstvene obravnave.

Pogosto so dejavne v prvih vrstah, kjer se odvijajo na nesreče, krizne situacije in izredne razmere. Pri tem izkazujejo pogum, predanost, prilagodljivost in zaveznanost zdravju posameznikov, skupnosti in okolja.

Prevod iz angleščine: Martina Paradiž

Strokovni pregled: prof. dr. Brigita Skela Savič, izr. prof. dr. Mateja Lorber, pred. dr. Manca Pajnič, mag. Jožica Ramšak Pajk, Monika Ažman, Anita Prelec

Vir: ICN_Definition-Nursing_Report_EN_Web_0.pdf

Avstrijske izkušnje v zvezi z zakonodajo o prostovoljnem končanju življenja

HELENA HALBWACHS

Zakon o prostovoljnem končanju življenja (Sterbeverfügungsgesetz) je v Avstriji v veljavi od 1. 1. 2022.

Pred uzakonitvijo se je Avstrijska zdravniška zbornica (ÖÄK) odzvala izrazito zadržano. Opozarjali so na tveganje pritiska na starejše in bolne; zbornica je hkrati poudarila jasno nasprotovanje aktivni evtanaziji. Ob predstavitvi vladnega osnutka jeseni 2021 je stroka – zlasti paliativna – poudarila potrebo po strogih varovalkah in prostovoljnosti sodelovanja. Vzporedno so potekale razprave na ravni parlamenta in ministrstev o vsebini varovalk (obvezna dvojna zdravniška pojasnitev, vključitev paliativno usposobljenega zdravnika, registri ipd.). Skupni imenovalec pred sprejemom je bil torej: previdnost, opiranje na varovalke in odločen poudarek, da sodelovanje zdravstvenih delavcev ne sme biti obvezno (komponente, ki jih vsebuje tudi slovenski zakon o pomoči pri prostovoljnem končanju življenja).

Po uveljavitvi zakona empirični podatki kažejo, da so zdravniki po začetnem nasprotovanju prešli k pragmatični implementaciji: poudarjajo prostovoljnost sodelovanja, standardizacijo pojasnjevalnih razgovorov ter vključevanje paliativne oskrbe; del anketiranih zdravnikov pa še vedno izraža zadržke, zlasti pri presoji odločilne sposobnosti in vlogi različnih specialnosti. Med medicinskimi sestrami v paliativni zdravstveni negi pa je prva večja raziskava po letu izvajanja (n = 280) pokazala, da približno polovica zakon podpira, tretjina pa z njim še vedno ni zadovoljna. Na odklonilna stališča so najbolj vplivala verska prepričanja medicinskih sester. Ob tem so raziskovalci ugotovili tudi, da veliko težavo predstavlja sam pogovor s pacienti o smrti in umiranju, ter priporočili potrebo po celovitem izobraževanju o komunikaciji s pacienti, ki izrazijo željo po smrti.

Nadzorni in varovalni mehanizmi so medtem okrepili pravico do informacij: Varuh človekovih pravic (Volksanwaltschaft) je preko svojega Sveta za človekove pravice leta 2024–2025 izrecno opozoril, da zdravstvene ustanove, posebno domovi za starejše ne smejo prepovedovati posredovanja osnovnih informacij o postopku prostovoljnega končanja življenja in/ali izvedbe v zasebnih prostorih

stanovalca, kar bi bilo v nasprotju z ustavnimi in človekovimi pravicami. Ustanove morajo zagotoviti jasna notranja pravila, izobraževanja in dostop do etičnega svetovanja. Uradna poročila navajajo, da je bilo v Avstriji 2023 opravljenih 98 asistiranih samomorov, kar potrjuje, da gre za redke, a za prakso pomembne situacije, v katerih sta nujna dobro usklajena medpoklicna komunikacija in jasen informacijski okvir za paciente in svojce.

Viri:

Bundesministerium für Soziales, Gesundheit, Pflege und Konsumentenschutz. (2022). *Sterbeverfügungsgesetz – Informationen für Ärztinnen und Ärzte*. BMSGPK.

Bundesministerium für Soziales, Gesundheit, Pflege und Konsumentenschutz. (2024). *Sterbehilfe in Österreich: Jahresbericht 2023*. BMSGPK.

Österreichische Ärztekammer. (2020). Reaktion auf das Erkenntnis des Verfassungsgerichtshofs zur Sterbehilfe. ÖÄK.

Österreichische Ärztekammer. (2021). *Stellungnahme zum Entwurf des Sterbeverfügungsgesetzes*. ÖÄK.

Volksanwaltschaft & Menschenrechtsbeirat. (2024). *Empfehlungen zur Umsetzung des Sterbeverfügungsgesetzes in Pflegeeinrichtungen*. Volksanwaltschaft.

Zeilinger, E., Kumnig, M., Wieser, M., & Masel, E. (2024). Experiences and attitudes of nurses with the legislation on assisted suicide in Austria. *Palliative and Supportive Care*, 22(4), 512–523. <https://doi.org/10.1017/S147895152400107X>

ČASTNO RAZSODIŠČE I. STOPNJE

Povabilo k sodelovanju

Spoštovani,

Častno razsodišče (ČR) I. stopnje vas vabi k sodelovanju. Vabimo vas, da nam posredujete vprašanja, etične probleme, dileme ali dvome, vezane na svoje strokovno delo. Opozorite lahko na etično sporno prakso, postopke ali odnose s pacienti, stanovalci v domovih starejših, njihovimi bližnjimi, sodelavci, drugimi ...

Veseli bomo vaših predlogov ali pobud, na katere se bomo odzvali in vam pomagali.

Za komunikacijo z vami skrbi viš. pred. Robert Sotler, član ČR I. Vaša sporočila bodo obravnavana anonimno, zasebnost podatkov in vsebin bo zagotovljena. Želimo vam biti v pomoč in podporo pri zahtevnem in odgovornem delu.

Darinka Klemenc (predsednica ČR I) in viš. pred. Robert Sotler (član)

eticna.vprasanja@zbornica-zveza.si

Etično nesprejemljivo – nameščanje moških in žensk v skupne bolniške sobe

V Častnem razsodišču Zbornice – Zveze I. stopnje smo prejeli naslednje pismo:

»Spoštovane, spoštovani, bila sem na xxxxx oddelku v xxxxxx (podatke hranimo v častnem razsodišču) na obisku. Na spletni strani imajo naveden čas obiskov od 14. do 15. ure, dejansko so obiski od 13. do 14. ure. No, ne komplicirajo. Ampak, zaprepadena sem bila, ko sem vstopila v bolniško sobo. Moški in ženske skupaj. Ko imaš kakšen pregled, rečejo, dvigni srjaco, ne tako počasi, nerodno ti je, ali si mlad ali star. TOTALNO RAZČLOVEČENJE, SI OBJEKT, NOBENEGA DOSTOJANSTVA. Še bi lahko kaj napisala o mojih vtisih, pa ne bom. Strah me je, da bi morala v bolnico, bolje je takoj umreti. Kakšni ljudje so na odgovornih mestih, ne samo oni, vsi zaposleni, ki jim je to NORMALNO?«

Bili smo torej opozorjeni na prakso posameznega, morda več bolnišničnih oddelkov, kjer naj bi bili moški in ženske nastanjeni v skupnih bolniških sobah brez ustreznega zagotavljanja zasebnosti, poleg tega naj bi bile določene zdravstvene intervencije opravljene na način, ki pri posameznikih vzbuja občutek nelagodja, sramu in razčlovečenja, skratka prizadeto je človekovo dostojanstvo.

Gre za resno vprašanje, ki odpira razpravo o tem, kako v praksi uresničujemo temeljna etična načela zdravstvene in babiške nege – zlasti **načelo**

spoštovanja človekovega dostojanstva, varovanja zasebnosti in pravice do varnega, zaupnega odnosa med pacientom in zdravstvenim delavcem.

Častno razsodišče Zbornice – Zveze I. stopnje poudarja, da:

- je spoštovanje dostojanstva posameznika osrednje vodilo v zdravstveni in babiški negi,
- mora biti zasebnost posameznika varovana tudi v razmerah, kjer so prostorske in kadrovske možnosti omejene,
- ima vsak pacient pravico, da je obravnavan kot oseba s svojimi čustvi, občutki in mejo zasebnosti, ne kot objekt postopkov.

Sklicujemo se na **Kodeks etike v zdravstveni negi Slovenije**, ki v več načelih določa:

- da je treba zdravstveno nego izvajati na način, ki spoštuje telesno in duševno integriteto posameznika,
- da mora biti vsaka intervencija izvedena ob upoštevanju pravice do zasebnosti in občutka varnosti,
- da je treba zagotoviti dostojanstvo pacienta ne glede na okoliščine.

Podobne vsebine so navedene tudi v Kodeksu etike za babice Slovenije.

Pozivamo vodstva zdravstvenih ustanov, še posebej vodstva zdravstvene in babiške nege, da proučijo in konkretno pregledajo prakse zdravstvene obravnave, še posebej zdravstvene in babiške nege v svojih kliničnih okoljih – na vseh treh ravneh zdravstvenega varstva – in zagotovijo pogoje, ki pacientom in pacientkam, pa tudi njihovim bližnjim (na primer posredovanje informacij o pacientu) omogočajo občutek varnosti, zasebnosti in spoštovanja.

Hkrati spodbujamo vse zaposlene v zdravstveni in babiški negi, da prepoznajo in opozarjajo na **situacije, kjer bi lahko prihajalo do neetičnega ravnanja ali izgube človeškega dostojanstva.**

Zavedamo se, da zdravstveni sistem deluje v zahtevnih razmerah, vendar to ne sme in ne more biti izgovor za prakse, ki so v nasprotju z osnovnimi etičnimi načeli.

Izdelki za inkontinenco

Za izdajo na naročilnico so na voljo izdelki Vir in MoliCare.

Za več informacij o izdelkih poskenirajte QR-kodo.

ZZZS*

*Prevzem medicinskih pripomočkov v breme Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije.

aplifikacija Moj dm
dm.si

Izdaja na naročilnico

KUPUJEM TAM
KJER NEKAJ VELJAM

Mednarodna konferenca International Trauma Life Support

MONIKA AŽMAN

V času od 12. do 15. novembra je v mestu Charlotte v Severni Karolini potekala mednarodna konferenca **International Trauma Life Support (ITLS)**, namenjena zdravnikom in reševalcem, ki delujejo v vojaškem ali civilnem predhospitalnem okolju.

Konference in strokovnega tekmovanja **Patient Trauma Care Competition** so se udeležili pripadniki Vojaške zdravstvene enote:

- VU XIII. r. Zlatko Kvržič,
- VU XIII. r. Damjan Remškar,
- VU XII. r. Danijel Andoljšek,
- ter vvod. Jernej Košak.

Na tekmovanju so pripadniki VZE dosegli izjemen uspeh, saj so osvojili **odlično 3. mesto v ekipni konkurenci**.

Med posamezniki pa je bila podeljena tudi prestižna nagrada »**Trauma Care Competition Individual Excellence**«, ki jo prejme tekmovalac z najvišjo stopnjo profesionalizma, sposobnosti vodenja in kakovosti oskrbe v travmatskem okolju.

To izjemno priznanje je prejel pripadnik Slovenske vojske glavni zdravstvenik Vojaške zdravstvene enote VU XIII. r. Zlatko Kvržič.

(Fotografije:???)

ERC kongres Resuscitation 2025, Rotterdam

JERNEJ JEROMEL

SEKCIJA REŠEVALCEV V ZDRAVSTVU

Evropski reanimacijski svet (European Resuscitation Council, ERC) je organiziral kongres **Resuscitation 2025**, ki je potekal od 23. do 25. oktobra 2025 v kongresnem centru Rotterdam Ahoy na Nizozemskem. Kongres predstavlja osrednje evropsko strokovno srečanje na področju oživljanja.

(Fotografije:???)

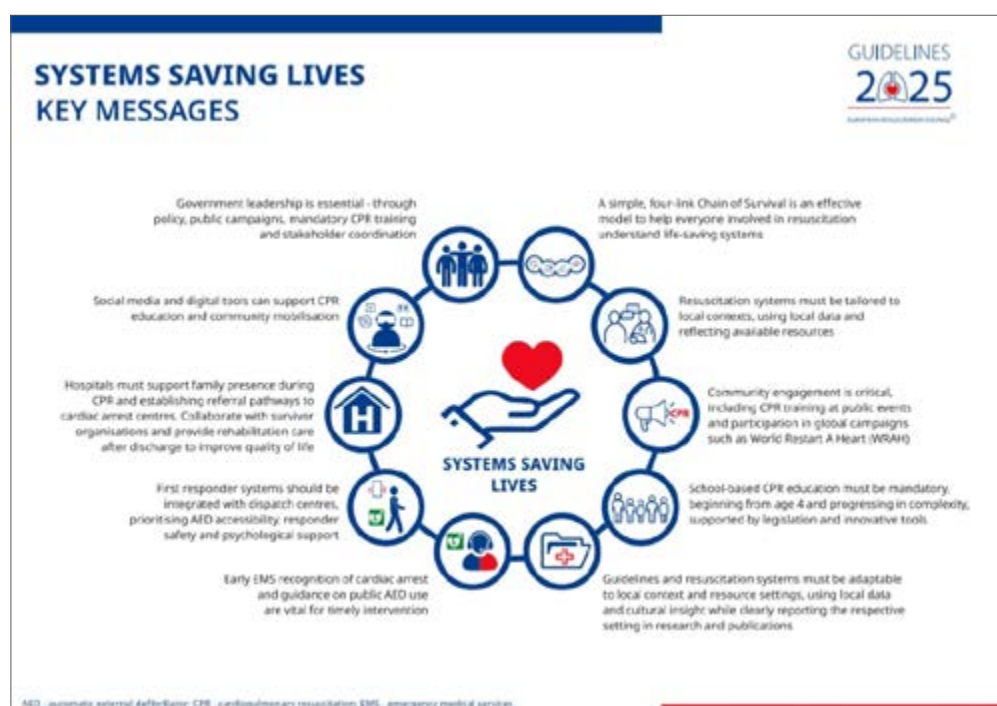
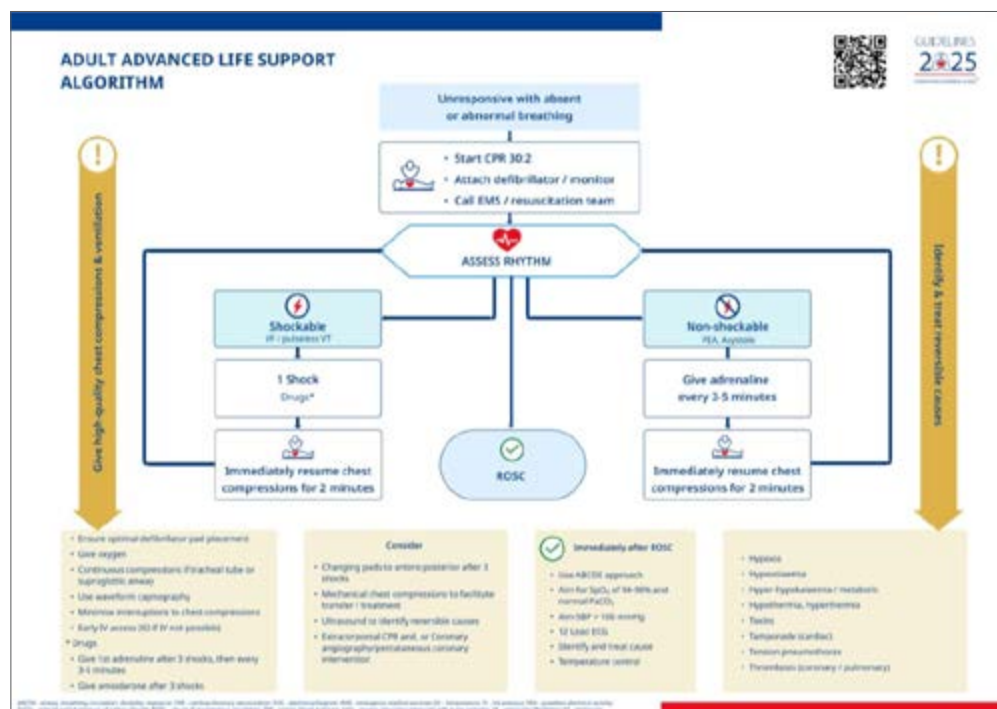
Program kongresa je bil osredotočen na predstavitve in razpravo o najnovejših znanstvenih dognanjih, izobraževalnih pristopih ter implementacijskih strategijah na področju kardiopulmonalnega oživljanja. Poseben poudarek je bil namenjen uradni predstavitvi posodobljenih ERC smernic 2025, ki jih Evropski reanimacijski svet izda vsakih pet let. Program je zajemal plenarna predavanja, tematske seje, praktične delavnice, razstavne stojnice ter predstavitev raziskovalnih posterjev.

Vsebinski sklopi programa so vključevali:

- zunajbolnišnično oživljanje in sisteme zgodnjega prepoznavanja srčnega zastoja,
- bolnišnično oživljanje in optimizacijo kakovosti dodatnih postopkov oživljanja,
- posebne populacije (otroci, novorojenčki ter posebne okoliščine),
- oskrbo po oživljanju in nevroprognostiko,
- etične in organizacijske vidike izvajanja oživljanja,
- izobraževanje in simulacije ter merjenje učinka izobraževanj,
- predstavitve novih raziskovalnih prispevkov.

Na kongresu je sodelovalo skoraj 3000 udeležencev, kar potrjuje osrednjo vlogo dogodka za evropsko strokovno skupnost in za uvajanje posodobljenih smernic v klinično prakso.

Za slovensko strokovno skupnost kongres predstavlja pomembno priložnost za posodobitev znanja in implementacijo smernic ERC 2025 v nacionalne programe usposabljanja, zunajbolnišnični sistem nujne medicinske pomoči, bolnišnične urgentne centre ter druge urgentne ekipe. Kongres je strokovnjakom iz Slovenije omogočil spremljanje najnovejših raziskav, primerov dobre prakse in inovativnih izobraževalnih pristopov, kar neposredno prispeva k izboljšanju kakovosti in varnosti obravnave urgentnih pacientov ter dviguje odstotek preživetja po srčnem zastoju.

53. MEDNARODNA KONFERENCA EDTNA/ERCA Addressing Inequities in Kidney Care for a Healthier Future

ZVEZDANA KAISER KUPNIK

V Portu na Portugalskem je od 11. do 14. oktobra potekala 53. mednarodna konferenca The European Dialysis and Transplant Nurses Association/European Renal Care Association (EDTNA/ERCA), ki velja za najpomembnejši dogodek v evropskem prostoru na ožjem strokovnem področju. Letos se je dogodka udeležilo približno 770 ljudi, kar je preseglo lanski obisk v Atenah.

Tokratna konferenca je bila usmerjena v odpravljanje neenakosti v zdravljenju ledvičnih obolenj za bolj zdravo prihodnost.

Iz Slovenije je bilo 22 udeležencev s trinajstimi prispevki. Pomembno je izpostaviti s tretjim najboljšim mestom nagrajeni izveček Natalije Kuharič iz SB Trbovlje in Sanele Pečecnik iz podjetja Medinova z naslovom: Liza's plate: Advising on Diabetes and Chronic Kidney Disease or Dialysis. Omenimo naj tudi prvo knjigo s področja nadomestnega zdravljenja končne ledvične odpovedi v pediatrični populaciji, katere urednica je konzultantka EDTNA/ERCA organizacije Tadeja Kokelj Jeršin. Knjigo je pisalo 26 avtorjev iz devetih evropskih držav.

Letos je bilo na kongresu predstavljenih šest novih publikacij, potekala so številna predavanja, okrogle mize, delavnice in še kaj. Razstaveni prostor je bil bogato opremljen z mnogimi novitetami in zanimivostmi.

V sončnem in toplem Portu smo si pridobili veliko novega znanja ter poznanstev. Hkrati smo s kolegi iz celega sveta delili znanje ter izkušnje. Prihodnje leto bo kongres potekal na Poljskem v Gdansk, in sicer od 26. do 29. septembra 2026. Lepo vabljeni k sodelovanju prihodnje leto.

Poročilo s 6. slovenskega kongresa paliativne oskrbe

MARJANA BERNOT

Vsako leto drugo soboto v oktobru po vsem svetu obeležujemo svetovni dan paliativne oskrbe, dan, ko se povežejo ljudje, ki vsak na svoj način soustvarjajo človečnost v zdravstvu – bolniki, svojci, zdravstveni delavci, prostovoljci in zagovorniki dostojanstvenega življenja do smrti.

Ta dan, Worldwide Hospice Palliative Care Alliance (WHPCA), je namenjen ozaveščanju o pomenu dostopa do paliativne oskrbe in krepitevi razumevanja, da je skrb za trpečega človeka temeljna človekova pravica, ne pa stvar naključja, sreče ali sistema. Letošnja svetovna tema »Achieving the Promise: Universal Access to Palliative Care« (Uresničimo obljubo: Univerzalen dostop do paliativne oskrbe) je poudarjala odgovornost družbe in zdravstvenih sistemov, da vsakemu posamezniku – ne glede na kraj bivanja, starost, socialni položaj ali diagnozo – zagotovijo dostop do strokovne, celostne in sočutne oskrbe. Gre za globalni poziv, naj paliativna oskrba ne ostaja zgolj ideal, ampak postane standard zdravstvene pravičnosti.

V tem duhu je potekal tudi 6. slovenski kongres paliativne oskrbe z mednarodno udeležbo, ki je 17. in 18. oktobra 2025 v prostorih Domus Medica v Ljubljani združil več sto strokovnjakov različnih profilov, politikov, prostovoljcev in vseh, ki jim ni mar, kaj se na tem področju dogaja. Pod osrednjim geslom »Pomoč, ko jo potrebuješ« so se razprave in predavanja osredotočale na urgentna stanja v paliativni oskrbi, torej na trenutke, ko se življenjske odločitve, strokovno znanje in človečnost srečajo v nekaj minutah. Kongres je odprla ministrica za zdravje dr. Valentina Prevolnik Rupel skupaj z vodilnimi predstavniki zdravstvene stroke. Prof. dr. Bojana Beović, predsednica Zdravniške zbornice Slovenije, je poudarila vlogo zdravniške skupnosti pri ohranjanju kakovosti življenja bolnikov. Zlata Štiblar Kisić, direktorica Onkološkega inštituta Ljubljana, je v svojem nagovoru opozorila na pomen integrirane paliativne oskrbe v onkološko zdravljenje in na izzive, s katerimi se vsakodnevno srečujejo zdravstveni timi. Dr. Maja Ebert Moltara, predsednica Slovenskega združenja za paliativno in hospic oskrbo, je poudarila pomen multidisciplinarnega sodelovanja ter povezovanja stroke, družin in skupnosti. Z mednarodno razsežnostjo je uvod zaključila prof. dr. Erika Zelko, predstojnica Inštituta za paliativno medicino in oskrbo Medicinske fakultete Univerze v Mariboru, ki je poudarila, da so raziskave, izobraževanje in odprta komunikacija temelj za trajnostni razvoj paliativne medicine.

Plenarna predavanja so poudarila ključno vlogo zgodnjega prepoznavanja urgentnih stanj, pomen etičnega odločanja v kritičnih trenutkih ter občutljivo umetnost sporočanja težkih novic bolnikom in svojcem. Posebno mesto so zavzele teme o krizni komunikaciji, superviziji timov ter vlogi mobilnih

Utrinki s kongresa (Fotografije: SZPHO)

paliativnih timov, ki predstavljajo most med bolnikom, družino in zdravstvenim sistemom.

Drugi dan kongresa je poudaril multidisciplinarnost – medsebojno dopolnjevanje različnih strok, ki skupaj omogočajo celostno obravnavo človeka v stiski. V ospredju so bili pogledi zdravnikov iz bolnišnic, domov starejših občanov, družinske medicine in specializiranih paliativnih enot. Razpravljali so o etiki opuščanja zdravljenja, vlogi duhovnosti v multikulturni družbi ter o glasovih bolnikov, ki vedno znova spomnijo, da so središče vsake obravnave ljudje – ne bolezni.

Predstavljene raziskave so prinesle pomembne podatke o duševnem zdravju bolnikov v paliativni oskrbi, o vlogi svojcev in neformalnih oskrbovalcev ter o učinku specializiranih timov na kakovost umiranja in kraj smrti. Rezultati potrjujejo, da zgodnja vključitev paliativne oskrbe izboljšuje kakovost življenja in omogoča večji delež umiranja doma, ob podpori bližnjih in strokovnjakov.

Kongres je bil tudi prostor človeških srečanj – izmenjave izkušenj, iskanja skupnih rešitev in utrjevanja vrednot, na katerih paliativna oskrba temelji: sočutje, strokovnost in dostojanstvo. V ospredje je postavil skrb ne le za bolnika, ampak tudi za tiste, ki skrbijo za zdravstvene delavce, ki se vsak dan srečujejo z zahtevnimi čustvenimi situacijami in pogosto pozabijo nase.

Svetovni dan paliativne oskrbe in slovenski kongres sta tako letos spregovorila z istim glasom – da je paliativna oskrba izraz zrelosti družbe, ki zna poskrbeti za svoje najranljivejše. Da je mogoče združiti znanost

in sočutje, hitrost ukrepanja in tišino poslušanja, tehnologijo in dotik. In da je največji kazalnik napredka zdravstva, kako ravnamo z ljudmi, ko zdravljenja ni več, a življenje še vedno ima svojo vrednost.

Dr. Valentina Prevolnik Rupel, ministrica za zdravje
(avtor Jožica Poličnik)

Dr. Maja Ebert Moltara, predsednica Slovenskega združenja za paliativno in hospic oskrbo, državna koordinatorica paliativne oskrbe

3. mednarodna znanstvena konferenca o primarni zdravstveni oskrbi – ISCPC

URŠKA GODEC

SLUŽBA ZA PROMOCIJO IN ODNOS Z JAVNOSTMI
ZD LJUBLJANA

Zdravstveni dom Ljubljana in Medicinska fakulteta Univerze v Ljubljani sta 2. in 3. oktobra 2025 organizirala 3. mednarodno znanstveno konferenco o primarni zdravstveni oskrbi (ISCPC). Dogodek, ki ga podpirajo evropska združenja EQUIP, EFPC, SESAM in Asociacija zdravnikov družinske medicine JV Evrope, je združil več kot 200 udeležencev iz Slovenije in tujine.

Konferenca je bila posvečena medpoklicnemu timske delu in kakovosti v zdravstvu, s poudarki na celostni oskrbi, izobraževanju, vključevanju skupnosti, dobrem počutju, trajnosti in uporabi XR-tehnologij v primarni oskrbi. Program je vključeval predavanja štirih mednarodnih strokovnjakov, delavnice v slovenskem in angleškem jeziku, terenske obiske v Zdravstvenem domu Ljubljana in priložnosti za mreženje.

Prof. dr. Thomas Frese (Univerza Halle-Wittenberg, Nemčija; predsednik WONCA Europe) je v predavanju *Izraba potencialov za oskrbo pacientov* izpostavil vlogo splošne medicine pri zagotavljanju trajnostne, dostopne in na pacienta usmerjene oskrbe. Poudaril je pomen zaupanja med zdravnikom in pacientom, multidisciplinarnega sodelovanja ter vključevanja skupnosti in digitalnih rešitev v vsakdanjo prakso.

Jim Walker (Fundacija Walk21) je v predavanju *Preoblikovanje urbane mobilnosti* predstavil pomen hoje kot najdostopnejše oblike telesne dejavnosti in temelj trajnostnih mest. Opozoril je na primere dobrih praks z vsega sveta, ki spodbujajo varno, prijetno in zdravo hojo kot del vsakdanjega življenja.

Prof. David Mark Epstein (Univerza v Granadi, Španija) je v predavanju *Vloga zdravstvene ekonomike v primarnem zdravstvu* poudaril pomen ekonomskega vrednotenja novih zdravil in tehnologij ter povezovanja primarne in sekundarne ravni pri obravnavi žilnih bolezni. Osvetlil je tudi izzive konkurence in regulacije na trgu zdravil brez patentne zaščite.

Dr. Marc Lazarovici (Globalna mreža za simulacije v zdravstvu – GNSH) je govoril o *uporabi naprednih tehnologij za večjo varnost pacientov in uspešnost timov*. Predstavil je praktične primere uporabe umetne inteligence ter obogatene in virtualne resničnosti (AR/VR) pri kliničnem usposabljanju, ob tem pa opozoril na pomen etične in dostopne uporabe tehnologij.

Zdravstveni dom Ljubljana je na konferenci predstavil tudi dve inovaciji Inštituta za raziskave in razvoj osnovnega zdravstva:

- **Priročnik za inštruktorje simulacij v zdravstvu**, ki določa kompetenčni okvir in standarde kakovostnega usposabljanja;
- **Pediatrični trak za nujno oskrbo otrok**, patentiran pripomoček za hitro določanje odmerkov zdravil pri nujnih primerih.

Konferenca je potrdila pomen inovacij, sodelovanja in timskega pristopa za trajnostno, kakovostno in varno primarno zdravstveno oskrbo v Sloveniji in širše. Naslednja konferenca je predvidena v letu 2028.

Inovaciji, ki sta bili predstavljene na konferenci ISCPC. (Fotografija: Arhiv ZD Ljubljana)

Sodobna imobilizacija v predbolnišničnem okolju – razvoj in pomen stalnega strokovnega usposabljanja

JERNEJ JEROMEL

IZVRŠILNI ODBOR SEKCIJE REŠEVALCEV IN EKIPA
INŠTRUKTORJEV DELAVNICE

Imobilizacija je eden izmed temeljnih postopkov pri oskrbi poškodovanega v predbolnišničnem okolju. Predstavlja ključno strokovno kompetenco, ki jo mora vsak reševalec v zdravstvu dobro obvladati in po potrebi izvajati samostojno. Pravilna izvedba postopka je izrednega pomena, saj lahko nepravilna ali neustrezna imobilizacija povzroči dodatne oziroma sekundarne poškodbe ter poslabša stanje poškodovanca. Ustrezno izvedena imobilizacija pomembno prispeva k zmanjšanju bolečine, preprečevanju zapletov in omogoča varen transport poškodovanca v nadaljnjo bolnišnično oskrbo.

Izzivi formalnega izobraževanja in pomen strokovnih delavnic

Kljub ključnemu pomenu imobilizacije ima to področje v formalnih izobraževalnih programih še vedno premalo prostora. To je deloma posledica pomanjkanja usposobljenih inštruktorjev ter pedagoških kadrov, ki bi področje lahko kakovostno poučevali in strokovno razvijali. Posledično se pogosto pojavlja vprašanje, kje pridobiti znanje, potrebno za varno, učinkovito in strokovno pravilno izvajanje imobilizacije v predbolnišničnem okolju.

Pomembno vlogo pri razvoju tega področja ima **Sekcija reševalcev v zdravstvu**, ki deluje v okviru Zbornice – Zveze zdravstvene in babske nege Slovenije. Sekcija je že 2002 organizirala prvi tečaj imobilizacije, ki je bil leta 2006 posodobljen, nadgrajen in dopolnjen z novim zbornikom postopkov pravilne imobilizacije. S tem je bila vzpostavljena strokovna podlaga za enotno in standardizirano izvajanje imobilizacijskih postopkov v slovenskem prostoru.

(Fotografije: arhiv strokovne sekcije)

Kljub začetnemu uspehu se je področje v naslednjih letih žal nekoliko umaknilo iz ospredja. Čeprav je bilo zanimanje za izobraževanja s področja travmatološke oskrbe med reševalci vedno veliko, specializiranih programov, namenjenih izključno imobilizaciji, skoraj desetletje ni bilo. Delavnica imobilizacije je bila dolgo na t. i. mrtvi točki, saj ni bilo posameznikov ali ekipe, ki bi se lotili obnove in ponovne izvedbe programa.

Ponovni zagon in posodobitev programa

Prelomnica je nastopila leta 2022, ko je novoizvoljeni Izvršni odbor sekcije reševalcev soglasno sprejel sklep o ponovni oživitvi in strokovni nadgradnji

delavnice imobilizacije. Cilj je bil jasn – dvigniti izobraževanje na višjo strokovno in organizacijsko raven ter v prakso vnesti sodobne pristope, skladne z najnovejšimi smernicami nujne medicinske pomoči in travmatološke oskrbe.

2023 je sekcija investirala znatna sredstva v nakup nove opreme in sodobnih imobilizacijskih pripomočkov. Poleti istega leta so na Izobraževalnem

centru za zaščito in reševanje na Igu potekale priprave in snemanje fotografskega gradiva za posodobljen učni priročnik Sodobna imobilizacija, ki bo služil kot strokovna referenca, učni pripomoček ter podporno gradivo pri usposabljanju reševalcev.

Stalni razvoj in pomen kontinuiranega izobraževanja

Leto 2024 je pomenilo pomemben mejnik – po dveh letih načrtnega dela, priprave gradiv in logističnih priprav je sekcija organizirala strokovni seminar Sodobna imobilizacija v predbolnišničnem okolju. Tehnični in strokovni razvoj nujne medicinske pomoči ter uvedba novih materialov, pripomočkov in metod zahtevajo stalno prilagajanje, nadgrajevanje znanja in kontinuirano usposabljanje strokovnega kadra. Sekcija reševalcev v zdravstvu s ponosom nadaljuje tradicijo izobraževanja, ki pomembno prispeva k strokovni rasti, razvoju kompetenc in večji kakovosti predbolnišnične oskrbe.

Delavnica je namenjena vsem, ki se pri svojem delu srečujejo z imobilizacijo – reševalcem, zdravstvenim tehnikom, diplomiranim zdravstvenikom, zdravnikom ter gasilcem, ki sodelujejo pri oskrbi poškodovanih. Udeleženci na delavnici obnovijo temeljno znanje, pridobijo nova strokovna spoznanja in veščine s področja sodobnih imobilizacijskih tehnik ter se usposobijo za varno in učinkovito uporabo najnovejših pripomočkov. Usposabljanje izvajajo inštruktorji sekcije z bogatimi izkušnjami s terenskega dela, urgentne medicine in pedagoškega dela.

Nadaljnji razvoj in širitev strokovnega sodelovanja

9. oktobra 2024 je Sekcija reševalcev v zdravstvu uspešno izvedla že 4. posodobljeno delavnico Sodobna imobilizacija v predbolnišničnem okolju. Udeležilo se je 50 udeležencev, med njimi tudi kolegi reševalci iz Sarajeva ter gasilci iz Sežane. Delavnica se nenehno razvija – z vsako izvedbo

organizacijsko napreduje, vključuje nove učne metode in posodablja vsebine skladno z najnovejšimi strokovnimi smernicami.

V prihodnje sekcija načrtuje širitev delavnice tudi med gasilce ter reševalce iz Hrvaške, Bosne in Hercegovine in drugih držav regije. Cilj je okrepiti čezmejno strokovno sodelovanje, izmenjava izkušenj ter prispevati k enotnejšim standardom predbolnišnične oskrbe v širšem prostoru.

Tradicionalni termini in povabilo k sodelovanju

Delavnica se tradicionalno izvaja dvakrat letno – maja in oktobra. Naslednja delavnica bo **21. maja 2026**.

Vabljeni vsi, ki si želite nadgraditi znanje, izpopolniti strokovne kompetence in prispevati k še varnejši ter kakovostnejši oskrbi poškodovanih v predbolnišničnem okolju.

Strokovno srečanje s področja ran, stom in kontinence (enterostomalne terapije) – 17. oktober 2025

TADEJA KRIŠELJ

Dogodek je bil namenjen diplomiranim medicinskim sestram, diplomiranim zdravstvenikom ter vsem, ki se pri svojem delu srečujejo z oskrbo pacientov s stomo, ranami in inkontinenco. Posebej je bil zasnovan tudi kot obnovitveno usposabljanje za enterostomalne terapevte prejšnjih generacij z namenom ohranjanja in nadgradnje specialnih znanj.

Rdečo nit srečanja je v uvodnem nagovoru poudarila mag. Zdenka Mrak, prof. zdr. vzg., glavna medicinska sestra UKC Ljubljana, z mislijo, da »... iz raziskovanja raste veličina ...« ter da »... takšna srečanja predstavljajo pomembno priložnost za izmenjavo znanja, krepitev strokovnih vezi in skupno iskanje rešitev, ki pacientu zagotavljajo kakovostnejšo oskrbo in življenje.«

Program je obsegal plenarna predavanja ter štiri tematske sklope raziskovalnih nalog 9. generacije funkcionalnega usposabljanja s področja ran, stom in kontinence 2024/2025, ki so predstavili aktualne strokovne in raziskovalne dosežke.

V plenarnem delu so predavatelji osvetlili področja bolečine v medenici, fizioterapevtske obravnave pelvične bolečine ter poti pacienta z inkontinenco v slovenskem zdravstvenem sistemu.

Doc. dr. Tamara Štemberger Kolnik, je poudarila, da je »prav interdisciplinarnost tista, ki pacientu omogoča celostno obravnavo – od prepoznavne težave do učinkovite terapije in podpore pri vsakodnevnom življenju.«

V nadaljevanju so bile predstavljene teme, povezane z vplivom spalnih vzorcev na erektilno disfunkcijo, vlogo diplomirane medicinske sestre pri obravnavi žensk z urinsko inkontinenco, pomenom krepitev mišic medeničnega dna, vplivom sakralne nevromodulacije pri fekalni inkontinenci ter uporabo probiotikov pri bolnikih s kronično črevesno boleznijo. Predavanja so osvetlila tudi različne vidike urinske katetrizacije.

Tretji sklop je bil posvečen celjenju ran, vlogi življenjskega sloga, prehrane in vplivu kajenja na uspešnost zdravljenja, zaključni sklop pa čustveni inteligenci in samopodobi pacientov s stomo, nosečnosti pri pacientkah s stomo, kakovosti življenja ter zapletom pri izločalnih stomah. Srečanje se je zaključilo s poudarkom na vlogi zdravstvene nege pri pacientih s trahealno kanilo.

- 1. Interdisciplinarnost je ključ do celostne obravnave pacienta. Sodelovanje strokovnjakov z različnih področij omogoča učinkovitejše zdravljenje ter boljšo kakovost življenja pacientov z ranami, stomo ali inkontinenco.**
- 2. Enterostomalna terapija se razvija z raziskovanjem in izmenjavo znanja. Predstavljene raziskovalne naloge 9. generacije usposabljanja potrjujejo, da so lastne raziskave in deljenje izkušenj temelj napredka stroke.**
- 3. V središču našega dela je pacient – s svojimi fizičnimi in čustvenimi potrebami. Predavanja**

so poudarila pomen čustvene inteligence, samopodobe in psihološke podpore pacientom ter njihovo vključevanje v vsakdanje življenje.

4. Preventiva, življenjski slog in edukacija izboljšujejo izide zdravljenja.

Ustrezna prehrana, opustitev kajenja in pravočasna edukacija pacientov pomembno vplivajo na preprečevanje zapletov.

Dogodek je še enkrat potrdil, da sta raziskovanje in stalno izobraževanje temelj kakovostne zdravstvene nege ter ključ do razvoja sodobne enterostomalne terapije v slovenskem prostoru. Naj ob zaključku zapišemo besede udeleženke 9. generacije funkcionalnega usposabljanja, kolegice Maje Pavkovič iz KBC Zagreb, ki je svoje predavanje zaključila z besedami:

»Slovenija je srečna, da vas ima!«

Od ustanovitve prve šole leta 1992 do danes je certifikat mednarodnega združenja WCET pridobilo že 161 enterostomalnih terapevtov, kar je ponosna pot in dokaz, da je Slovenija res lahko srečna, da NAS ima.

Izmenjava znanja in izkušenj na strokovnem srečanju kolegija medicinskih sester za področje ran, stom in kontinence (Fotografija: Tadeja Krišelj)

15. simpozij urološke zdravstvene nege

ANJA BRČAN, NEVENKA PLOT

Letošnje leto je prav posebno za urološko dejavnost, saj smo obeležili 15. simpozij urološke zdravstvene nege. Potekal je 3. in 4. oktobra v Ankaranu, v okviru 9. slovenskega urološkega kongresa, z naslovom Napredek in inovacije v urološki diagnostiki in zdravljenju. Dogodka sta potekala sočasno, kar je udeležencem omogočalo svobodno izbiro in prehajanje med posameznimi predavanji glede na njihov strokovni interes.

Simpozij urološke zdravstvene nege je otvorila Nevenka Plot, dipl. m. s., ki je zbrane prisrčno pozdravila in izrazila veselje nad veliko udeležbo ter zanimanjem za dogodek.

Udeležence je nagovorila glavna medicinska sestra KO za urologijo Suzana Šega, mag. zdr. nege. Povabila nas je k poslušanju zanimivih tem ter nam zaželela uspešno in prijetno dvodnevno druženje.

Prvi dan simpozija smo obravnavali teme s področja raka prostate in mehurja. Dogodek se je začel s predavanjem Zale Marn, dipl. m. s. Predstavila je novi krvni test za zgodnje odkrivanje raka prostate, ki pa je trenutno na voljo le kot samoplačniška storitev. Nadaljevali sta Sabina Vrtnjak, dipl. m. s. ter Mirela Lelič, dipl. m. s., in predstavili načine odkrivanja raka prostate s poudarkom na transrektalni ultrazvočni preiskavi prostate (TRUZ). Seznanili

smo se tudi s potekom zdravljenja raka prostate z radioaktivnim zdravilom na Kliniki za nuklearno medicino, kar je predstavil Klemen Tomšič, dipl. zn.

V UKC Ljubljana operacije odstranitve prostate izvajajo s pomočjo robotskega sistema »Da Vinci«. Predavateljica Nina Perhavec, dipl. m. s., je na zanimiv način predstavila potek dela z robotom v operacijski dvorani, s poudarkom na možnih tehničnih zapletih ter vlogi medicinske sestre pri njihovem reševanju. Lara Novak, dipl. m. s., je natančno predstavila primerjavo med robotsko in klasično nefrektomijo ter možne zaplete po robotsko asistirani operaciji.

V duhu medpoklicnega sodelovanja sta se simpoziju pridružila dietetičarka Lana Trampuš, mag. inž. prehrane, in fizioterapevt Fabio Valenti, mag. fiziot., iz UKC Ljubljana. Vsak je predstavil svoje delovanje na urološkem področju in izzive, s katerimi se srečujemo. Nadaljevali smo s predavanjem Judite Lorenčič, dipl. m. s., o intravezikalnem zdravljenju raka mehurja. Problematiko neurejene oskrbe pacienta po odpustu in primer dobre prakse je predstavil Rok Kovačič, dipl. zn. O edukaciji pacienta po odstranitvi mehurja je spregovorila Katarina Grm, mag. zdr.-soc. manag.

Drugi dan je s predavanjem začel Mario Brčina, dipl. zn., z nadvse pomembno tematiko samopregledovanja moških mod. Udeleženci, ki sta se udeležili letošnjega evropskega urološkega kongresa v Madridu, Nela Cep, dipl. m. s. in Helena Vertačnik, dipl. m. s., sta predstavili najodmevnejše tematike kongresa ter zbrane seznanili z najnovejšimi spoznanji. O trajnosti na področju reprocesiranja endoskopov je spregovorila Živa Sprogar, mag. prom. zdr. Poudarila je, da je pri odločanju o uporabi endoskopov za enkratno ali večkratno uporabo treba pretehtati tako finančne kot okoljske dejavnike.

Interventno-radiološke posege v urologiji s poudarkom na izvedbi krioablacije sta predstavila

Utrinek s srečanja (Fotografija: Arhiv organizatorja srečanja)

Matjaž Pesičer, dipl. zn. in Majda Topler, mag. zdr. nege. O izkušnjah in poteku obravnave pacienta pri krioablaciji tumorja ledvice sta nam predavali Mojca Rednak, mag. zdr. ved in Lejla Omerović, dipl. m. s.

Primer napačno vstavljenega Folyjevega katetra v sečevod nam je predstavila Željka Rikič, dipl. m. s. Nadaljevali sta Tjaša Zupančič, dipl. m. s. in Mateja Zajc Čizman, dipl. m. s., s predstavitev študije primera dveh pacientov z vstavljenim urinskim katetrom – njun način sprejemanja in prilagoditve na novo situacijo ter težave, s katerima sta se soočali.

Srečanje je povezovalo strokovnjake s področja urološke zdravstvene nege iz celotne Slovenije. Dogodek je potekal v prijetnem vzdušju, k čemur sta pripomogla tudi lepo vreme in bližina morja, kar je prispevalo k sproščenemu, vendar še vedno strokovno navdihujočemu vzdušju. Predavatelji so pripravili vsebinsko bogate predstavitve, ki so spodbudile živahne razprave ter izmenjavo izkušenj.

Zahvaljujemo se vsem predavateljem in udeležencem za sodelovanje in pozitivno energijo. Z lepimi vtisi se že veselimo ponovnega snidenja na prihodnjih strokovnih dogodkih.

Skrb za ranljivo populacijo: strategije, znanje in dobre prakse v pediatriji - izzivi in rešitve

IVANKA LIMONŠEK, MILENA FRANKIČ

V kongresnem centru Adria Ankaran je 20. in 21. novembra 2025 potekalo dvodnevno strokovno srečanje Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v pediatriji, ki deluje v okviru Zbornice zdravstvene in babiške nege - Zveze strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije.

Razprava na okrogli mizi (Fotografije: arhiv strokovne sekcije)

Srečanje je združilo strokovnjake iz različnih področij pediatrije, zdravstvene in babiške nege ter rehabilitacije.

Osrednje teme, ki so potekale v programu predavanj, razprav in praktičnih delavnic, so se dotikale varne obravnave ranljivih skupin iz področja obravnave otrok in mladostnikov, sodobnih kliničnih pristopov in vsakodnevnih izzivov v praksi.

Pomen varnega okolja za otroka in varnega dela v pediatriji

Po uvodnih pozdravih predsednice Zbornice - Zveze Anite Prelec in predsednice strokovne sekcije Ivanke Limonšek, je uvodni sklop prvega dne odprla Rosemarie Franc s predavanjem »Od prvega diha naprej - kakovostna skrb za porodnico in novorojenčka«. V njem je poudarila pomen zgodnje, varne in kakovostne obravnave porodnice in novorojenčka - temelji zdravja se namreč oblikujejo že v najzgodnejšem obdobju življenja. Z izjemno pomembno temo vpliva obremenjujočih izkušenj v otroštvu (OIO) in njihovih dolgoročnih posledic na duševno in telesno zdravje v odraslosti, je prvi sklop nadaljevala dr. Zalka Drglin, ki je predstavila tudi prvo OIO študijo v Sloveniji, izvedeno leta 2019. Prvi sklop je zaključil Dejan Doberšek (tudi povezovalec programa) s predavanjem »Vpliv naših misli«. V njem je predstavil pomen psihološke stabilnosti in miselnih vzorcev, tako v vsakdanjem življenju kot v procesu okrevanja in razvoja otrok.

Prepoznavo različnih vrst epileptičnih napadov s primeri je predstavila Anja Videnšek, ustrezne postopke z aplikacijo zdravil je v predavanju z naslovom »Prekinjanje epileptičnih napadov« podala Renata Giorgieva. Farmaceutka dr. Marjetka Korpar je opozorila na posebnosti in izzive pri uporabi zdravil, kjer so napake zaradi odmerjanja še vedno pogoste. Maja Čamernik je v nadaljevanju poudarila, da predstavlja izračun pravičnega odmerka eno izmed ključnih točk varnega ravnanja z zdravili pri otrocih. Skupaj so predavateljice izpostavile potrebo po natančnosti, standardiziranih postopkih in stalnem strokovnem izpopolnjevanju.

Nevrogeni mehur – medicinski, psihološki in praktični pristopi

Drugi dan srečanja je bil skoraj v celoti posvečen strokovnim temam iz urologije - obravnavi nevrogenega mehurja pri otrocih in mladostnikih. Otroški kirurg Bruno Ribeiro Takahashi in urolog Robert Kordič sta v predavanju »Nevrogeni mehur in pristopi k obvladovanju« predstavila klinične osnove in ob tem izpostavila, da je intermitentna kateterizacija (IK) ključni pristop k zaščiti ledvične funkcije ter preprečevanju okužb sečil.

Nemanja Spasovski je v predavanju »Psihološki odzivi in komunikacijski pristopi pri pacientih z nevrogenim mehurjem - vloga zdravstvene nege pri zmanjševanju stigme«, skozi primere iz prakse izpostavil pomembnost empatičnega komuniciranja, ki zmanjšuje stigmatizacijo in čustveno obremenitev otrok. Kakšna je obravnava mladostnika z mielomeningocele, je preko kliničnega primera, s poudarkom na dolgoročnem spremljanju potreb, predstavila dr. Marta Orehek Kirbiš. Utrip institucionalne prakse so osvetlile Maja Pušnik Gatnik, Mojca Poljanšek in Klavdija Pungartnik, ki so predstavile organizacijo

Utrinki s srečanja

IK v CIRIUS Kamnik. Majda Oštir je v predavanju »Kateterizacija v domačem okolju: vloga staršev pri zagotavljanju varne oskrbe« izpostavila ključne vidike izvajanja IK v domačem okolju, kjer največ odgovornosti pogosto nosijo prav starši.

V predavanjih je bilo enotno ugotovljeno in poudarjeno, da je IK zlati standard obravnave nevrogenega mehurja, a ostaja pomemben sistemski izziv – pomanjkanje zdravstvenega kadra z ustreznimi kompetencami, ki jih številni zaradi regulative tudi formalno ne morejo pridobiti.

Okrogla miza: izzivi obravnave in uporabniške izkušnje

Na okrogli mizi »Nevrogeni mehur in potrebe po praznjenju mehurja s pomočjo kateterizacije« - med strokovnimi izzivi in uporabniškimi izkušnjami, ki jo je vodil Slavko Bolčevič, so sodelovali strokovnjaki iz kliničnih, rehabilitacijskih in sistemskih okolij (Marta Orehek Kirbiš, Maja Pušnik Gatnik, Jožica Brenčič, Monika Ažman, Majda Oštir, Bruno Ribeiro Takahashi, Sabina Osolnik in Sonja Golob Jančič). Razpravljali so o razlikah v praksah med ustanovami, nezadostnem številu formalno usposobljenega kadra, o vlogi staršev kot ključnih izvajalcev IK ter o vplivu stigme na otroke in mladostnike. Sogovorniki so poudarili, da potrebujemo nacionalne smernice, jasnejše kompetenčne okvire in ustrezna izobraževanja za zaposlene v zdravstveni negi.

Zaključni del razprave sta povzeli Ivanka Limonšek, ki je predstavila pomen strokovne kontinuitete, mreženja in podpore zdravstveni negi na vseh ravneh sistema in Klavdija Kobal Štravs iz Ministrstva za solidarno prihodnost, ki je osvetlila sistemski pogled

ter izzive pri urejanju kompetenc in prenosu znanj v prakso. Njun povzetek je poudaril potrebo po povezovanju klinične prakse, družin in odločevalcev ter nujnost nadaljnjega razvoja strokovnih smernic.

Praktične delavnice - od nujnih postopkov do praktičnih veščin

V sklopu praktičnih delavnic so se slušatelji prvi dan izmenično seznanili s prekinjanjem epileptičnih napadov z rektalnim diazepamom in bukalnim midazolamom, aplikacijo Epipena, primeri pravičnega izračuna količine predpisane odmerka zdravila in pravilne uporabe brezigelnih konektov. Drugi dan so delavnice pokrivalo inhalatorno terapijo, preveze ran v primarnem okolju ter tehnike čuječnosti in dihanja. Vse delavnice so bile med udeleženci jesenskega strokovnega srečanja ocenjene kot izjemno praktične in neposredno prenosljive v klinično okolje.

Spoštovani člani,

če še ne prejimate aktualnih e-novic
Zbornice – Zveze, se na njih naročite na
email: clanarina@zbornica-zveza.si.
Spremljajte nas tudi na Facebooku:
www.facebook.com/zbornica.zveza/
Zbornica - Zveza

Kongres duševnega zdravja 2025

SIMONA PODGRAJŠEK, ZOLTAN PAP

Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v psihiatriji je ob svetovnem dnevu duševnega zdravja, 10. oktobra 2025, organizirala Kongres duševnega zdravja, ki je potekal v Kongresnem centru Habakuk v Mariboru.

Na kongresu so bile predstavljene številne aktualne strokovne vsebine s področja duševnega zdravja. Poleg plenarnih predavanj v dopoldanskem delu so udeleženci popoldne sodelovali v štirih tematskih sekcijah, namenjenih različnim vidikom duševnega zdravja; duševno zdravje otrok in mladostnikov, duševno zdravje starejših odraslih, duševno zdravje v skupnosti ter področje bolezni odvisnosti.

Kongres je pritegnil presenetljivo veliko število udeležencev iz treh različnih držav, kar priča o njegovi pomembnosti in aktualnosti. Dogodek pa ni izstopal le po strokovni vsebini, temveč tudi po sodelovalnem pristopu, ki je udeležencem omogočil medsebojno spoznavanje, povezovanje ter izmenjavo izkušenj med različnimi strokovnimi profili in organizacijami.

Programsko organizacijska ekipa kongresa je prepoznala, da je medpoklicno sodelovanje in povezovanje ključen pogoj za učinkovito delo na področju duševnega zdravja, obenem pa tudi pomembna vrzel, ki jo je treba v slovenskem prostoru dodatno krepiti.

Z organizacijo Kongresa duševnega zdravja 2025 so medicinske sestre in zdravstveni tehniki, zaposleni na področju psihiatrije, uspešno prevzeli vlogo pobudnikov in povezovalcev različnih strok na področju duševnega zdravja. Dogodek je bil v strokovni javnosti zelo dobro sprejet, mnogi pa so izrazili

Utrinek s srečanja Kongres duševnega zdravja 2025, Maribor (Fotografiji: Nena Potisk)

tudi pričakovanje in željo, da se podobni strokovni dogodki nadaljujejo tudi v prihodnjih letih.

Najpomembnejši strokovni poudarki srečanja:

- **Stanje duševnega zdravja v Sloveniji in nacionalni program duševnega zdravja**
- **Duševno zdravje otrok in mladostnikov**
- **Duševno zdravje starejših odraslih**
- **Duševno zdravje v skupnosti**
- **Obravnava in zdravljenje bolezni odvisnosti**

Na strokovnem srečanju v Mariboru je istočasno potekala podelitev priznanja Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije, Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v psihiatriji za dosežke na ožjem strokovnem področju.

Letošnja dobitnica **priznanja in srebrnika** za dosežke na ožjem strokovnem področju zdravstvene nege v psihiatriji je **gospa Mojca Tavčar**, srednja medicinska sestra z več kot dvajsetletnimi izkušnjami na področju psihiatrične zdravstvene nege v Psihiatrični bolnišnici Begunje. Deluje na oddelkih za intenzivno in podaljšano zdravljenje, rehabilitacijo ter zdravljenje odvisnosti, kjer s strokovnostjo, empatijo in umirjenostjo ustvarja občutek varnosti

Mojca Tavčar dobitnica priznanja za dosežke na ožjem strokovnem področju zdravstvene nege v psihiatriji 2025

in zaupanja. Kot predana mentorica spodbuja strokovni in osebni razvoj sodelavcev, aktivno sodeluje pri pripravi standardov zdravstvene nege in promociji zdravja ter s svojim zgledom krepi prepoznavnost in ugled zdravstvene nege na področju psihiatrije v širši skupnosti.

Praktična uporaba umetne inteligence v zobozdravstveni oskrbi in preventivi – kako nam ChatGPT že danes lahko olajša in pospeši delo

BARBARA ZMERZLIKAR

V sredo, 17. septembra 2025, smo se na Stomatološki kliniki v Ljubljani zbrali na delavnici Praktična uporaba umetne inteligence v zobozdravstveni oskrbi in preventivi – kako nam ChatGPT že danes lahko olajša in pospeši delo.

Strokovno srečanje je pripravila Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v zobozdravstvu. Prednosti in pasti uporabe umetne inteligence nam je odlično predstavila predavateljica Biserka Kišič, univ. dipl. oec.

Delavnica se je začela s pozdravom predsednice strokovne sekcije Valerije Skopec.

Biserka Kišič je že v uvodnem delu poudarila, da umetna inteligenca ni nekaj oddaljenega v prihodnosti, temveč orodje, ki ga lahko zobozdravstveni delavci uporabljamo že danes, da si poenostavimo delo in se bolj posvetimo pacientom.

V prvem delu smo spoznali osnovne veščine programa ChatGPT. Navdušilo nas je, kako hitro se lahko pripravi osnutek nekega obvestila, oblikuje prijazno navodilo pacientu ali pa odlično povzame strokovni članek. Posebej smo izpostavili:

- pripravo obvestil, poročil in obrazcev;
- oblikovanje privlačnih promocijskih gradiv;
- pomoč pri vsakodnevnih administrativnih opravilih;
- pripravo izobraževalnih vsebin in strokovnih povzetkov.

Sledil je praktični prikaz uporabe programa. Udeleženci smo bili presenečeni, ko smo videli, kako je uporaba programa preprosta in kako hitro ChatGPT pripravi osnutek zloženke ali dopisa za paciente. Prisotni smo bili navdušeni in prepričani, da z uporabo UI lahko prihranimo kar nekaj dragocenejšega časa.

V osrednjem delu smo se lotili individualnih nalog. Vsak je imel priložnost sam preizkusiti ChatGPT – od pisanja obvestil do sestavljanja kratkih povzetkov. Vzdušje je bilo sproščeno, veliko je bilo radovednih vprašanj in tudi nekaj začudenih pogledov, ko je umetna inteligenca ponudila zelo uporabne rešitve v le nekaj sekundah.

Dotaknili smo se tudi pomembnih tem, kot so varnost podatkov, pomen kritičnega razmišljanja pri uporabi generiranih vsebin in dejstvo, da umetna inteligenca nikoli ne more nadomestiti strokovne presoje zdravstvenega delavca.

Kaj smo pridobili?

- **Ugotovili smo, da lahko umetna inteligenca prihrani ogromno časa pri administrativnih opravilih.**
- **Videli smo, da je zelo uporabna pri komunikaciji s pacienti – pomaga nam oblikovati jasna in prijazna navodila.**

- **Prepričali smo se, da lahko pripomore k bolj razumljivim gradivom za otroke in mladostnike pri preventivnih programih.**
- **Zavedamo se, da moramo vsebine vedno kritično pregledati in prevzeti odgovornost za končne informacije.**
- **Udeleženci so izrazili veliko zanimanja za dodatna izobraževanja in varno uporabo umetne inteligence v zobozdravstvu.**

Delavnica se je izkazala za zelo učinkovito in je dosegla svoj namen. Udeleženci so pridobili praktična znanja o uporabi umetne inteligence v zobozdravstveni dejavnosti. S praktičnimi vajami so se naučili, kako ChatGPT uporabljati kot podporno orodje, ob tem pa so se zavedali pomena kritične presoje in odgovornosti za strokovne odločitve. Vsi udeleženci so odšli motivirani, z novimi idejami in občutkom, da lahko pridobljeno znanje že danes uspešno vključijo v svoje delo.

Utrinek s srečanja (Fotografija: arhiv sekcije)

Obravnava ranljivih skupin v patronažnem varstvu

STAŠA ROJTEN

V Sekciji medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v patronažni dejavnosti smo letos v luči demografskih in družbenih sprememb in vedno večjih obremenitev patronažnega varstva pozornost namenili ravno temam našega osnovnega poslanstva, to je izvajanju preventivnih obravnav. Strokovno srečanje je bilo namenjeno izvajalcem patronažnega varstva in se ga je udeležilo kar 120 udeležencev.

Ker obravnave v patronažnem varstvu zajemajo tako posameznika kot tudi družino in lokalno skupnost v vseh življenjskih obdobjih, od rojstva do smrti in tudi v času žalovanja, smo se z različnimi predavatelji dotaknili vseh teh področij, pomembnosti povezovanja z drugimi službami in del srečanja namenili tudi etičnim vsebinam in področju nasilja v obdobju perinatalne obravnave. Tako so se skozi strokovno srečanje prepletala strokovna predavanja, predstavitev dobrih praks, delavnice in pomembne razprave. Del delavnic je bil namenjen tudi skrbi zase.

V okviru strokovnega srečanja smo podelili tudi priznanje za posebne dosežke na ožjem strokovnem področju. Priznanje je prejela dolgoletna članica sekcije, gospa Mira Peroša. Iskrene čestitke.

Udeleženci strokovnega srečanja (Fotografiji: Andrejka Presl)

Podelitev priznanja za posebne dosežke na ožjem strokovnem področju, na sredini prejemnica priznanja Mira Peroša (Fotografija: Andrejka Presl)

Pot pacienta z rakom prostate po slovenskem zdravstvenem sistemu

TAMARA ŠTEMBERGER KOLNIK, ANDREJA HROVAT
BUKOVŠEK, ANDREJA LJUBIČ, FAKULTETA ZA
ZDRAVSTVENE VEDE V CELJU
KARMEN ERJAVEC, UNIVERZA V NOVEM MESTU,
FAKULTETA ZA ZDRAVSTVENE VEDE

Rak prostate je eden najpogostejših rakov pri moških in pomemben javnozdravstveni izziv v svetu in Sloveniji.

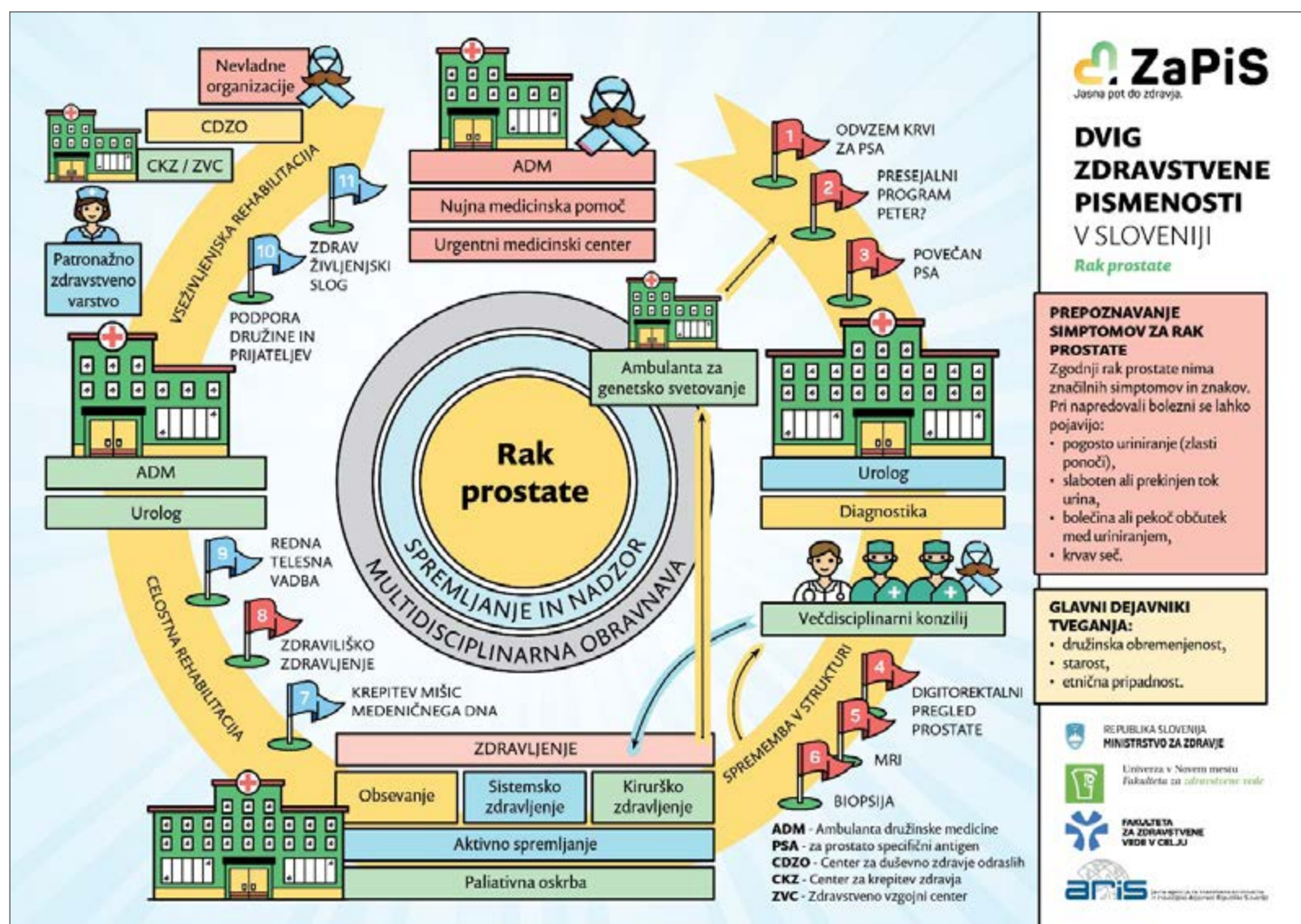
Po podatkih Globocan (2020) je bil rak prostate drugo najpogostejše diagnosticirano rakavo obolenje pri moških, s približno 1,4 milijona novih primerov in približno 375.000 smrtnimi izidi, kar ga uvršča na peto mesto med vzroki smrti zaradi raka pri moških (Sung et al., 2021). V več kot polovici držav sveta je to najpogostejši rak pri moških, število novih primerov pa se še naprej povečuje (Bray, 2024). Kljub stalni rasti incidence se umrljivost od sredine devetdesetih let zmanjšuje, predvsem zaradi zgodnejšega odkrivanja ter napredka v

diagnostiki in zdravljenju (Huntley et al., 2017; Merriell et al., 2018). V zgodnjih stadijih je rak prostate večinoma asimptomatski, zato ga pogosto odkrijejo naključno, predvsem z merjenjem koncentracije prostatičnega specifičnega antigena (PSA) (Pernar et al., 2018). Uvedba PSA testiranja je bistveno vplivala na epidemiologijo bolezni, saj je omogočila zgodnejšo diagnozo lokaliziranih oblik raka. Kljub temu presejalno testiranje na ravni populacije ni splošno priporočeno, saj ostajajo razprave o razmerju med koristmi in tveganji presejanja (Pater-son et al., 2015). Na pojavnost bolezni vplivajo starost, dednost, hormonski in prehranski dejavniki ter življenjski slog. Poleg bioloških in medicinskih vidikov postaja vse pomembnejši tudi organizacijski in izkustveni vidik poti pacienta skozi zdravstveni sistem. Sodobni zdravstveni sistemi so kompleksni, njihovo učinkovito krmarjenje pa zahteva dobro navigacijsko zdravstveno pismenost, ki pomeni sposobnost pacienta, da razume sistem, se v njem znajde in aktivno sodeluje v procesu zdravljenja. Oblikovana pot pacienta (angl. patient journey mapping) omogoča vpogled v izkušnje pacientov, prepoznavanje kritičnih prehodov med ravnmi

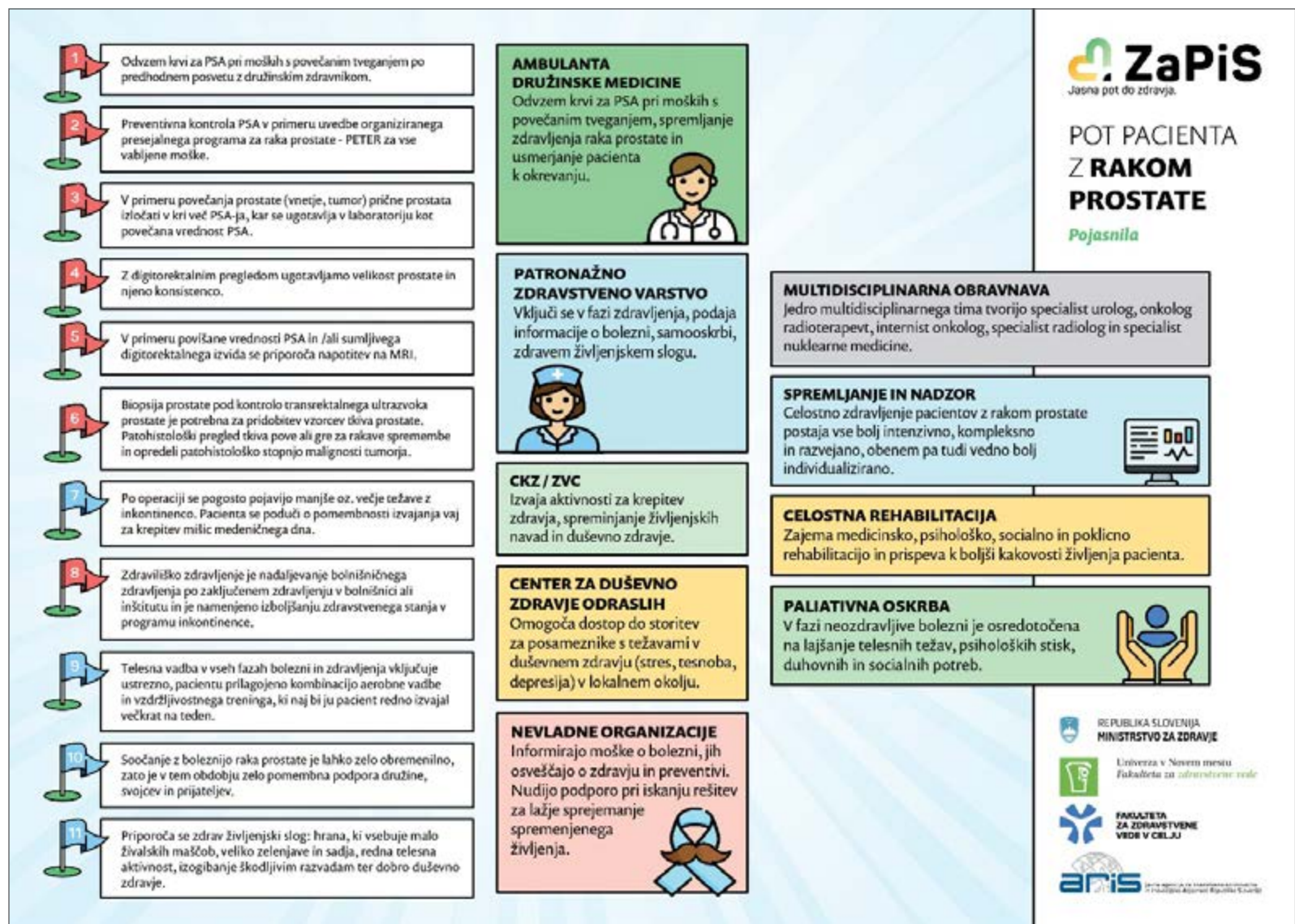
zdravstvenega varstva ter podpira načrtovanje celovite, usklajene in pacientu prilagojene obravnave. Namen prispevka je predstaviti rezultate raziskave, izvedene v okviru projekta Dvig zdravstvene pismenosti za učinkovito navigacijo po zdravstvenem sistemu (CRP V3-2327), ki ga sofinancirata Ministrstvo za zdravje Republike Slovenije in Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost, ter sistematično prikazati pot pacienta z rakom prostate skozi slovenski zdravstveni sistem, vključno z vsemi ravni zdravstvenega varstva – od primarne do terciarne obravnave.

Na slikah 1 in 2 je prikazana pot pacienta z rakom prostate skozi zdravstveni sistem, ki jo lahko razdelimo na več ključnih faz, ki skupaj tvorijo celostno izkušnjo pacienta od preventive do rehabilitacije in paliativne oskrbe.

Pot se začne na primarni ravni zdravstvenega varstva, v ambulantni družinske medicine, kjer odvzamejo kri za prostatični specifični antigen (PSA) pri moških s povečanim tveganjem (družinska obremenjenost, starost, etnična pripadnost). Na tej ravni poteka tudi svetovanje o zdravem

Grafični prikaz poti pacienta z rakom prostate po zdravstvenem sistemu v Sloveniji

Priloga grafičnemu prikazu poti pacienta z rakom prostate po zdravstvenem sistemu, ki predstavlja razlago posameznih točk na poti.

življenjskem slogu ter vključevanje v centre za krepitev zdravja (CKZ) in zdravstvenovzgojne centre (ZVC), ki spodbujajo spremembe življenjskih navad in psihofizično dobro počutje.

Pomemben korak je uvedba nacionalnega programa zgodnjega odkrivanja raka prostate PETER, ki se je pilotno začel leta 2025. Program je zasnovan po vzoru drugih uspešnih presejalnih programov v Sloveniji in temelji na ciljanem presejanju vabljenih moških. Cilj programa je zmanjšati delež pozno odkritih oblik bolezni in izboljšati preživetje z omogočanjem enakomerne dostopa do diagnostike in obravnave po vsej Sloveniji. Program bo hkrati prispeval k večji ozaveščenosti o dejavnih tveganjih in pomenu zgodnjega ukrepanja, kar predstavlja pomemben premik v smeri proaktivnega javnozdravstvenega pristopa k raku prostate.

Ob povišanem PSA sledi diagnostični postopek, ki vključuje digitorektalni pregled, MRI in biopsijo prostate pod transrektalnim ultrazvokom. Ob potrditvi diagnoze urolog pacienta napoti v multidisciplinarni konzilij, ki ga sestavljajo urolog, onkolog, radioterapevt, radiolog in specialist nuklearne medicine. Odločitev o najprimernejšem načinu zdravljenja – kirurškem, sistemskem, radioterapiji ali aktivnem spremljanju – sprejme interdisciplinarni tim strokovnjakov v sodelovanju s pacientom.

Po zdravljenju sledi rehabilitacija, ki vključuje zdraviliško zdravljenje, vaje za krepitev mišic

medeničnega dna in telesno vadbo, prilagojeno posamezniku. V tem obdobju so ključni tudi centri za duševno zdravje odraslih (CDZO), ki nudijo podporo pri spopadanju s stresom, tesnobo in depresijo, ter nevladne organizacije, ki spodbujajo socialno vključenost, informiranost in izmenjavo izkušenj med pacienti.

V napredovalih stadijih bolezni je del poti namenjen paliativni oskrbi, ki vključuje obvladovanje simptomov, psihološko podporo ter pomoč družini in svojcem. Celoten model poti poudarja pomen navigacijske zdravstvene pismenosti, ki pacientu omogoča boljše razumevanje zdravstvenega sistema in lažje prehajanje med različnimi ravni oskrbe. Tak pristop krepi transparentnost, samoučinkovitost in opolnomočenje pacientov ter spodbuja partnerski odnos med pacientom in zdravstvenimi delavci.

Grafika poti pacienta z rakom prostate podpira kompleksnost prehajanja med različnimi ravni zdravstvenega sistema in pomen usklajenega delovanja vseh vključenih strok. Rezultati raziskav za pripravo poti kažejo, da pacienti pogosto naležijo na nejasne prehode med ravni obravnave, pomanjkanje informacij ter razlike v dostopu do podpornih storitev. Krepitev navigacijske zdravstvene pismenosti, večja koordinacija med izvajalci in sistematično vključevanje rehabilitacijskih ter psihosocialnih podpornih programov so ključni koraki k bolj povezani in pacientu prilagojeni oskrbi.

Pomembno vlogo bo imel tudi nacionalni presejalni program PETER, ki predstavlja pomemben mejnik v smeri zgodnjega odkrivanja raka prostate in zmanjševanja neenakosti v dostopu do diagnostike in zdravljenja. Celostna, integrirana pot pacienta, podprta z učinkovitim vodenjem in medpoklicnim sodelovanjem, je temelj sodobne, k pacientu usmerjene obravnave raka prostate v Sloveniji.

Literatura:

- Bray, F., Laversanne, M., Sung, H., Ferlay, J., Siegel, R.L., Soerjomataram, I., & Jemal, A. (2024). Global cancer statistics (2022): Globocan estimates of incidence and mortality worldwide for 36 cancers in 185 countries. *CA: A Cancer Journal for Clinicians*, 74(3), 229–263. <https://doi.org/10.3322/caac.21834>
- Huntley, A.L., King, A.J.L., Moore, T.H.M., Paterson, C., Persad, R., Sharp, D., & Evans, M. (2017). Methodological exemplar of integrating quantitative and qualitative evidence – supportive care for men with prostate cancer: What are the most important components? *Journal of Advanced Nursing*, 73(1), 5–20. <https://doi.org/10.1111/jan.13082>
- Merriell, S.W.D., Funston, G., & Hamilton, W. (2018). Prostate Cancer in Primary Care. *Advances in Therapy*, 35(9), 1285–1294. <https://doi.org/10.1007/s12325-018-0766-1>
- Paterson, C., Robertson, A., Smith, A., & Nabi, G. (2015). Identifying the unmet supportive care needs of men living with and beyond prostate cancer: A systematic review. *European Journal of Oncology Nursing*, 19(4), 405–418. <https://doi.org/10.1016/j.ejon.2014.12.007>
- Pernar, C.H., Ebot, E.M., Wilson, K.M., & Mucci, L.A. (2018). The Epidemiology of Prostate Cancer. *Cold Spring Harbor Perspectives in Medicine*, 8(12), a030361. <https://doi.org/10.1101/cshperspect.a030361>
- Sung, H., Ferlay, J., Siegel, R.L., Laversanne, M., Soerjomataram, I., Jemal, A., & Bray, F. (2021). Global Cancer Statistics (2020). *GLOBOCAN Estimates of Incidence and Mortality Worldwide for 36 Cancers in 185 Countries*. *CA: A Cancer Journal for Clinicians* 71(3), 209–249. <https://doi.org/10.3322/caac.21660>

»Medicinske sestre ne potrebujemo le boljših pogojev, temveč tudi priznanje, moč odločanja in vizijo razvoja.«

Z LUCIJO KOKOL SE JE POGOVARJALA
TADEJA DRENOVEC

Lucija Kokol je diplomirana medicinska sestra v Termah Zreče. V intervjuju je spregovorila o svojih začetkih, kaj jo žene skozi poklic in predstavila področje zdravstvene nege v zdravilišču.

Lucija Kokol (Fotografija: osebni arhiv)

Kakšni so občutki ob spominih na začetek poklicne poti?

Kot diplomirana medicinska sestra sem v Termah Zreče začela delati pred tremi leti. Ko se ozrem nazaj, se spominjam, kako prestrašena sem vstopala v novo in popolnoma neznano okolje. Bila sem brez izkušenj za delo na tem področju, med povsem novimi ljudmi, ki so me kmalu sprejeli in mi s svojim znanjem in izkušnjami pomagali, da sem danes pri svojem delu samostojna, suverena.

Zakaj ste se odločili za poklic medicinske sestre?

Kot majhna sem se pogosto zaradi bolezni znašla v bolnišnici, kjer sem opazovala medicinske sestre, njihovo strokovnost, a hkrati toplino – takrat sem začutila, da si želim biti del tega sveta. Zame poklic pomeni več kot le opravljanje nalog – pomeni biti ob človeku, ko je ranljiv, mu dajati moč, zaupanje in dostojanstvo.

Kako in kje ste začeli delati v zdravstveni negi?

V zdravstveni negi sem začela delati kot srednješolka v Splošni bolnišnici Celje. V klinično okolje sem se vključevala tudi kot študentka v UKC Maribor. Svojo poklicno pot pa sem nadaljevala sprva kot nadomeščanje porodniške odsotnosti v Zasebni ambulanti Irene Unuk Klančnik, dr. med., nato pa me je pot pripeljala v Terme Zreče, kjer zdaj opravljam svoje delo.

Kako poteka vaše delo?

V Zdravstvu Term Zreče je delo medicinskih sester razdeljeno na dve področji, in sicer negovalni oddelek in ambulantno dejavnost.

V Termah Zreče nudimo pacientom, ki potrebujejo stalno zdravstveno nego in pomoč pri dnevnih aktivnostih, namestitve v sodobnem in prijetno urejenem Hotelu Medico. Negovalno osebje v Hotelu Medico skrbi za 24-urno zdravstveno nego.

Naš glavni cilj je učenje, spodbujanje in pomoč pacientom in s tem ohranjanje in izboljšanje stopnje samostojnosti.

Medicinske sestre opravljamo tudi delo v ambulantah. Naše specialistične ambulante nudijo celostno zdravstveno obravnavo, ki se osredotoča na individualne potrebe pacienta.

V Termah Zreče izvajamo ortopedsko specialistično ambulantno na koncesijo. Paciente sprejemamo na podlagi napotnice izbranega osebnega zdravnika.

Poleg ortopedske ambulante na koncesijo imamo v Termah Zreče tudi samoplačniške ambulante, med katerimi je ena najpomembnejših fiziatrična ambulanta, ki jo vodi vodja zdravstva Neža Strniša, dr. med., specialistka fizikalne in rehabilitacijske medicine.

Ambulante delajo tako v dopoldanskem kot tudi popoldanskem času. Njihov delovni čas je prilagojen povpraševanju in zdravnikom izvajalcem. Medicinske sestre opravljamo administrativne naloge, merimo vitalne funkcije, preveze ran in odstranjujemo šive, opravljamo odvzeme krvi, pripravimo pacienta na pregled in poseg itd.

Kakšna znanja in osebnostne lastnosti, po vašem mnenju, potrebujete za takšno delo?

Nedvomno medicinska sestra mora biti empatična in sočutna. Pri komunikaciji mora biti jasna in prijazna. Potrebno je timsko delo – sodelovanje z zdravniki, medicinskimi sestrami in drugim osebjem. Pri svojem delu moramo biti odgovorne, pozorne in sposobne hitrega odločanja. Spoštovati je treba zasebnost, diskretnost in bolnikovo dostojanstvo. Nujna je stalna motiviranost za učenje in nova znanja.

Prosim, da izpostavite primer dobre prakse ali novost, ki ste jo kot služba zdravstvene nege uvedli v vsakodnevno delo?

Velika sprememba pri nas je bila, da imamo kartoteko pacienta v digitalni obliki in tako sistem omogoča sprotno dokumentiranje, vpogled v zgodovino obravnave in učinkovitejšo načrtovanje. Tako se prihrani čas – manj je ročnega pisanja, boljša sledljivost in tudi zdravnik sam lahko hitro preveri vse v zvezi s pacientom.

Kako komentirate trenutne razmere v zdravstveni negi?

Vsekakor je težava dostopnost – čakalne dobe so dolge in prisotno je nezadovoljstvo pacientov. Opozorila bi tudi na kadrovsko krizo – pomanjkanje sester in preobremenjenost in posledično odhod iz poklica. Vse več je izgorelosti in nasilja.

Kaj bi v zdravstveni negi spremenili?

Če bi imela možnost, bi se v prvi vrsti osredotočila na večjo prepoznavnost in vrednotenje dela medicinskih sester, saj se še vedno dogaja, da je naša vloga podcenjena. Prav tako bi želela izboljšati komunikacijo in medsebojno spoštovanje med zdravstvenimi delavci in zmanjšanje preobremenjenosti medicinskih sester.

Če želimo izboljšati kakovost oskrbe in zadovoljstvo pacientov, so spremembe nujne.

V prvi vrsti je treba spremeniti delovne pogoje zaposlenih.

Velika sprememba, ki bi bila zelo dobrodošla v zdravstveni negi, je digitalizacija – medicinske sestre veliko časa porabimo za administracijo namesto za nego.

V zdravstveni negi je treba vlagati v ljudi, sistemsko urejenost, avtonomijo in tehnološko podporo. Sicer pa sestre ne potrebujemo le boljših pogojev, temveč tudi priznanje, moč odločanja in vizijo razvoja.

Od koga ste se na poklicni poti največ naučili oz. pridobili?

V spominu mi je najbolj ostala mentorica na enem izmed internističnih oddelkov UKC Maribor. Gre za sestro z ogromno znanja, izkušnjami in sestro, ki vse to z veseljem razdaja mlajšim generacijam. Poleg znanja, ki mi ga je predala, mi bodo za vedno ostale v spominu njene besede, kako pomembna je komunikacija s pacientom, opazovanje in pa seveda natančno dokumentiranje vseh izvedenih intervencij ter opažanj.

Kakšen nasvet bi dali bralcem, na kaj morajo biti pozorni glede na vaše izkušnje in strokovno znanje s področja, kjer delujete?

Rehabilitacija ni zgolj povrnitev telesnih funkcij, je celostna pot posameznika k boljši kakovosti življenja. V Termah Zreče, kjer se prepletajo moč naravnih zdravilnih faktorjev (akratotermalna voda, pohorska šota in zdravilna srednjegorska klima), sodobne diagnostične in terapevtske metode ter strokovna zdravstvena nega, imamo medicinske sestre ključno vlogo pri spremljanju in opolnomočenju pacientov.

Moj nasvet vsem sestram je, da ne smemo pozabiti, da je človek v središču obravnave – ne samo njegova diagnoza. Prisluhniti je treba njegovim strahovom, ciljem in potrebam. Pri svojem delu bodite empatične in spodbudne – iskren nasmeh in spodbudna beseda lahko bistveno izboljšata potek okrevanja. Ključ do uspešne rehabilitacije je tudi interdisciplinarni pristop – sodelovanje med negovalnim osebjem, fizioterapevti in zdravniki.

Pacientom pa – rehabilitacija je proces, ne dogodek. Bodite vztrajni, napredek je počasen, sodelujte z zdravstvenim osebjem – povejte stvari in vprašajte, če nečesa ne razumete, verjemite vase – zmorete več, kot si mislite in zavedajte se, da niste sami – strokovnjaki smo tu, da vam pomagamo na poti naprej.

Kako ob zahtevnem delu poskrbite zase?

Največkrat svoj mir in sprostitev poiščem v naravi – pa naj bo to sprehod ali pa pobeg v hribe. Vsekakor pa mi pomaga tudi pogovor tako s sodelavci kot tudi z možem in prijatelji.

Kaj bi bralcem Utripa še sporočili?

Zdravstvena nega je več kot poklic – je poslanstvo, ki zahteva znanje, sočutje in srce.

Vabljeni v Terme Zreče, v objem Pohorja, kjer se narava in stroka srečata. Tukaj poleg nepozabnih počitnic za vse generacije ponujamo odlično okolje za rehabilitacijo, sprostitev in strokovno sodelovanje.

Za paciente je to prostor za okrevanje, za strokovnjake pa priložnost za poglobljeno razumevanje rehabilitacijske zdravstvene nege in izmenjavo dobrih praks.

Pridružite se nam kot gost, sodelavec ali partner v skrbi za zdravje.

Zdravje ni samo odsotnost bolezni – je ravnovesje telesa, duha in okolja, v katerem živimo. V Termah Zreče verjamemo, da lahko pri tem naredimo skupaj korak naprej.

Svečana podelitev srebrnih znakov in priznanj DMSBZT Ptuj-Ormož

KLEMEN VIDOVIČ, SUZANA KOMPERŠAK

Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Ptuj-Ormož je 26. 9. 2025 pripravilo svečano podelitev srebrnih znakov in priznanj društva. Dogodek je potekal v prijetnem vzdušju Grand hotela Primus. Svečanost sta povezovala člana UO Suzana Komperšak in Klemen Vidovič. Za glasbeno razvajanje so poskrbeli Minea Malek s čudovitim vokalom, Rebeka Viher s flavto, Zala Lipuš s klavirjem in pevski zbor zaposlenih iz Centra starejših občanov Ormož.

V nagovoru je predsednica Tanja Ribič Vidovič poudarila, da smo medicinske sestre, babice in zdravstveni tehniki v prvih vrstah zdravstvenega sistema, žal pa je naše delo večkrat prezrto in premalo cenjeno. Glavni izzivi, ki jih vidi v zdravstvu, so, kako privabiti, zagotoviti dovolj strokovno usposobljenega kadra in s tem zmanjšati obremenitve zaposlenih. Poudarila je pomen krepitve vloge in pomena dela medicinskih sester, babic, zdravstvenih tehnikov in sodelavcev na področju oskrbe, o pomenu pripadnosti poklicni skupini in večji poklicni solidarnosti.

Svečanosti se je udeležilo blizu sto članic in članov društva, predstavnikov vodstev zavodov v regiji, da izkažejo čast letošnjim prejemnikom srebrnih znakov in priznanj.

Letošnje nagrajence smo nagradili za dolgoletne vidne prispevke v strokovnem in društvenem delovanju na področju zdravstvene in babiške nege.

Utrinki s slavnostne podelitve srebrnih znakov in priznanj (Fotografije: Foto Langerholc)

Srebrni znak društva za leto 2025 so prejeli: **Anita Vršič, Mira Gašparič, Gregor Rubin in Alenka Meško.**

Priznanja društva za leto 2025 so prejele: **Nada Antolič, Helena Šmigoc in Lidija Golob.**

O prejemnikih srebrnih znakov so zapisali:

Anita Vršič je leta 2007 diplomirala na Visoki zdravstveni šoli Maribor in se leta 2008 zaposlila kot vodja negovalnega tima na internem oddelku. Iz želje po novem znanju jo je pot vodila na podiplomski magistrski študij zdravstvene nege. 2012 je prevzela delo strokovne vodje zdravstvene nege internega oddelka. Vsa leta je uspešno koordinirala delo na oddelku, optimizirala postopke in izboljšala kakovost zdravstvene nege. Njene delovne izkušnje v povezavi z ambicioznostjo, visoko strokovno motivacijo ter željo po nenehnem učenju so bili njeno vodilo, da je leta 2022 postala pomočnica direktorja za ZN. V tem času je razvila visoko stopnjo prepoznavanja potreb zaposlenih in pacientov. Pridobljene izkušnje, visoka strokovna motiviranost, znanje, smisel za timsko delo ter občutek odgovornosti so

njeno vodilo. Svoje delo opravlja odgovorno, dosledno in natančno.

Sodeluje v Razširjenem kolegiju zdravstvene nege pri Zbornici – Zvezi. Aktivno je vključena v delo DMSBZT Ptuj-Ormož. V SB Ptuj cenimo njeno uspešno poklicno delo, prispevek k večji kakovosti in prepoznavnosti ter promociji stroke zdravstvene in babiške nege.

Anita Vršič je medicinska sestra v pravem pomenu besede. Sodelavci jo poznamo kot samozavestno osebo, ki je odločna in ne kloni pred ovirami, ampak jih vedno znova premaga in pogumno stopa naprej.

Je profesionalna, srčna, odgovorna, pozitivna, zanesljiva in korektna oseba, na katero se lahko zanesesh. Odlikuje jo pošten in profesionalen odnos do pacientov in sodelavcev. Ponosni smo, da smo lahko del njene bogate poti.

Predlagatelj: Kolegij zdravstvene nege v Splošni bolnišnici Ptuj

Mira Gašparič se je po končani Srednji zdravstveni šoli Maribor leta 2003 zaposlila v CSO Ormož kot

Prejemniki srebrnih znakov DMSBZT Ptuj-Ormož (od leve proti desni): Helena Rojko (v imenu Alenke Meško), Gregor Rubin, Mira Gašparič, Anita Vršič

Prejemnice priznanj - z nagrajenkami (od leve proti desni): Tanja Ribič Vidovič, Lidija Golob, Helena Šmigoc, Nada Antolič, Sergeja Zebec

bolničar-negovalec. Leta 2007 je na Fakulteti za zdravstvene vede Maribor pridobila naziv diplomirane medicinske sestre.

Izzivi, ki jih je premagovala zaradi bolezni, so jo dodatno okrepili in s svojo posebno močjo in voljo ni dovolila, da bi jo ovirali pri njeni karieri. Od leta 2010 je nepogrešljiv del ekipe v CSO Ormož na delovnem mestu medicinska sestra – vodja tima. V tem obdobju je organizirala interna izobraževanja sodelavcev, bila mentorica številnim pripravnikom, dijakom in študentom ter jim predajala svoje strokovno znanje.

Je članica Komisije za obvladovanje in preprečevanje bolnišničnih okužb v CSO. Aktivno sodeluje v timu za pripravo internih strokovnih standardov. Uvaja sodelavce pri digitalizaciji dokumentiranja. Aktivno se vključuje v delo DMSBZT Ptuj-Ormož in je predstavnica UO.

Po odločbi Ministrstva za zdravje je bila leta 2019 imenovana za članico Komisije Republike Slovenije za varstvo pacientovih pravic. Svoje poslanstvo in karierno priložnost pa je našla leta 2021, ko je postala vodja dislocirane enote v Svetem Tomažu.

Mira Gašparič s svojim delom in zgledom postavlja visoke standarde, kako po najboljših močeh skrbeti za strokovno in kakovostno obravnavo starostnika. Ima izredno izostren čut za pravičnost, je skromna, preprosta, vedno vedrega obraza, s smehom, ki v trenutku napolni prostor. Vsak, ki je imel privilegij Miro spoznati, ga v trenutku prevzame s svojo srčnostjo, toplino in predanostjo.

Predlagatelj: Kolektiv Centra starejših občanov Ormož.

Gregor Rubin je po zaključeni Srednji zdravstveni šoli Maribor leta 1997 svojo poklicno pot začel v

Psihiatrični bolnišnici Ormož. Psihiatrično zdravstveno nego je opravljal na moškem oddelku tako intenzivnem kot odprtem. Zdaj dela na intenzivnem psihogeriatričnem oddelku, kjer se srečuje z najbolj ranljivo populacijo pacientov. Prav na tem področju je Gregor prepoznan kot oseba, ki z velikim srcem, predanostjo, potrpežljivostjo in strokovnostjo opravlja svoj poklic. Poleg strokovnega znanja ga odlikuje empatičen pristop, pripravljenost poslušati in podpirati osebo v vseh fazah zdravljenja.

Gregor je zanesljiv, kolegialen in zaupanja vreden sodelavec. Bogate strokovne izkušnje z veseljem in predanostjo prenaša na mlajše sodelavce. Na njegovi poklicni poti ga vodi optimizem, smisel za humor, zagnanost ter vrednote, kot sta poštenost in pravičnost. Je predan poklicu, deluje umirjeno in preudarno. Svoje delo opravlja že 28 let, bil je aktiven član UO društva med leti 2003 in 2010.

Gregor se je osebno, poklicno in stanovsko zapisal poslanstvu skrbi za ljudi. Leta 2010 je prejel priznanje za prostovoljstvo. V kolektivu smo ponosni nanj in veseli, da je del našega tima.

Predlagatelj: Strokovni svet za zdravstveno nego Psihiatrične bolnišnice Ormož.

Alenka Meško je leta 1987 zaključila študij na Višji šoli za zdravstvene delavce v Ljubljani in se zaposlila v ZD Ormož, kjer je svojo karierno pot začela na Medicini dela, prometa in športa, kjer je opravila enoletno specializacijo na Inštitutu za medicino dela v Ljubljani.

Leta 1992 je svojo poklicno pot nadaljevala na Ministrstvu za zdravje, na Inšpektoratu za zdravstvo, kjer je 10 let delala kot zdravstvena inšpektorica. 1999 je pridobila naziv diplomirana medicinska sestra. Leta 2002 se je Alenka Meško ponovno

zaposlila v ZD Ormož kot diplomirana medicinska sestra v ginekološki ambulanti, kjer je vodila materinsko šolo in organizirala predavanja o zdravstveni vzgoji v osnovnih in srednjih šolah. Aktivno je sodelovala v komisiji za obvladovanje bolnišničnih okužb, kjer je skupaj z nekdanjimi kolegi z inšpektorata razvila prvi celoviti dokument za obvladovanje bolnišničnih okužb. 2013 je prešla na patronažno službo. 2021 se je z veseljem pridružila novoustanovljeni ekipi za Medicino dela, prometa in športa. Ves čas delovanja v Zdravstvenem domu Ormož je del specialistične ekipe ORL ambulate.

Pomemben vrhunec njene kariere se je zgodil leta 2013, ko jo je revija Zdravje prepoznala kot »najbolj srčno medicinsko sestro.«

Alenka Meško je predana, strokovna, srčna, dela na različnih področjih in ima etično držo. V kolektivu želimo poudariti njeno izjemno poklicno pot in neprecenljiv prispevek k zdravstveni negi in poklicu medicinske sestre.

Predlagatelj: zaposleni v Zdravstvenem domu Ormož.

Svečana podelitev srebrnih znakov in priznanj je potekala v sproščenem vzdušju. Vsi, ki smo se zbrali na Ptuj, smo ponosni na svoje kolegice, jih spoštujemo in cenimo, zaradi njih sta zdravstvena in babiška nega na še višji ravni.

Vsem letošnjim dobitnikom iskreno čestitamo.

Zahvaljujemo se jim za njihovo delo, prispevek k odličnosti ter s tem k dvigu kakovosti in ugleda našega poklica.

Hvala vsem, ki ste pomagali in našo slovesnost naredili enkratno in nepozabno.

Strokovno izpopolnjevanje DMSBZT Ptuj-Ormož »Sodobni pristopi pri obravnavi uporabnikov po pridobljeni možganski poškodbi«

KLEMEN VIDOVIČ

DMSBZT Ptuj-Ormož je 23. 10. 2025 v sodelovanju z ZUDV Dornava organiziralo predavanje z naslovom »Sodobni pristopi pri obravnavi uporabnikov po pridobljeni možganski poškodbi«.

Strokovnega izpopolnjevanja se je udeležilo 50 udeležencev, ki so prišli z namenom, da poglobijo svoje znanje in se seznani s specifikami dela.

Strokovno izpopolnjevanje so nam pripravili zaposleni v ZUDV Dornava.

Udeleženci strokovnega izobraževanja (Fotografiji: arhiv DMSBZT Ptuj-Ormož)

Zavod Dornava kot osnovno dejavnost izvaja dejavnost za otroke, mladostnike in odrasle z zmerno, težjo, težko motnjo v duševnem razvoju in dodatnimi motnjami ter za osebe po pridobljeni možganski poškodbi.

Danes so enote ZUDV Dornava v celotni štajerski regiji, je ponosno povedala strokovna vodja Simona Lacko, prof. def. Jožica Brenčič, dipl. m. s., mag. zdr.-soc. manag., vodja zdravstvene nege, nam je orisala delo in predstavila programe dela. Že vrsto let si prizadevajo za holistično obravnavo tako znotraj institucionalnega varstva kot z razvijanjem deinstytucionalizacije, ki podpira neodvisno življenje v skupnosti, na kar so še posebej ponosni.

Aleksandra Glatz, prof. def., nam je predstavila pomen komunikacije po pridobljeni možganski poškodbi, kar je velik izziv za vse zaposlene. Poudarili so, da je pri uporabnikih še kako pomembna dobra fizioterapevtska obravnavna in vključevanje v delovno terapijo, za katero pa morajo imeti zaposleni veliko znanja, empatije. Strokovno predavanje Sodobni pristopi v zdravstveni negi uporabnikov po pridobljeni možganski poškodbi sta za nas pripravili Stanka Vuzem, dipl. m. s. in Barbara Oštir, dipl. m. s., ki sta nas popeljali v svet, ki ga ne poznamo dobro, a si upam trditi, da so z zgodbo srčnosti in solidarnosti na pravi poti, polni novih izzivov, vse z namenom zagotavljanja dostojnega življenja vseh uporabnikov.

Popeljali so nas tudi po zavodu, kjer smo dobili vpogled v njihovo delo, težo obravnave uporabnikov po pridobljeni možganski poškodbi. Oprema v

zavodu je prilagojena njihovim potrebam, posebna pridobitev je hipoterapija, posebej opremljene sobe z zvočnimi efekti, barvami, bazen ... Po predavanju si upamo trditi, da opravljajo res dobro delo, kar se vidi tudi v obrazih, iskricah v očeh uporabnikov.

Vizija ZUDV je ustvariti družbo, kjer bodo osebe z motnjami v duševnem razvoju in drugimi potrebami lahko enakovredno sodelovale v vseh vidikih življenja. Vodstvo in zaposleni veliko vlagajo v izobraževanje, usposabljanje zaposlenih.

Udeleženci strokovnega izobraževanja

1. Celjski dan zdravstvene in babiške nege

ZDENKA SALOBIR, TOMISLAVA KORDIŠ

V regijskem Strokovnem društvu medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Celje že vrsto let stremimo k organiziranju dobrih izobraževalnih programov z različnimi vsebinami za članice in člane. Kako dobro nadgraditi s čim še boljšim, novim in strokovno na še višji ravni?

Pozdravni nagovor predsednice DMSBZT Celje Tomislave Kordiš (Fotografije: arhiv društva)

Včasih imamo občutek, da vsakdo dela po svoje in v nekaterih primerih dobimo premalo povratnih informacij o pacientu med ravnmi stroke, da bi se lahko med sabo funkcionalno in strokovno povezovali, saj se pacient skozi svoje zdravstveno stanje pogosto premika med različnimi ravnmi oskrbe – od domače oskrbe in patronaže do bolnišnične nege in rehabilitacije. Brez učinkovitega prenosa informacij, usklajevanja med izvajalci in standardiziranimi protokoli lahko prihaja do napak, zamud ali celo ogrožanja varnosti pacientov. Takšnih povezav in sodelovalnega odnosa je v naši družbi premalo. Želeli smo si izobraževanja, kjer bi združili predavatelje in strokovne vsebine iz različnih ravni zdravstvene in babiške nege ter socialnovarstvene oskrbe, ki bi predstavili primere dobrih praks strokovnega povezovanja in sodelovanja na enem mestu. Pobudnica prve izobraževalne konference zdravstvene in babiške nege na Celjskem je bila Tomislava Kordiš.

Večmesečne priprave dogodka so obrodile prvi sad. Pri organizaciji so moči združili regijsko Strokovno društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Celje, Fakulteta za zdravstvene vede v Celju, Splošna bolnišnica Celje, Zdravstveni dom Celje in aktiv namestnic direktorjev in vodij služb za področje zdravstvene nege in oskrbe celjske regije pri Skupnosti socialnih zavodov Slovenije. 12. novembra 2025 je v Celju na Fakulteti za zdravstvene vede potekala mednarodna znanstvena konferenca **1. CELJSKI DAN ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE z naslovom MOSTOVI V ZDRAVSTVENI IN BABIŠKI NEGI: KREPITEV POVEZAV MED RAVNMI ZDRAVSTVENE OBRAVNAVE.**

Predavanje se je zaključilo z razpravo in kosilom, kjer smo se udeleženci lahko pogovorili in izmenjali izkušnje. Udeleženci so pohvalili predavanje, saj je bilo koristno in poučno. Današnje predavanje je bilo izjemno, pridobili smo veliko novega znanja in veščin, ki jih bomo lahko uporabili pri svojem delu.

V DMSBZT Ptuj-Ormož se zavzemamo za kontinuirano izobraževanje in podporo zdravstvenim delavcem, saj verjamemo, da je to ključ do ustvarjanja varnega in spoštljivega delovnega okolja.

Sodobni zdravstveni sistemi so vse bolj kompleksni in zahtevajo tesno sodelovanje med različnimi ravnmi zdravstvene oskrbe – tako primarno, sekundarno kot terciarno in tudi z drugimi deležniki, kot so socialnovarstvene ustanove, zdravilišča, pacienti, svojci ter njihova združenja. Krepitev povezav med temi ravnmi je ključnega pomena za zagotavljanje celostne in kontinuirane obravnave pacienta. Vloga zaposlenih v zdravstveni in babiški negi pri tem ni le podpora, temveč ključna in vodilna, saj prav oni koordinirajo oskrbo pacienta skozi celoten proces zdravljenja. Takšno razmišljanje smo upoštevali tudi pri sami organizaciji dogodka.

Za prijeten uvod v konferenco so poskrbeli dijaki Srednje zdravstvene in kozmetične šole Celje, združeni v glasbeno skupino GLOG pod vodstvom mentorja prof. Danijela Berdena. Z mladostno energijo in ubranim petjem so dogodku dali posebno umetniško noto ter ustvarili prijetno povezovalno in sodelovalno vzdušje.

Okoli trideset predavateljev iz različnih kliničnih okolij, izobraževalnih ustanov in raziskovalnih središč, ki jih povezuje skupna vizija – razvijati zdravstveno in babiško nego kot znanstveno utemeljeno, etično in sočutno prakso, usmerjeno v človeka, njegovo dobro, in predstavlja medresorsko sodelovanje ter interdisciplinarnost na področju zdravstva, je predstavilo svoje raziskave in primere dobrih praks osemdesetim slušateljem.

V plenarnem delu so bila štiri predavanja na mednarodni ravni. Dr. Brankica Rimac iz Hrvaške je imela predavanja o duhovnosti z naslovom Duhovnost – sestavni del celostnega pristopa k pacientu:

značilnost Hrvaške. Dr. Vedrana Vejzović iz Univerze Malmö na Švedskem je po spletni povezavi predstavila temo Od zdravljenja do zdravja – dobro počutje in zaznana samoučinkovitost pri pacientih. Doc. dr. Helena Kristina Halbwachs iz Avstrije, sicer pa stalna sodelavka Fakultete za zdravstvene vede v Celju, je predavala o tem, Kaj imata skupnega management kakovosti in holistični pristop k pacientu. Pred dobrim letom nastalo sodelovanje med Splošno bolnišnico Celje in Zdravstvenim domom Celje je predstavila Marjana Iršič, dipl. m. s., ki je skupaj s Katjo Blatnik, dipl. m. s. pripravila predavanje Patronažno zdravstveno varstvo v luči paliativne oskrbe. Zlasti zadnje je pritegnilo pozornost, saj je plod sodelovanja domačih ustanov.

Drugi in tretji del predavanj smo razdelili sekcijso in jih predstavili v šestih sklopih. Predstavljena in obravnavana so bila naslednja področja: Zdravstvena pismenost skozi zdravstveni sistem, Od študenta do strokovnjaka: učenje, refleksija in povezovanje generacij, Ozaveščanje in opolnomočenje: vloga zdravstvene nege v spreminjajoči se družbi, Celostna obravnava starejših odraslih: gibanje, oskrba in medosebna podpora, Zdravstveni delavci v ospredju: od stresa do sodelovanja. Vsakemu predavanju in predstavitvi je bilo zanimivo prisluhniti. Vsebine znotraj posameznega sklopa so oblikovali avtorji sami. Okoli trideset predavateljev iz različnih kliničnih okolij, izobraževalnih ustanov in raziskovalnih središč, ki jih povezuje skupna vizija: razvijati zdravstveno in babiško nego kot znanstveno utemeljeno, etično in sočutno prakso, usmerjeno v človeka in njegovo dobro, je predstavilo medresorsko sodelovanje in interdisciplinarnost na področju zdravstva. Le z odprtim dialogom in skupnim razumevanjem lahko gradijo mostove med ravnmi sistema, med različnimi strokami ter med izkušnjami zaposlenih in potrebami pacientov. Prav ti mostovi pa so temelj, na katerem lahko v skupnosti gradijo trajnostno, odzivno in kakovostno zdravstveno obravnavo.

Zahteven organizacijski zalogaj je več mesecev pripravljala programsko-organizacijski odbor, v katerem so bile: Tomislava Kordiš, dr. Tamara Štemberger Kolnik, dr. Andreja Hrovat Bukovšek, Zdenka Salobir, Mateja Podergajs Fijavž, Doroteja Štruc in Diana Glavaš.

Ob tej priložnosti je bil izdan spletni zbornik predavanj in povzetkov 1. Celjskega dneva zdravstvene in babiške nege z naslovom »Mostovi v zdravstveni in babiški negi: krepitev povezav med ravnmi zdravstvene obravnave«. Urednice Zdenka Salobir, Alenka Preskar Planko in dr. Tamara Štemberger Kolnik so pri urejanju in nastajanju zbornika

gradile koncept na povezavah med teorijo in prakso, med izobraževanjem in kliničnim okoljem, med različnimi strokami in generacijami. Prispevki, zbrani v spletni izdaji zbornika, osvetlujejo ključna področja sodobne zdravstvene in babiške nege od duhovnosti kot dela celostne obravnave, zdravstvene pismenosti in opolnomočenja pacientov, do skrbi za starejše odrasle, duševnega zdravja zaposlenih ter zagotavljanja kakovosti in varnosti v zdravstveni negi. Do zbornika lahko dostopate na povezavi https://www.fzvce.si/wp-content/uploads/2025/11/Zbornik_Mostovi-v-zdravstveni-in-babis%CC%8Cki-negi_2025.pdf.

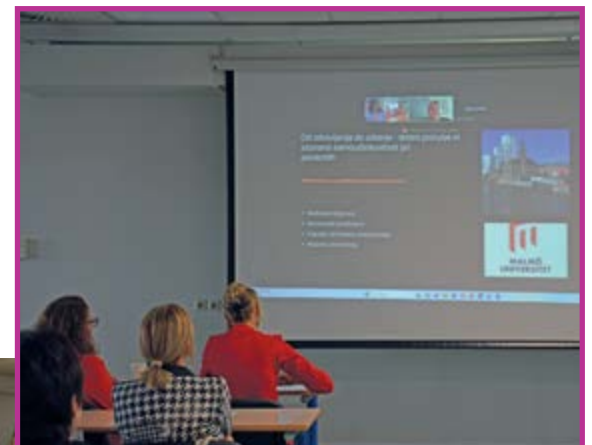
Gradnja mostov v zdravstveni in babiški negi pomeni povezovanje vseh ravnih oskrbe, strokovnjakov in uporabnikov v celovit, kakovosten in varen sistem. To zahteva odprto komunikacijo, sodelovanje, spoštovanje strokovne avtonomije ter aktivno vključevanje pacientov in družbe kot celote. Le z vzpostavitvijo takšnih mostov bomo lahko zagotovili zdravstveni sistem, ki bo trajnosten, pravičen in osredotočen na človeka. Gradnja mostov med ravnmi zdravstvene in babiške oskrbe ni enkratna naloga, temveč stalen, strateški proces. Povezovanje struktur, strokovnjakov in izkušenj vodi k boljši koordinaciji, večji varnosti pacientov in večjemu zadovoljstvu vseh vključenih. Zaposleni v zdravstveni in babiški negi so pri tem nepogrešljivi – ne samo kot izvajalci storitev, ampak kot nosilci sprememb, pobudniki sodelovanja in graditelji mostov, ki povezujejo znanje, prakso in ljudi.

Delo vseh pri organizaciji tako pomembnega dogodka potrjuje, da se razvoj stroke ne dogaja le v posameznih ustanovah, temveč v skupnosti, ki deli znanje, vrednote in vizijo prihodnosti. Sočasno pa

je to tudi spodbuda k nadaljnjemu strokovnemu razvoju, raziskovanju in medsebojnemu povezovanju, v duhu gradnje mostov, ki jih kot zdravstvene in babiške delavce povezujejo v skupnem cilju: celostni, varni in človeku prijazni obravnavi.

Za nami je čudovit povezovalni in sodelujoči dan. Opravljena evalvacija je pokazala, da je zaposlenim na različnih ravneh zdravstvenega varstva takšna oblika izobraževanja všeč. Podali so tudi predloge in teme za nova izobraževanja, česa si želijo več, kaj bi spremenili ...

Zahvala gre vsem, ki so prispevali k pripravi odlično izpeljanega dogodka v regiji. Zlasti Fakulteti za zdravstvene vede v Celju, ki je gostila dogodek in ga pomagala sooblikovati, številnim avtorjem prispevkov, programsko-organizacijskemu odboru, uredniški ekipi spletne izdaje zbornika, Srednji zdravstveni in kozmetični šoli Celje za glasbeno popestritev ter številnim posameznikom, ki so prispevali z delom, ki je očem nevidno, a zelo pomembno. Delo vseh deležnikov potrjuje, da se razvoj stroke ne dogaja le v posameznih ustanovah, ampak v skupnosti, ki deli znanje, vrednote in vizijo prihodnosti.

Javljjanje iz Švedske

Slušatelji med otvoritvijo konference

Skupaj nad rane: skrb za kakovostno in kontinuirano oskrbo ran

KSENIJA PIRŠ

Skrb za pacienta in njegovo varnost v neprekinjenem procesu obravnave smo tokrat usmerili na področje oskrbe ran.

22. oktobra smo se na simpoziju društva usmerili v zagotavljanje primerne in neprekinjene obravnave pacienta z rano v času zdravljenja, ob odpustu oziroma premestitvi v drugo zdravstveno ali socialno

varstveno ustanovo ter v primeru odpusta v domače okolje, ko pacient potrebuje oskrbo s strani patronažne medicinske sestre je proces, ki prehaja med različnimi okolji in strokovnjaki ter vključuje sodelovanje pacienta ter njegove družine.

Obravnave, premestitve znotraj in med ustanovami, napotitve pacienta (bolnišnični, klinični oddelki, klinike, specialistične ambulante, zasebne klinike, zdravstveni domovi, patronažna služba, domska, institucionalna okolja, posebni socialnovarstveni zavodi, kamor pacient prihaja/prehaja na obravnavo) ali ob premestitvi pacienta v in iz domačega

okolja, predstavljajo priložnosti za številne izboljšave na področju kakovosti in varnosti ter za preprečevanje zapletov in tveganj za ljudi z ranami.

Skladnost naših praks smo presojali skozi strateške usmeritve na področju oskrbe ran v Sloveniji (dr. Zdenka Tičar), skozi etične vidike oskrbe ran: med strokovnostjo, dostojanstvom in realnostjo prakse (doc. dr. Helena Kristina Halbwach), s poznavanjem klasifikacije ran (Urška Vernik), kroničnih ran z vidika kakovosti in varnosti (Danijela Pušnik), golenjih razjed (dr. Vesna Breznik), kirurške oskrbe na področju golenjih razjed (Nenad Čubrić,

Marko Todorovič, managementa oskrbe kirurških ran v Splošni bolnišnici Novo mesto (Miloš Potkonjak), prehranskih vidikov na področju kroničnih ran (Mirjam Koler Huzjak, Lara Dobaj), pristopa k oskrbi kroničnih ran v UKC Maribor (Urška Vernik), sodobnih in inovativnih pristopov pri oskrbi RZP v Enoti infektološke intenzivne terapije UKC Maribor (Sanja Kolman, Nina Božnik), epidemiološkega spremljanja okužb kirurških ran na Oddelku za travmatologijo UKC Maribor (Klavdija Ursini), pristopov v oskrbi kroničnih ran v patronažnem varstvu (Petra Torbarina), spremljanja ocene kronične rane s pomočjo mobilne aplikacije (Aleksandra Jančič), pristopov v oskrbi kroničnih ran v socialno varstvenih zavodih (Ivanka Limonšek) in pristopov v oskrbi kroničnih ran v domovih za starejše (Karmen Vabšek).

V učnih delavnicah smo preverili pravilno uporabo sodobnih oblog za rane, razpravo pa smo sklenili ob okrogli mizi, kjer smo govorili o zagotavljanju kakovostne oskrbe kroničnih ran v regiji in izzivih na tem področju.

Izjemni strokovni prispevki simpozija, zbrani v obsežnem zborniku predavanj so odraz zavedanja potrebnih odzivov na izzive današnje družbe, oddaljiti zdravstveni sistem od pretežno kurativnega pristopa v smer modela, ki bo povezoval

izobraževanje in neprekinjeno strokovno izpopolnjevanje, vseživljenjsko učenje, preventivno in opolnomočanje pacientov ter njihovih družin, zdravljenje, rehabilitacijo, socialnovarstveno obravnavo ter pri tem vključeval več sektorjev družbe ter promocijo zdravega načina življenja. Pričajo o tem, da verjamemo v sinergijo prizadevanj vseh deležnikov v sistemu, ki v ospredje postavlja človeka in njegove potrebe v času zdravljenja in bolezni. Spoznanje, da ni dovolj nuditi zgolj diagnostike in zdravljenja, temveč, da človek že v času zdravljenja potrebuje celostno obravnavo, ki mu pomaga k čimprejšnjemu okrevanju, odpira nove možnosti.

Celostni pristop pri naslavljanju strokovne teme je pripeljal do pomembnih sklepnih ugotovitev, ki nas bodo usmerile v nadaljnja prizadevanja in konkretne izboljšave našega dela na področju oskrbe ran.

Ob tej priložnosti posebna zahvala Delovni skupini za kontinuirano zdravstveno in babiško nego pri društvu, ki vztrajno povezuje in krepi medsebojno sodelovanje ter kulturo kakovosti in varnosti.

Iskrena hvala vsem, ker s svojim vsakodnevnim delom nenehno razvijate strokovna področja in gradite neprekinjeno, učinkovito in zmogljivo zdravstveno nego in babištvo.

Skrb za zdravje – 8. mariborski dnevi zdravja s sejmom medicinske opreme

MILENA FRANKIČ, MARJETA KOKOŠ

Festivalna dvorana Lent, na Loški ulici 13 v Mariboru je v organizaciji Zdravniškega društva Maribor, Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Maribor in Zdravstvenega doma dr. Adolfa Drolca Maribor (ZDM) gostila 8. mariborske dneve zdravja s sejmom medicinske opreme, ki so potekali od 9. do 10. oktobra 2025. Skrbno pripravljeni sejem medicinske opreme, povezan z mnogimi vsebinami na temo zdravega načina življenja, daje obiskovalcem veliko zanimivega in poučnega gradiva. Že osmo leto zapovrstjo je naslov teme strokovnega dogodka Zdravje – gibanje – voda.

Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Maribor, Delovna skupina za ohranjanje zgodovine zdravstvene in babiške nege je na letošnjih 8. mariborskih dnevih zdravja z razstavo medicinske opreme na razstavnem prostoru razstavila učbenike, skripta in drugo gradivo, ki so bili temeljne »šolske knjige«, iz katerih so se/smo se nekoč učile medicinske sestre in segajo v zgodovino sestristva. Namen razstave je bil osvetliti nekatere še prisotne vire iz preteklosti. Prav je, da ob razstavi ne pozabimo na tisti del izobraževanja medicinskih sester, ki je bil zelo kritičen. Strokovnih pripomočkov (skript ali učbenikov) s področja zdravstvene nege tako rekoč ni bilo. Z veliko hvaležnostjo se spominjamo prevodov razne tuje literature in prvih skript, ki so jih pripravile takratne učiteljice zdravstvene nege. Tovrstna razstava pomeni kraj in čas, kamor lahko uvrstimo te začetke »zgodovinske literature« v razvoju sodobne zdravstvene nege.

Dnevi zdravja so potekali tik pred obeležitvijo svetovnega dneva oživljanja, ko poteka največja promocija oživljanja na svetovni ravni. Zato je na prireditvenem prostoru potekala tudi organizirana delavnica temeljnih postopkov oživljanja z uporabo AED. Delavnica je bila organizirana v okviru Območnega združenja rdečega križa Maribor, ki z ozaveščanjem o pomenu znanja temeljnih postopkov oživljanja stremi k cilju, da ozavešči čim večje število ljudi o pomenu hitrega in pravilnega ukrepanja v primeru srčnega zastoja.

Dnevi zdravja s sejmom medicinske opreme so bili odprtega tipa, namenjeni stroki, širši javnosti, šolarjem, dijakom in študentom. Strokovni dogodek je otvoril slavnostni govornik izr. prof. dr. prim. Jernej Završnik, dr. med., spec., svetnik, direktor

ZDM in predsednik Zdravniškega društva Maribor. Po otvoritvi prireditve smo si tudi članice društva ogledale razstavljeno medicinsko opremo in preventivne stojnice, se podružile pri društvnem razstavnem prostoru in si popestrile dan tako strokovno kot tudi družabno.

(Fotografije: arhiv društva)

Od prepoznave do intervencije – protokol za delo s samomorilnimi pacienti

PETRA HLADE KODRIČ, BOŽO LALIČ

Ob svetovnem dnevu preprečevanja samomora in svetovnem dnevu duševnega zdravja je Društvo medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Maribor organiziralo klinični večer, posvečen pomenu dela v psihiatriji na primarni ravni. Dogodek je potekal pod naslovom »Od prepoznave do intervencije – protokol za delo s samomorilnimi pacienti«.

Osrednje vprašanje, ki se je prepletalo skozi prvo celotno predavanje, je bilo: Kaj vemo o psihiatriji na primarni ravni? Predstavljena je bila organizacijska enota Splošnega zdravstvenega varstva Zdravstvenega doma Maribor, kamor spada Dispanzer za psihiatrijo (DPH) oziroma Služba psihohigienko-psihiatrične dejavnosti. Službo sestavljajo:

- Center za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog (CPZOPD),
- CPZOPD – mobilna enota,
- Psihiatrična specialistična ambulanta za odrasle,
- Center za duševno zdravje odraslih.

Udeležencem je bila predstavljena organizacija dela, vloga posameznih strokovnih sodelavcev in pomen dostopnosti tovrstnih služb za paciente.

Po podatkih Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ) si je v letu 2024 življenje vzelo 363 oseb, med katerimi močno prevladujejo moški in osebe, starejše od 65 let. Ti podatki opozarjajo, da je pri teh skupinah treba nameniti posebno pozornost prepoznavanju znakov samomorilnega vedenja. Pomembno vlogo pri zgodnjem odkrivanju stisk imajo poleg svojcev tudi zdravstveni delavci na primarni ravni, saj so pogosto prvi, ki zaznajo težave, kot so depresija, anksiozne motnje, nespečnost, stresne reakcije, izgorelost ali težave zaradi zlorabe alkohola in drugih substanc.

Zdravnik družinske medicine in diplomirana medicinska sestra imata ključno vlogo pri:

- zgodnjem prepoznavanju in odkrivanju duševnih motenj,
- izvajanju preventivnih obravnav s presejalnimi testi in svetovanjem,
- osnovnem zdravljenju (farmakoterapija, svetovanje, spremljanje),
- napotitvi v specialistično psihiatrično obravnavo, kadar je to potrebno.

Izzivi in prednosti obravnave na primarni ravni

Med najpogostejšimi izzivi so pomanjkanje časa zdravnika družinske medicine, zaradi česar se pogosto posveti premalo pozornosti duševnim stiskam pacientov, prisotnost stigme ter vprašanje zadostnega znanja za prepoznavanje duševnih motenj.

Po drugi strani pa se kot prednost kaže širša vloga diplomirane medicinske sestre, ki ima več časa za pogovor, izvedbo presejalnih vprašalnikov (osnovni in poglobljeni), povezovanje z zdravnikom družinske medicine, napotitev pacienta na specialistično raven ter sodelovanje z drugimi institucijami, kot so CSD, CDZO, UKC ali zavodi za prestajanje kazni. Pomemben del njihovega dela je tudi napotovanje v center za krepitev zdravja (CKZ), kjer potekajo delavnice za spoprijemanje s stresom, depresijo, tesnobo, sprostitvene tehnike in individualni pogovori.

Po podatkih iz ambulant družinske medicine in psihiatričnih specialističnih ambulant Zdravstvenega doma Maribor so najpogostejše duševne motnje mešana anksiozno-depresivna motnja, akutna stresna reakcija, demenca in prilagoditvena motnja.

Sklepne ugotovitve

Zdravniki in medicinske sestre se v praksi najpogostejše srečujejo z mešanimi anksiozno-depresivnimi stanji ter stresnimi reakcijami. Težje psihiatrične diagnoze, kot sta shizofrenija in bipolarna motnja, so redkejše, a zahtevajo takojšnjo prepoznavo in ustrezno napotitev. Demenca in kognitivne motnje predstavljajo vse večji javnozdravstveni izziv, zloraba alkohola in substanc pa pogosto otežuje zdravljenje telesnih bolezni ter zahteva sodelovanje multidisciplinarnih timov.

Ob tem je treba poudariti tudi pomen dostopnosti pomoči prek telefonskih linij, kot so TOM telefon, Zupni telefon Samaritan, Psihološka prva pomoč itd.

Glede na naraščajoči trend števila oseb z duševnimi težavami je mogoče sklepati, da bo v prihodnje nujno vlagati predvsem v dodatno izobraževanje zaposlenih na tem področju, v širše ozaveščanje javnosti ter v premišljen razmislek o uvedbi še dodatnih ukrepov za krepitev duševnega zdravja.

Protokol za obravnavo pacienta s sumom na samomorilnost

Psihologi Centra za krepitev zdravja Maribor smo razvili protokol za presejanje in obravnavo pacientov, pri katerih obstaja sum za tveganje samomora. Namen protokola je zagotoviti zgodnje prepoznavanje duševne stiske in omogočiti hitro, ciljno ukrepanje v primerih, kjer je ogroženo življenje.

Protokol vključuje sistematičen presejalni vprašalnik, podrobnejšo oceno s standardiziranim orodjem C-SSRS ter jasna navodila za ukrepanje glede na stopnjo tveganja – od svetovanja in izdelave varnostnega načrta do nujne intervencije ali hospitalizacije.

V protokolu so vključena tudi priporočila za multidisciplinarni pristop, ki vključujejo psihologe, medicinske sestre, zdravnike in socialne delavce ter aktivno sodelovanje družine pacienta, kadar je to primerno. Določene so tudi usmeritve za spremljanje, ki omogočajo kontinuirano podporo pacientu in varnost vseh vključenih.

Protokol bo v prihodnje razširjen tudi za stik s pacientom preko telefona, kar bo omogočilo takojšnjo podporo tako pacientu kot zdravstvenemu osebju.

Protokol bo živ in fleksibilen, zato si snovalci želimo povratnih informacij. Te bodo uporabljene za stalno dopolnjevanje in prilagajanje protokola, da bo učinkovito odgovarjal na dejanske potrebe ambulantne prakse in omogočal optimalno podporo pacientom v različnih situacijah.

Z razvojem tega protokola želimo izboljšati varnost pacientov, hkrati pa okrepiti strokovno podporo zaposlenim pri obravnavi zahtevnih situacij in zagotoviti prilagodljivo orodje, ki bo ustrezalo resničnim potrebam zdravstvene prakse.

(Fotografije: Mitja Praprotnik)

V novembru prisluhnili Slovenskemu društvu Hospic

NADA KUNSTEK

Tokratni strokovni klinični večer je bil namenjen izvajanju projektov, ki tečejo na področju izboljšanja in krepitve sposobnosti izvajalcev paliativne oskrbe pri Slovenskem društvu Hospic.

Predstavljen je bil vidik pomembnega doprinosa društva k večanju števila mladih na področju izvajanja paliativne in hospic oskrbe skozi izobraževanje in mentorstvo mladim, z namenom razvoja bolj sočutne družbe, predvsem pri vzgoji in poučevanju zainteresiranih mladih za prostovoljce – spremljevalce težko bolnim umirajočim ali žalujočim odraslim, otrokom ali mladostnikom.

Krepitev celovite paliativne oskrbe v čezmejnih regijah Hrvaške in Slovenije (PALI-CARE) (2024 – v teku do 2026)

Projekt je sofinanciran s sredstvi programa Inter-reg Slovenija-Hrvaška 2021 - 2027.

Slovensko društvo Hospic poleg Doma zdravlja Čakovec in Splošne bolnišnice Murska Sobota v projektu nastopa kot projektni partner. Nosilec projekta je Županijska bolnica Čakovec. Glavni cilj projekta je krepitev usposobljenosti strokovnjakov na področju paliativne oskrbe in vzpostavitev čezmejnega sodelovanja na področju izmenjave znanja in izkušenj s področja paliativne oskrbe preko oblikovanja skupnih trajnostnih rešitev za izboljšanje dostopa do paliativne oskrbe, v skrbi za uporabnike v čezmejnem prostoru.

Pot mentorstva, rasti in sočutja (2025 – v teku do 2026)

Projekt je financiran v okviru Javnega razpisa za razvoj in profesionalizacijo nevladnih organizacij in prostovoljstva 2024 (Ministrstvo za javno upravo).

V projektu Slovensko društvo Hospic deluje kot vodja projekta, izvaja ga v sodelovanju s partnersko organizacijo Društvom za kulturo odnosov SPES.

V okviru projekta bodo na podlagi sodelovanja v konzorciju izvedene aktivnosti, ki bodo prispevale h kakovostno organiziranemu in trajnostno naravnemu prostovoljskemu delu. Cilji bodo doseženi preko promocije prostovoljskega dela v slovenskem prostoru, dodatne usposobljenosti prostovoljcev za delo s ciljnim skupinami konzorcija, opolnomočenja vodij prostovoljcev in strokovnih delavcev, dodatne motiviranosti in profesionalnega razvoja prostovoljcev, mentorstva prostovoljcem, koordinacije prostovoljskega dela na nacionalni ravni ter oblikovanja strateških dokumentov, ki bodo prispevali k trajnostnemu razvoju prostovoljskega dela v konzorciju.

Klinični večer je potekal v izvedbi Mojce Golobinec in Nade Kunstek. Udeleženci so z aktivnim sodelovanjem doprinesli k prijetnemu druženju in strokovni razpravi, ki je prinesla zaključne misli o pomenu dela in umestitve Paliativne in hospic oskrbe. Dejali so, da bi morala biti dostopnost do paliativne oskrbe vsem enaka. V besedah udeležencev je najbolj odmevalo spoznanje, da bi ta znanja morali imeti vsi, ki delujejo v zdravstvu.

(Fotografije: Mitja Papertnik)

Smisel življenja je temelj duševnega zdravja tudi v tretjem življenjskem obdobju

MILENA FRANKIČ

V veliko zadovoljstvo nam je, da aktiv upokojenih članic DMSBZT Maribor zares »živi«, tako družabno kot tudi strokovno. Ponudilo se nam je predavanje predsednika društva LOGOS mag. Martina Lisca, ki je bilo v imenitnih prostorih DMSBZT MB – in v teh prostorih se počutimo izjemno dobro.

Predavatelj mag. Martin Lisec nam je pojasnil, kaj sploh logoterapija je in čemu je namenjena. Velik poudarek skozi celotno predavanje je bil, kako v sodobnem svetu postaja vprašanje duševnega zdravja vse pomembnejše. Povedal je:

»Začetnik in utemeljitelj logoterapije je dunajski psihiater in nevrolog dr. Viktor Frankl, ki je vseskozi poudarjal, da je prepoznavanje življenjskega smisla temelj duševne trdnosti in stabilnosti, kar omogoča in spodbuja razvoj posameznikove notranje trdnosti in odpornosti. Logoterapija poudarja, da lahko vsakdo najde smisel, ne glede na okoliščine, v katerih se znajde, kajti iskanje smisla je v moči človekove osebne odgovornosti in avtonomije osebna naloga vsakega posameznika. Odkrivanje življenjskega smisla omogoča premagovanje osebnih stisk, vzpostavitev dolgoročnega osebnega ravnovesja in duševne blaginje. Družba, ki spodbuja smiselnost, duhovno rast, uresničevanje smiselnih nalog in medsebojno podporo, ustvarja razmere za dolgoročno duševno zdravje svojih članov.«

Torej naj ne bo za vse nas iskanje smisla le iskanje odgovora, temveč pot, ki nas bo vodila do notranje moči in trajne duševne stabilnosti.

Predavatelj mag. Martin Lisec, predsednik Društva LOGOS in upokojene članice (Fotografija: Milena Frankič)

HELSINKI IN BALTSKI DVOJČEK – 4-dnevni izlet s strokovno ekskurzijo Društva MSBZT Gorenjske (18. 9. – 21. 9. 2025)

JANA ZUPAN

Po poletu Benetke–Frankfurt–Helsinki smo si najprej ogledali nekatere turistične znamenitosti finske prestolnice: Senatni trg s stolnico in spomenikom Aleksandra II., belo katedralo z zeleno kupolo in dvanajstimi apostoli na njeni strehi, Uspensko katedralo, v skalo vklesano cerkev, park glasbe s Sibeliusovim spomenikom, olimpijski park z olimpijskim stadionom in mnogo drugih.

Naslednji dan smo prečili Finski zaliv, pristali v Estoniji in si ogledali estonsko prestolnico Talin, obiskali staro mestno jedro, ki je bilo leta 1997 uvrščeno na Unescov seznam kulturne dediščine, ter si med drugim ogledali muzej ječe KGB, kjer je bil nekdaj sedež in zapor sovjetske tajne službe KGB s svojo temno zgodovino. Arhitekturni biser estonske prestolnice Talina je tudi tamkajšnja mestna hiša z začetka 15. stoletja. Danes je v njej muzej, mestni trg pa je namenjen različnim dogodkom. V njeni neposredni bližini stoji ena najstarejših neprekinjeno delujočih lekarn v Evropi, ki deluje že več kot 600 let, danes kot sodobna lekarna, z muzejsko razstavo zgodovine farmacije. Popoldanski čas je bil namenjen obisku Fundacije Kliničnega centra Severne Estonije (North Estonia Medical Centre Foundation), kjer smo se srečali s poklicnimi kolegi in izmenjali informacije o sistemu delovanja zdravstvenih ustanov. Fundacija je bila ustanovljena leta 2001 in deluje kot regionalna bolnišnica. Sestavljena je iz sedmih klinik in 40 specialističnih centrov. Ima 1.262 postelj in več kot 5.000 zaposlenih, ki letno oskrbijo okoli 160.000 pacientov. Na leto v urgenci obravnavajo 95.096 pacientov in naredijo 91.059 operativnih posegov. Fundacija deluje kot učna bolnišnica in podpira izobraževalno in raziskovalno delo v zdravstvu. Za spremljanje kakovosti zdravstvene nege uporablja kazalnike kakovosti: padce s poškodbami, ki kažejo na varnost okolja in odzivnost osebja, poškodbe zaradi pritiska pri ležečih pacientih, s pomočjo anket in vprašalnikov pa ocenjujejo zadovoljstvo pacientov in zadovoljstvo medicinskih sester in drugega zdravstvenega osebja. Imajo 550 študentov zdravstvene nege, za katere opravijo okoli 99.000 ur izobraževanja. Zaposleni imajo dobre možnosti za horizontalno ali vertikalno napredovanje.

Naslednji dan smo se na poti proti Rigi ustavili pri spomeniku razglasitve neodvisne republike v Pernu. Sprehodili smo se mimo latvijskega parlamenta, si ogledali staro mestno jedro s starimi, s kamenčki tlakovanimi ulicami, obdanimi z barvitimi zgradbami, zgodovinskimi cerkvami, kot je npr. cerkev sv. Petra z zvonikom, ki ponuja lep razgled na Rigo in velja za največjo stolnico na Baltiku. Zadnji dan potovanja smo odšli v Vilno, glavno mesto Litve, od tam pa vse prehitro domov. Potovanje v Helsinke in baltske države ni bilo samo potovanje iz države v državo, ampak tudi potovanje skozi čas in priložnost za medgeneracijsko druženje. Se vidimo naslednjič.

Helsinki (Fotografije: Tanja Podlipnik)

Bolnišnica Talin

Parnu

Društvo podeljuje priznanje »**Srebrni znak**« posameznici/posamezniku ali skupini za dosežke na področju zdravstvene in/ali babiške nege, za delovanj

RAZPIS ZA PODELITEV ZNAKA PRIZNANJA DRUŠTVA MSBZT NOVA GORICA

V skladu s 35. členom Statuta Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Nova Gorica Izvršni odbor društva razpisuje zbiranje predlogov za podelitev znaka priznanja.

Podeljenih bo največ 10 znakov priznanja, izročili jih bomo na volilnem občnem zboru, 6. marca 2026.

Kandidate/kandidate za znak priznanja na podlagi kriterijev, ki jih določa Izvršni odbor v skladu s 35. členom Statuta, predlagajo:

- ustanove, organi in delovna telesa društva.

Kriteriji za podelitev znaka priznanja so:

- uspešno poklicno delo na področju zdravstvene nege,
- kakovostno in učinkovito delo v dejavnosti zdravstvene nege,
- krepitev vloge izvajalcev zdravstvene nege v regijskem, slovenskem in mednarodnem prostoru,
- prispevek k uresničevanju programov zdravstvene nege in zdravstvenega varstva,
- izboljšanje zdravstvenega stanja prebivalstva,
- raziskovalno in publicistično delo s pomenom za stroko.

Predloge z utemeljitvijo pošljite najkasneje do 20. januarja 2026 na naslov: Društvo MSBZT Nova Gorica, Komisija za priznanja, Rejčeva 4, 5000 Nova Gorica

RAZPIS ZA VOLITVE ZA MANDATNO OBDOBJE 2026-2030

Na podlagi 20. člena Statuta Društva MSBZT Nova Gorica razpisujemo volitve za naslednje funkcije za mandatno obdobje 2026–2030:

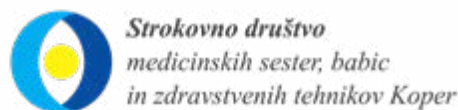
- predsednik,
- podpredsednik,
- člani Izvršnega odbora,
- člani Nadzornega odbora (5 članov),
- člani Razsodišča društva (5 članov in 5 nadomestnih članov).

Izvršni odbor šteje 17 članov, ki so zastopani iz naslednjih okolij:

- 3 člani iz Splošne bolnišnice Nova Gorica,
- 2 člana iz ZD – osnovno varstvo Nova Gorica,
- 1 član iz ZD Ajdovščina,
- 1 član iz ZD Tolmin,
- 1 član iz ZD – zobozdravstveno varstvo Nova Gorica,
- 1 član iz Srednje zdravstvene šole Nova Gorica,
- 1 član iz CIRIUS Vipava,
- 1 član iz domov za starejše in zavodov (DU Tolmin, Podbrdo, Petrovo Brdo, Gradišče, NG, Ajdovščina, SVZ Dutovlje),
- 1 član iz vrst upokojencev,
- 1 član s področja babiške nege.

Kandidature (z lastnoročnim podpisom, navedbo trajanja članstva in kratkim življenjepisom) pošljite na naslov: Društvo MSBZT Nova Gorica, Volilna komisija, Rejčeva 4, 5000 Nova Gorica, s pripisom: »NE ODPIRAJ« – najkasneje 5 delovnih dni pred volilnim občnim zborom.

Metka Plesničar,
predsednica Društva MSBZT Nova Gorica

Obisk Zdravstvenega doma Piran in raziskovanje kulturne dediščine Pirana

MAJA PRAČEK

V soboto, 7. junija 2025, se je ekskurzija Strokovnega društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov (SDMSBZT) Koper začela z obiskom Zdravstvenega doma Piran v Luciji, kjer so nas toplo sprejeli direktor Matjaž Krajnc, pomočnik direktorja za zdravstveno nego Marko Grdina in nekaj sodelavk.

Po kratki predstavitvi zdravstvenega doma, ki izstopa po visoki stopnji digitalizacije procesov in energetski učinkovitosti, smo si ogledali sodobno opremljene prostore ter spoznali ključne tehnološke rešitve, s katerimi Zdravstveni dom Piran izboljšuje oskrbo pacientov.

Po ogledu zdravstvenega doma smo z javnim prevozom nadaljevali pot v Piran, kjer nas je pričakala lokalna vodička, ki nas je popeljala skozi zgodovinske in kulturne bisere mesta — marsikateri kotiček, ki ga kot domačini redko dovolj cenimo, je tako znova oživel v novem pogledu.

Ogled smo začeli na čudovitem Tartinijevem trgu, posvečenem slavnemu meščanu Pirana Giuseppeju Tartiniju. Od tam smo se podali proti cerkvi sv. Frančiška in minoritskemu samostanu, kjer so se obudili spomini in sprožile prijetne anekdote iz časa srednješolskih klopi. Nadaljevali smo proti cerkvi sv. Jurija, ob poti pa smo odkrivali številne sakralne objekte, ki prežemajo Piran in pričajo o bogati verski ter kulturni tradiciji. Z obzidja cerkve smo si vzeli trenutke za sproščujoče razglede na morje in mesto.

Sprehod skozi najožji, najstarejši del Pirana, s številnimi ozkimi uličicami in podhodi, nas je popeljal do Prvomajskega trga, kjer smo si privoščili zasluženi odmor in kulinarčno razvajanje v prijetni restavraciji Rostelin.

Strokovna ekskurzija v Piran (Fotografija: arhiv društva)

Izlet društva MSBZT Koper na Malto

Strokovno društvo
medicinskih sester, babic
in zdravstvenih tehnikov Koper

ŠPELA BOŽIČ

Popotniško navdušenje nas je med 11. in 14. septembrom 2025 vodilo na sončno Malto. Ta otoček sredi Sredozemlja nas je navdušil s svojo zgodovino, toplino, šarmom in številnimi naravnimi lepotami.

Že ob prihodu smo začutili poseben utrip dežele, kjer se prepletajo evropski, arabski in afriški vplivi.

Prestolnica Valletta nas je očarala z ozkimi ulicami, starodavnimi trdnjavami in mogočno katedralo sv. Janeza, v kateri je bogata zbirka umetnin. Navdušila nas je tudi veličastna palača Velikega mojstra z bogato zbirko umetnin in orožja. Sprehod skozi slikovite vrtove Barrakka je razkril čudovit razgled na пристanišče in znamenita tri mesta: Senglea, Vittoriosa in Cospicua.

Malta nas je navdušila tudi z drugimi lepotami. Obiskali smo ribiško vasico Marsaxlokk, ki nas je razvajala s svojo umirjenostjo in pogledom na tradicionalne pisane čolne. Ustavili smo se pri Modri jami, kjer se sončni žarki lomijo ob obmorskih skalah in ustvarjajo prečudovite odtenke modrine. Čas smo si vzeli tudi za obisk megalitskih templjev Haggar Qim, ki s svojo starostjo in aktivnostjo pričajo o davnih civilizacijah. Očarljiva pa je tudi cerkev v Mosti, ki se ponaša z eno največjih kupol v Evropi.

Poseben čar ima tudi sosednji otok Gozo. Tja smo se podali z ladjico in ob plovbi občudovali otok Comino. Otok Gozo nas je pozdravil s svojo

spokojnostjo in majhnimi vasicami. Največje mesto na otoku je Victoria, ki je obdano z močnim obzidjem, znotraj obzidja pa so prijetne uličice in precej znamenitosti. V Xaghri nas je v daljino preteklost odpeljalo še megalitsko svetišče Ggantija, ki je pod Unescovim varstvom.

Svojo pot smo zaključili v starodavni Mdini in Rabatu, ki sta včasih tvorila enotno mesto, nato pa so ju Arabci ločili in Mdino še dodatno obzidali. Mdina je danes skoraj taka, kot bi jo vzeli iz preteklosti in pričara pristnost Malte.

Rabat je sicer modernejši, nam je pa ponudil vpogled v starodavne katakombe.

Na klifih Dingli smo se za trenutek ustavili in uživali ob pogledu na neskončno morje ter strnili spomine nepozabnega potovanja.

Domov smo se vrnili polni vtisov in hvaležnosti za družbo prijetnih sopotnikov.

To ni bilo le potovanje, pač pa čudovita zgodba, stkana iz sonca, morja in nepozabnih trenutkov vseh 42 sopotnikov in čudovitega vodnika Davida.

Skupinski utrinek članov DMSBZT Koper. Malta, september 2025 (Fotografija: arhiv društva)

Utrip v Šibeniku

JANA IVANKA ZALAR

Članice in člani DMSBZT Ljubljana smo se 18. oktobra zgodaj zjutraj odpravili na pohod in ogled Šibenika z okolico ter mesteca Skradin in reke Krke.

Napovedana sta bila lepa sončna dneva in kljub zgodnji jutranji uri smo se vsi veselili dveh prihajajočih dni ob morju in novih doživetij.

Prvi naš postanek je bil mestece Gospič, natančneje vasica Smiljan, ki se ponaša z zelo pomembnim človekom, Nikolo Teslo. Obiskali smo njegov muzej, ki je zelo lepo urejen, res vreden ogleda.

V nadaljevanju nas je gospod Boris podrobno seznanil z delom in življenjem Nikole Tesle in njegovim pomenom za človeštvo nasploh. Bil je predan znanstvenik, zelo discipliniran, vse, kar je ustvaril, je delal za dobro ljudi in družbe in ne za sebično kopičenje kapitala, živel je skromno do starosti 86 let. To v današnjem času

fascinira človeka, mene je zelo. Izumil je izmenični tok in s tem osvetlil in elektrificiral svet, poskrbel, da je bila po njegovem načrtu narejena prva elektrarna v Evropi na reki Krki in posledično je prva žarnica na svetu zasvetila prav v mestu Šibenik. Poleg tega je izumil več kot sto izumov, ki jih je patentiral.

Pot smo nadaljevali proti mestu Skradin, se vkrcali na ladjo, ki nas je zapeljala po reki Krki do njenih slapov, s čudovitim parkom in pogledom na slapove. Tam je tudi ta pomembna elektrarna.

Ob vrnitvi smo se nastanili v hotelu Skradinski buk in nadaljevali pohode po samem Skradinu. Tukaj smo si ogledali Muzej avtomobilov, ki nas je vse presenetil. To je res muzej z dušo, ki te popelje v mladost. Imajo avtomobil Merlyn Monroe, ki ji ga je podaril J. F. Kennedy, avtomobil Toma Jonesa, avtomobil pokojnega vrhunskega košarkarja Dražena Petroviča, ki ga je podaril svojim staršem, in poleg vseh zelo posebnih avtomobilov še kovani avtomobil, ki ima vse spoje spojene s 24-karatnim zlatom, model Volkswagnovskega hrošča, v katerem se je prvi poročil Paul McCartney. V tem muzeju je tudi soba stare opreme iz časov naše mladosti, Tomosovih motorjev, Rogovih koles in otroških vozičkov

in igrač. Če zaidete v Skradin ali ga obiščete name-noma, je obisk muzeja najboljša izbira.

Po dobro prespani noči smo se po zajtrku odpeljali v Šibenik. Najprej smo se ustavili na znamenitem šibeniškem kopališču Jadrija, kjer sta se najbolj pogumni članici Marina in Barbara naplavali, drugi pa namočili noge, nadaljevali pot do pečine, kjer je lep pogled na Hitlerjeve oči, tako imenovano zelo posebno skrivališče za gliserje, ki ga je seveda uporabljala Hitlerjeva vojska. Odpeljali smo se naprej do začetka Antejeve poti, speljane ob morju in čez pečine do Hitlerjevih oči in naprej do trdnjave, kjer se reka Krka izliva v morje. To pot smo prehodili v čudovitem vremenu, deležni prelepih razgledov, ob katerih se napolni duša in sprosti telo. Sproščeni smo se odpravili še po mestu Šibenik, si ogledali znamenito katedralo sv. Jakoba, videli prvo znamenito svetilko, znameniti vodnjak, ki je deloval že v šestnajstem stoletju, in uživali v sprehodu po prekrasnih šibeniških uličicah. Mesto je lepo in urejeno, s še vedno precej turisti. Šele pozno zvečer smo se odpeljali domov z lepimi občutki in nepozabnimi spomini.

Hvala vsem za prijetno vzdušje, posebej seveda Đurđi in Borisu za dobro organizacijo izleta.

Od klinične izkušnje do učilnice – preplet strokovnega znanja in pedagoškega poslanstva

LEA MEDE

Če bi mi kdo pred leti rekel, da bom nekoč stala pred tablo in razlagala dijakom, kako pravilno aplicirati zdravilo ali kako pristopiti do pacienta, bi se mu verjetno smejala. Vedno sem se videla ob bolniški postelji – v timu z zdravniki in sestrami, z nenehno prisotnostjo adrenalina.

Toda življenje nas pogosto preseneti in pot nas pelje tja, kjer nas najbolj potrebujejo. Po 17 letih dela diplomirane medicinske sestre v Splošni bolnišnici Novo mesto sem se odločila, da svojo službeno pot nadaljujem kot učiteljica strokovnoteoretičnih predmetov in praktičnega pouka na Srednji zdravstveni in kemijski šoli na Šolskem centru Novo mesto.

Dve različni vlogi, en skupni cilj

Zdravstveni delavec v bolnišnici je vsak dan v središču dogajanja: skrbi za paciente, sodeluje z zdravniki in aktivno sodeluje pri zdravljenju. Delo je dinamično, hitro in pogosto nepredvidljivo. Odločitve je treba sprejemati hitro, odgovornost je velika.

V šolstvu se dinamika spremeni. Namesto neposredne oskrbe pacientov postane glavni cilj prenos znanja, vzgoja prihodnjih generacij zdravstvenih delavcev in oblikovanje njihovih profesionalnih vrednot.

Od skrbi za pacienta do skrbi za dijaka

Priznam, sprva sem bila polna dvomov. V bolnišnici sem se počutila domače. Vsak dan sem bila v

neposrednem stiku z ljudmi, ki so potrebovali mojo pomoč in moje znanje. Delo je bilo zahtevno, vendar zelo konkretno: videla sem učinek svojega dela – pacientu je bilo boljše.

V šoli pa je vse drugače. Namesto pacientov me pričakajo dijaki – radovedni, včasih negotovi, drugač prepričani, da vedo vse. Moja naloga ni več le poskrbeti, da bo nekdo dobil pravo terapijo, ampak da bodo dijaki razumeli, zakaj je to pomembno, kako se to izvede in kako pristopiti do človeka s srcem. To prinaša nove izzive. Treba je razviti pedagoške spretnosti, potrpežljivost in razumevanje mladostniške dinamike. Znanje, ki sem ga nekoč uporabljala v praksi, je zdaj treba predstaviti jasno, razumljivo in zanimivo. Poleg strokovnega znanja pa je treba dijakom posredovati tudi etiko, odgovornost, empatijo – vrednote, ki so temelj zdravstvenega poklica.

Čeprav delo v bolnišnici pogosto prinaša občutek nujnosti in pomembnosti, delo v šolstvu prinaša globoko zadovoljstvo – zavedanje, da oblikuješ prihodnje medicinske sestre, tehnike zdravstvene nege ali druge strokovnjake, ki bodo nekega dne stali ob bolniški postelji in reševali življenja.

Zame osebno je delo z mladimi izziv in privilegij ter poseben svet. Dijaki v šolo prihajajo z različnimi znanji, pričakovanji, značaji in sanjami. Vsak je zgodba zase. Nekateri že od prvega dne vedo, da želijo pomagati ljudem in so polni empatije, drugi pa šele postopoma spoznajo, kako pomemben in odgovoren je naš poklic.

Včasih me presenetijo s svojo iskrenostjo, drugač nasmejijo s svojo mladostno lahkotnostjo. Naučili so me, da moram biti poleg učiteljice tudi poslušalka in včasih svetovalka. In prav to delo z mladimi mi je odprlo nova obzorja – začela sem razumeti, da poučevanje ni le prenos znanja, ampak tudi oblikovanje značajev, vrednot in življenjskih pogledov.

Najlepše pri vsem pa je to, da se pretekle izkušnje ne izgubijo – nasprotno, prav praktične izkušnje iz bolnišnice so me naredile še bolj verodostojno in zanimivo. Zavedam se, da dijaki cenijo resnične zgodbe, konkretne primere iz prakse in nasvete, ki temeljijo na mojih osebnih izkušnjah. Tako se teorija poveže z resničnim življenjem, učni proces pa postane bogatejši.

Zaključek

Iz bolnišnice priti v šolstvo pomeni spremeniti okolje, tempo in način dela – vendar ne pomeni zapustiti poklica. Nasprotno, pomeni ga poglobiti in razširiti: iz posameznega pacienta, ki mu pomagaš danes, stopiš k celotni generaciji prihodnjih zdravstvenih delavcev, ki bodo pomagali jutri. To je pot, ki zahteva prilagoditev, potrpežljivost in učenje novih spretnosti, a tudi pot, ki prinaša izjemno osebno in poklicno izpolnitev. Saj ni večjega dosežka, kot videti, da tvoje znanje, tvoje izkušnje in tvoja strast živijo naprej v rokah tistih, ki šele začenjajo svojo pot v zdravstveni poklic.

Danes, ko jih opazujem med praktičnim poukom, kako samozavestno pristopajo do pacientov, vem, da sem na pravem mestu. Ne vidim več le dijakov. Vidim tehnike zdravstvene nege – ljudi, ki bodo v prihodnosti stali tam, kjer sem nekoč stala jaz.

Takrat se spomnim svojih začetnih dvomov in se nasmejem. Prehod iz bolnišnice v šolstvo je bil zame več kot poklicna sprememba – bil je nova priložnost, da še naprej pomagam ljudem. Le da tokrat to počnem tako, da znanje in izkušnje prenašam naprej.

Hvala dijakom, da so me spodbudili, da svojo zgodbo zapišem na papir.

Podelitev priznanj »naj mentor« na Fakulteti za zdravstvo Angele Boškin

DOC. DR. SEDINA KALENDER SMAJLOVIČ,
IZR. PROF. DR. SANELA PIVAČ

Fakulteta za zdravstvo Angele Boškin (FZAB) je ponovno poudarila pomen kakovostnega mentorstva v kliničnem okolju s podelitvijo priznanj »naj mentor«. Priznanja so bila podeljena kliničnim mentorjem, ki so jih za to vlogo izbrali in predlagali študenti prve stopnje študijskih programov Zdravstvena nega in Fizioterapija v študijskem letu 2024/2025.

S pionirskim projektom »naj mentor« FZAB prepoznava in nagraduje izjemno delo kliničnih mentorjev ter tudi aktivno spodbuja še bolj zavzeto in odgovorno delo s študenti. Klinični mentorji so tisti, ki s svojim strokovnim znanjem, izkušnjami in predanostjo pomagajo študentom pri prehodu iz teorije v prakso in jih navdušujejo za klinično delo.

Podelitev priznanj »naj mentor« je potekala v sklopu 19. šole za klinične mentorje na FZAB, ki je znova dokazala, da je kakovostno mentorstvo ključno za razvoj prihodnjih generacij. Kot je bilo poudarjeno na dogodku, mentorstvo v zdravstvu ni samo prenos znanja in spretnosti. Je darilo izkušenj, kjer mentor študentu podari kompas, s katerim se bo v poklicu usmerjal skozi človečnost in empatijo.

Dobitnice priznanj »naj mentor« so:

- ALMA KOŠEČ, dipl. m. s., mag. prom. zdr., Dom starejših občanov Taber Cerklje,
- BARBARA POTOČNIK, dipl. m. s., mag. zdr. in soc. manag., Univerzitetna klinika za pljučne bolezni in alergijo Golnik,
- JASMINA BELIČIČ, dipl. fiziot., UKC Ljubljana, Inštitut za medicinsko rehabilitacijo RE 2 (Traumatološka klinika Ljubljana) in
- SANJA PAVLOVIČ, dipl. fiziot., Podružnica Kranjska Gora (Mavida domovi).

Udeleženci 19. šole za klinične mentorje na Fakulteti za zdravstvo Angele Boškin, 17. 10. 2025
(Fotografija: arhiv fakultete)

delavnica

DUHOVNA OSKRBA

Organizator:
Stalna delovna skupina za paliativno zdravstveno nego in oskrbo

Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija:
Torek, 16. december 2025, od 16. do 19. ure, kletna predavalnica Zbornice – Zveze, Ob železnici 30a, Ljubljana

Program izobraževanja:
Program je dostopen na spletni strani Zbornice – Zveze

delavnica

AROMATERAPIJA IN NJENA UPORABNOST V ZDRAVSTVENI NEGI

Organizator:
Stalna delovna skupina za paliativno zdravstveno nego in oskrbo

Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija:
Četrtek, 18. december 2025, od 16. do 19. ure, v kletni predavalnici Zbornice – Zveze, Ob železnici 30a, Ljubljana

Program izobraževanja:
Program je dostopen na spletni strani Zbornice – Zveze

Nagrajenci nagradne križanke Tosame d. o. o. oktobrske in decembrske številke Utripa so:

Monika Čar, 5280 Idrija

Adelina Ahmetaj Cafleshi, 3320 Velenje

Izidor Kos, 1000 Ljubljana

Tatjana Šopinger Lipovnik, 2352 Selnica ob Dravi

Lena Lajovic, 4000 Kranj

Mina Gašpar, 8311 Kostanjevica na Krki

Geslo oziroma pravilna rešitev nagradne križanke se glasi:

PROBIOTIKI.

ORGANIZATOR	TEMA SREČANJA	DATUM, KRAJ, LOKACIJA DOGODKA IN REGISTRACIJA	PROGRAM IZOBRAŽEVANJA
 Zbornica - Zveza Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v urgenci in Sekcija reševalcev v zdravstvu	"UTRIP URGENCY"	Sreda, 4. 2. 2026 Hotel Grof, Čepље 12 SI-3305 Vransko Registracija udeležencev od 8.00 do 8.45	Obravnava različnih skupin pacientov, od terena do končne oskrbe, forenzična obravnava pacientov, deeskalacijske tehnike, komunikacija ter skrb za varnost zaposlenih v službi NMP. Program bo objavljen na spletni strani Zbornice - Zveze.
 Zbornica - Zveza Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v urgenci in Sekcija reševalcev v zdravstvu	"10. STROKOVNO SREČANJE TRIAŽNIH MEDICINSKIH SESTER"	Torek, 10. 2. 2026 City Hotel Ljubljana Dalmatinova ulica 15, 1000 Ljubljana Registracija udeležencev od 8.00 do 8.45	Srečanje je namenjeno triažnim MS, kjer bodo predstavljene novosti v triaži, prikazi premorov iz praks in interaktivna diskusija med predavatelji in udeleženci. Program bo objavljen na spletni strani Zbornice - Zveze.
 Univerzitetni klinični center Maribor	PROGRAM IZOBRAŽEVANJA ZA PRIDOBITEV SPECIALNIH ZNANJ S PODROČJA OBRAVNAVE PACIENTOV Z IMUNSKO POGOJENIMI BOLEZNIMI	Predviden pričetek izobraževanja bo marca 2026. Izobraževanje bo potekalo v Univerzitetnem kliničnem centru Maribor in traja 160 ur.	Program bo objavljen na spletni strani Univerzitetnega kliničnega centra Maribor in na spletni strani Zbornice - Zveze.
 PEDIATRIČNA KLINIKA - Klinični oddelek za intenzivno terapijo otrok (KOITO)	XXIV. izobraževalni seminar "KRITIČNO BOLAN OTROK" ZA MEDICINSKE SESTRE	Petek 27. 3. 2026 in sobota 28. 3. 2026, Ljubljana UKC Ljubljana, Zaloška 7, predavalnica 1 Pričetek ob 9:00 Registracija udeležencev med 8:30 in 9:00	Program izobraževanja bo objavljen na spletni strani: • http://www.zbornica-zveza.si/izobrazevanja/publikacije/glasilo-utrip/. • tiskanem glasilu UTRIP • na spletni strani UKC Ljubljana
 Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v zobozdravstvu	STROKOVNI SEMINAR	Četrtek, 16. in petek, 17. aprila 2026, Terme Zreče	Program bo objavljen na spletni strani Zbornice - Zveze
 Zbornica-Zveza, Stokovna sekција MS in ZT v dermatovenerologiji Ljubljana in UKC Ljubljana (Dermatovenerološka klinika)	PROGRAM ZA PRIDOBITEV SPECIALNIH ZNANJ DMS S PODROČJA ZDRAVSTVENE NEGE V DERMATOVENEROLOGIJ.	V februarju, marcu in aprilu 2026 v Ljubljani, v predavalnici Dermatovenerološke klinike.	/

December je čas,

ko se srečata preteklost in prihodnost.

Je čas, ko se spomnimo vseh, ki so in z nami delijo radosti ter uspehe.

Tudi vi ste med njimi in veseli smo, da skupaj ustvarjamo lepši jutri.

Želimo vam zdrave in mirne praznične dni!

Sr(e)čno 2026!

V IMENU ZBORNICE – ZVEZE IN UREDNIŠKEGA ODBORA,
ANITA PRELEC, PREDSEDNICA
IN KSENIJA PIRŠ, ODGOVORNA UREDNICA UTRIPA

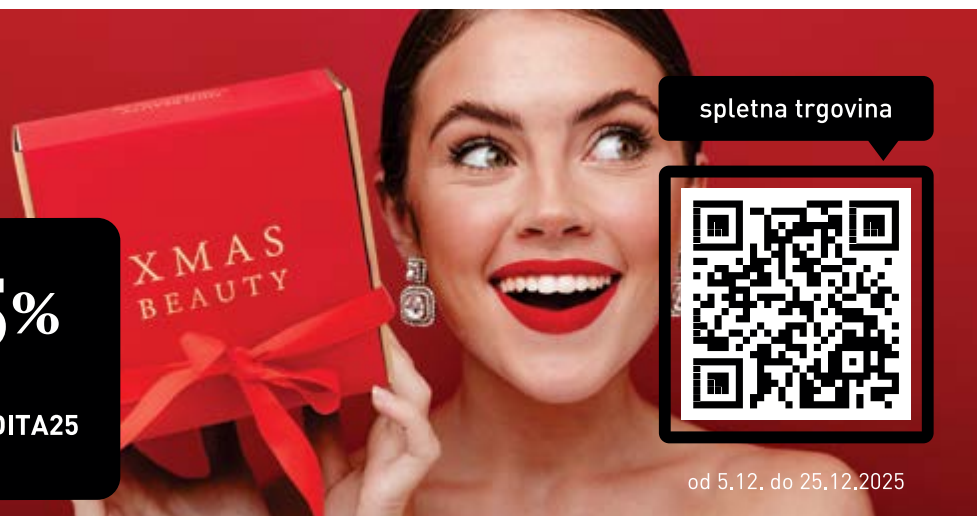

Afroditina posebna PRAZNIČNA UGODNOST

za Zvezo strokovnih društev
medicinskih sester, babic in
zdravstvenih tehnikov Slovenije

-25%

Koda:
UTRIP-AFRODITA25

spletna trgovina

od 5.12. do 25.12.2025

GLAVNA UREDNICA: Anita Prelec / ODGOVORNA UREDNICA: Ksenija Pirš / UREDNIŠKI ODBOR: Marjeta Berkopec, mag. Andreja Krajnc, Tea Bevk, Tadeja Drenovec, Zala Marn, Nataša Radovanovič / STROKOVNA RECENZIJA: Anita Prelec / LEKTORIRANJE: Jelica Žalig Grce / NAKLADA: 16.350 izvodov / NASLOV UREDNIŠTVA: UTRIP, Ob železnici 30 a, Ljubljana, Tel. št.: 01 544 5480, F.: 01 544 5481 / TRR Zbornice – Zveze pri NLB, d. d., poslovalnica Tavčarjeva, Ljubljana, številka: SI56 0201 5025 8761 480 / OGLASI: Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije, Tel. št.: 01 544 5480, F.: 01 544 5481, trzenje@zbornica-zveza.si / OBLIKOVANJE IN PRIPRAVA ZA TISK: Barbara Kralj, PRELOM d. o. o., / www.prelom.si / TISK: Salomon d. o. o. / SPLETNA STRAN ZBORNICE – ZVEZE: www.zbornica-zveza.si, Utrip (online) / ELEKTRONSKI NASLOV UTRIPA: utrip@zbornica-zveza.si / SPREMEMBO SVOJIH OSEBNIH PODATKOV (naslov, priimek ...) POŠLJITE NA NASLOV: clonarina@zbornica-zveza.si, ISSN 1581-3738 / REVIIJA IZIDE 6-KRAT LETNO. / Datum izida: 5. 12. 2025 / FOTOGRAFIJE ZA NASLOVNICO: Ponosnih 25 let delovanja Delovne skupine za nenasilje v zdravstveni in babiški negi (Fotografija: arhiv Zbornica - Zveza) / Patronažno varstvo danes – priložnost za jutri (Fotografija: Adobe Stock) / Sodobna imobilizacija v predbolnišničnem okolju (Fotografija: arhiv strokovne sekcije)